

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta

KOKOUSAIKA 12.06.2024 klo 17:00

KOKOUSAIKKA Kaupungintalo, 5. krs, valtuustosali

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Läsnäolijasivu	1
57 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus	2
58 § Pöytäkirjan tarkastajat	3
59 § Käsittelyjärjestys	4
60 § Lautakunnan otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset	5
61 § KeiJo-Kehittyvä johtaminen -hanke Kotkan varhaiskasvatuksessa	6
62 § Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan talouden seuranta	8
- Talouden seuranta 1-4 2024 Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta	9
63 § Kymenlaakson alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2024-2025	11
- Kymenlaakson alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2024-2025	13
64 § Kielihäiriöisten lasten pidennetty oppivelvollisuus - suunnitelma paikallisesta kehittämistoiminnasta	26
65 § Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmat	29
- Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma 2024-2025	32
- Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma 2024-2025	81
66 § Aluehallintoviraston päätös Pihkoon päiväkodin valvonta-asiassa	106
- Päätös Pihkoon päiväkotia valvonta-asia	108
67 § Opetussuunnitelmien täydentäminen, poissaoloja koskeva toimintamalli ja opiskeluhoito	115
- Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi	117
- Perusopetuksen opetussuunnitelma Opiskeluhoito	123
- Lukion opetussuunnitelma Opiskeluhoito	124
68 § Käpylän koulun oppilaaksiottoalue 1.8.2024 lukien	125
69 § Tilavuokra ja sen periminen peruskoulun oppilaille järjestettävän kuntoutuksen tai terapian yhteydessä	126
- Opetustoimen tilavuokrat 1.1.2016 alkaen	129
70 § Oikaisuvaatimus vs. opetustoimenjohtajan päätöksestä § 458 / 14.3.2024	130
- Lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhde, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024, ensimmäinen sijoituspaikka Karhulan lukio	133
- Valinnan vahvistaminen, lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhde Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024, ensimmäinen sijoituspaikka Karhulan lukio	136
71 § Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle lukion lehtorin virantäyttöä koskevassa asiassa	139
72 § Muut asiat	141
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	142

KOKOUSAIKA	12.6.2024 klo 17:00–18.52	
KOKOUSAIKKA	kaupungintalo 5. krs valtuustosali	
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät	Hauhia Mikko Kuusela Marko Ahokas Minna Blomberg Susanna Harkko Mia Hyytiäinen Alisa Kinnunen Riikka Kuisma Minni Peltonen Ville Pietiläinen Petri Sandelin Benedict Sunila Kai Tiusanen Kari	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen ” ” ” ” ”, saapui pykälän 59 aikana klo 17.05 jäsen ” ” ”, saapui pykälän 60 aikana klo 17.06 jäsen
Muut osallistujat	Heikkilä Anne Oksala Reijo Liukkonen Raili Puro Mervi Kurki Anni Pirinen Emilia Porttila Heidi	kaupunginhallituksen edustaja vs. opetustoimenjohtaja varhaiskasvatusjohtaja johdon assistentti, sihteeri nuorisovaltuuston edustaja, paikalla pykälät 57–69 ja 72 ” varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, paikalla pykälät 57–61, poistui klo 17.36
Poissa	Hämäläinen Kai	raportointisuunnittelija
ALLEKIRJOITUKSET	Puheenjohtaja Mikko Hauhia	Sihteeri Mervi Puro
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todetaan	Pykälät 57–72
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Kotkassa 17.6.2024	
Pöytäkirjan tarkastajat	Mia Harkko	Alisa Hyytiäinen
PÖYTÄKIRJA YLEI- SESTI NÄHTÄVÄNÄ	Yleisessä tietoverkossa: www.kotka.fi/esityslistat 18.6.2024	
	Sihteeri	Mervi Puro

57 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		
-------------------------------	--	--

58 § Pöytäkirjan tarkastajat

Tarkastusvuorossa ovat Mia Harkko ja Alisa Hyytiäinen.

Seuraavana vuorossa ovat Riikka Kinnunen ja Minni Kuisma.

Päätös: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Mia Harkko ja Alisa Hyytiäinen.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

59 § Käsittelyjärjestys

Hyväksytään listan mukaisena.

Päätös: Esityslistan pykälänumerointi on alkanut näppäilyvirheen vuoksi pykälästä 56. Pöytäkirjan mukainen oikea pykälänumerointi on § 57 - § 72. Numeroinnin muuttumisesta huolimatta kokouksessa on käsitelty esityslistan mukaiset asiat.

Käsittelyjärjestys oli pöytäkirjan pykälänumeroinnin mukaan seuraava:

- 57 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 58 § Pöytäkirjan tarkastajat
- 59 § Käsittelyjärjestys
- 60 § Lautakunnan otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset
- 61 § KeiJo-Kehittyvä johtaminen -hanke Kotkan varhaiskasvatuksessa
- 62 § Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan talouden seuranta
- 63 § Kymenlaakson alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2024–2025
- 65 § Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmat
- 67 § Opetussuunnitelmien täydentäminen, poissaoloja koskeva toimintamalli ja opiskeluhoito
- 64 § Kielihäiriöisten lasten pidennetty oppivelvollisuus - suunnitelma paikallisesta kehittämistoiminnasta
- 66 § Aluehallintoviraston päätös Pihkoon päiväkodin valvonta-asiassa
- 68 § Käpylän koulun oppilaaksiottoalue 1.8.2024 lukien
- 69 § Tilavuokra ja sen periminen peruskoulun oppilaille järjestettävän kuntoutuksen tai terapian yhteydessä
- 70 § Oikaisuvaatimus vs. opetustoimenjohtajan päätöksestä § 458 / 14.3.2024
- 71 § Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle lukion lehtorin virantäyttöä koskevassa asiassa
- 72 § Muut asiat

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

60 § Lautakunnan otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset

Kasko 12.6.2024 § 60

Hallintosäännön 5. luvun 10 §:n mukaan otto-oikeutta viranhaltijapäätöksistä käyttää kaupunginhallituksen ohella se lautakunta, jonka alaisuuteen ao. viranhaltija kuuluu. Kuntalain 92 § määrittää, mistä päätöksistä lautakunta ei voi käyttää otto-oikeutta.

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan alaiset viranhaltijat:

- opetustoimenjohtaja
- varhaiskasvatusjohtaja

Edellä mainittujen viranhaltijoiden 15.5.2024 – 11.6.2024 välisenä aikana tekemät viranhaltijapäätökset ovat päätöksentekijöiden katsottavissa Luottamushenkilöportaalissa osoitteessa <http://luottamushenkilöportaali.kotka.fi>

Esittelijä: vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta toteaa, että edellä mainitut viranhaltijapäätökset ovat olleet lautakunnan nähtävänä sähköisesti luottamushenkilöportaalissa ja että esitettyjen viranhaltijoiden päätöspöytäkirjojen johdosta ei käytetä kuntalaissa tarkoitettua otto-oikeutta eikä muutoksenhakuoikeutta.

Päätös: Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (Kuntal 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/2362/00.01.04/2024

61 § KeiJo-Kehittyvä johtaminen -hanke Kotkan varhaiskasvatuksessa

Kasko 12.6.2024 § 61

Valmistelija: Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Heidi Porttila p. 040 7634 696

Tiivistelmä: Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) erityisavustusta haettiin varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämiseen vuosille 2022–2023. Tavoitteena oli uudenlaisten johtamiskäytänteiden suunnittelu ja mallintaminen sekä uusien käytänteiden kokeilu ja käyttöön juurruttaminen esihenkilötyössä Kotkan varhaiskasvatuksessa.

Erityisavustusta päätettiin kohdentaa myös koulutukseen, jonka kohderyhmänä olivat hankkeessa mukana olleet varhaiskasvatuksen esihenkilöt.

KEiJO-kehittyvä johtaminen hanke toteutui Kotkan varhaiskasvatuksessa ajalla 1.9.2022 – 31.12.2023.

Talousvaikutukset ym. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtion erityisavustusta kehittämishankkeeseen Kotkan varhaiskasvatukselle 103 880,00 €. Omavastuuosuus 20 % summasta oli 25 970,00 €. Yhteensä toteutunut hankerahoitus oli 129 850,00 €.

Avustuksella rekrytoitiin hankekoordinaattori ajalle 1.9.2022- 31.12.2023 sekä hankittiin hankkeeseen osallistuville esihenkilöille Valmentava johtaminen - ja uudistuva johtajuus koulutuskokonaisuus (4 op) Helsingin yliopiston koulupalvelu HY +: n toteuttamana.

Koulutuspäivien kustannukset koostuivat opetuksen lisäksi tilavuokrista, kokoustarjoiluista sekä erillisen työhyvinvointi Mindfulness valmennuksen toteutuksesta. Esihenkilöille hankittiin myös ammattikirjallisuutta johtamistyön tueksi. Apulaisjohtajien ja päiväkodinjohtajien osaamista vahvistettiin lisäksi kaupungin sisäisellä työvuorosuunnittelun-järjestelmäkoulutuksella.

Esittelyteksti: Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM:n) erityisavustuksen käyttötarkoitukseksi määriteltiin varhaiskasvatuksen johtaminen, arviointi ja kehittäminen yksiköiden toimintakulttuureissa. Kotkan varhaiskasvatuksessa päiväkodin johtajien johtamiskokonaisuudet ovat organisaatiomuutoksen vuoksi muuttuneet ja osin kasvaneet. Oli syntynyt tarve uudenlaisten johtamistapojen ja käytänteiden kehittämiselle sekä työparijohtamisen vahvistamiselle, työparina yksikön apulaisjohtaja.

Päiväkotien johtajien johtamiskokonaisuuksien rakenteet ovat erilaiset, tämän vuoksi hankkeen kautta oli tavoitteena löytää yksikkökohtaisia toimintamalleja vahvistamaan pedagogisen arjen johtamistyötä.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Työparijohtamisen rinnalla vahvistettiin päiväkodinjohtajan, apulaisjohtajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan muodostaman johtotiimin merkitystä ja tiimin työskentelyä inklusiivisen varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin toteutumiseksi.

Yllä kuvattuja tavoitteita lähdettiin vahvistamaan Kotkan varhaiskasvatuksen esihenkilöille hankitulla koulutuksella, jossa teemana oli valmentava johtaminen ja uudistuva johtajuus sekä varhaiskasvatuksen apulaisjohtajille ja varhaiskasvatuksen erityisopettajille suunnatuilla Dialogi-taitajat työpajoilla.

Hankkeeseen palkattiin kehittämiskoordinaattori ajalle 1.9.2022 – 31.12.2023 ja kehittämistyötä seuraamaan, ohjaamaan, arvioimaan sekä hankkeen aikana tarvittavaan päätöksentekoon perustettiin ohjausryhmä.

Kokonaisuutena hankkeen vaikutukset Kotkan varhaiskasvatuksen esihenkilötyöhön ja esihenkilötyön kehittämiseen olivat positiiviset ja vaikuttavat. Tästä osoituksena se, että Kotkan kaikille esihenkilöille suunnatun kyselyn tulosten mukaan varhaiskasvatuksen esihenkilöiden työhyvinvointi lisääntyi merkittävästi syksystä 2021 syksyyn 2023. Lisäksi hankkeen tuloksena saatiin työparijohtamisen kehittämisen malli varhaiskasvatukseen toteutettavaksi lähivuosina.

Esittelijä: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen p. 0400 55 6296

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta merkitsee tiedoksi Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella ajalla 1.9.2022-31.12.2023 toteutetun Kotkan varhaiskasvatuksen johtamisen kehittämisen hankkeen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/822/02.02.02/2024**62 § Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan talouden seuranta**

Kasko 12.6.2024 § 62

Valmistelija: Raportointisuunnittelija Kai Hämäläinen, puh. 040 648 4340

Tiivistelmä: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan talouden seuranta tammi-huhtikuulta 2024, raportti otettu 23.5.2024.

Esittelyteksti: Hallintosäännön mukaan toimielimet seuraavat talouttaan kuukausittain. Kasvatuksen- ja koulutuksen lautakunnalle tuodaan tiedoksi talouden toteumatiedot kirjanpidossa suljettujen kausien osalta.

Kasvatuksen ja koulutuksen vastuualueiden talous on toteutunut tammi-huhtikuussa hieman talousarviota heikompana. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan tammi-huhtikuun toteutunut ulkoinen toimintakate on seurantahetkellä n. 31,8 % koko vuoden talousarviosta. Vastaavan ajanjakson talousarvio on n. 31,6 %. Euromääräisesti toteuman ja budjetin erotus on n. -100 t. €. Erotusta selittää pääosin opetustoimen puolella palvelujen ostot, erityisesti ravitsemuspalveluiden ostot. Erotus kuitenkin tasaantuu kesä-ajan myötä, kun palvelujen ostojen ennakoidaan olevan huomattavasti vähäisemmät.

Liitteenä tuloslaskelmat.

Liitteet: Talouden seuranta 1-4 2024 Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta

Esittelijä: Vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta merkitsee tiedoksi talouden toteuman tammi-huhtikuulta 2024.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136§)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN LAUTAKUNTA					
	Toteuma 01-04/2024	Toteuma 01-04/2023	Budjetti 2024	Budjetti2024 jäljellä	% Tot. vs Budj.
Myyntituotot	220 516	233 633	808 012	587 497	27,3 %
Maksutuotot	446 612	548 243	1 574 500	1 127 888	28,4 %
Tuet ja avustukset	680 148	816 832	2 350 034	1 669 886	28,9 %
Muut toimintatuotot	7 124	7 929	95 136	88 012	7,5 %
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	
TOIMINTATUOTOT	1 354 400	1 606 637	4 827 683	3 473 283	28,1 %
Henkilöstökulut	- 17 515 633	- 17 138 972	- 55 323 542	- 37 807 909	31,7 %
Palvelujen ostot	- 4 236 804	- 4 229 474	- 12 341 582	- 8 104 778	34,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 203 361	- 237 977	- 1 530 481	- 1 327 120	13,3 %
Avustukset	- 525 647	- 704 107	- 2 094 000	- 1 568 353	25,1 %
Muut toimintakulut	- 16 264	- 11 014	- 125 602	- 109 339	12,9 %
TOIMINTAKULUT	- 22 497 710	- 22 321 543	- 71 415 208	- 48 917 498	31,5 %
ULK. TOIMINTAKATE	- 21 143 310	- 20 714 907	- 66 587 525	- 45 444 215	31,8 %
Sisäiset tuotot	-	-	-	-	
Sisäiset kulut	- 8 214 094	- 8 107 656	- 25 921 329	- 17 707 236	31,7 %
Sisäiset erät	- 8 214 094	- 8 107 656	- 25 921 329	- 17 707 236	31,7 %
TOIMINTAKATE	- 29 357 403	- 28 822 563	- 92 508 854	- 63 151 451	31,7 %

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN LTK HALLINTO					
	Toteuma 01-04/2024	Toteuma 01-04/2023	Budjetti 2024	Budjetti2024 jäljellä	% Tot. vs Budj.
Myyntituotot	-	-	-	-	
Maksutuotot	-	-	-	-	
Tuet ja avustukset	-	-	-	-	
Muut toimintatuotot	-	-	-	-	
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	
TOIMINTATUOTOT	-	-	-	-	
Henkilöstökulut	- 3 068	- 3 970	- 55 451	- 52 383	5,5 %
Palvelujen ostot	- 1 187	- 1 249	- 13 692	- 12 505	8,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 63	-	- 1 000	- 937	6,3 %
Avustukset	-	-	-	-	
Muut toimintakulut	-	-	-	-	
TOIMINTAKULUT	- 4 319	- 5 219	- 70 143	- 65 824	6,2 %
ULK. TOIMINTAKATE	- 4 319	- 5 219	- 70 143	- 65 824	6,2 %
Sisäiset tuotot	-	-	-	-	
Sisäiset kulut	- 1 588	- 508	-	- 1 588	
Sisäiset erät	- 1 588	- 508	-	- 1 588	
TOIMINTAKATE	- 5 906	- 5 727	- 70 143	- 64 237	8,4 %

OPETUS					
	Toteuma 01-04/2024	Toteuma 01-04/2023	Budjetti 2024	Budjetti2024 jäljellä	% Tot. vs Budj.
Myyntituotot	193 527	203 998	641 000	447 473	30,2 %
Maksutuotot	120 967	108 089	580 500	459 533	20,8 %
Tuet ja avustukset	444 521	518 834	1 533 144	1 088 623	29,0 %
Muut toimintatuotot	6 647	7 929	83 500	76 853	8,0 %
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	
TOIMINTATUOTOT	765 663	838 850	2 838 144	2 072 481	27,0 %
Henkilöstökulut	- 11 236 717 -	10 990 796 -	35 533 180 -	24 296 463	31,6 %
Palvelujen ostot	- 2 376 213 -	2 359 174 -	6 573 983 -	4 197 770	36,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 155 800 -	183 450 -	1 283 931 -	1 128 132	12,1 %
Avustukset	- 130 267 -	239 938 -	355 000 -	224 733	36,7 %
Muut toimintakulut	- 16 204 -	10 756 -	60 436 -	44 233	26,8 %
TOIMINTAKULUT	- 13 915 200 -	13 784 115 -	43 806 531 -	29 891 330	31,8 %
ULK. TOIMINTAKATE	- 13 149 537 -	12 945 265 -	40 968 387 -	27 818 849	32,1 %
Sisäiset tuotot	-	-	-	-	
Sisäiset kulut	- 6 035 415 -	5 992 294 -	19 382 859 -	13 347 444	31,1 %
Sisäiset erät	- 6 035 415 -	5 992 294 -	19 382 859 -	13 347 444	31,1 %
TOIMINTAKATE	- 19 184 952 -	18 937 559 -	60 351 245 -	41 166 293	31,8 %

VARHAISKASVATUS					
	Toteuma 01-04/2024	Toteuma 01-04/2023	Budjetti 2024	Budjetti2024 jäljellä	% Tot. vs Budj.
Myyntituotot	26 989	29 635	167 013	140 024	16,2 %
Maksutuotot	325 645	440 155	994 000	668 355	32,8 %
Tuet ja avustukset	235 626	297 998	816 890	581 264	28,8 %
Muut toimintatuotot	477	-	11 636	11 160	4,1 %
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	
TOIMINTATUOTOT	588 737	767 787	1 989 539	1 400 802	29,6 %
Henkilöstökulut	- 6 275 848 -	6 144 205 -	19 734 911 -	13 459 063	31,8 %
Palvelujen ostot	- 1 859 404 -	1 869 050 -	5 753 907 -	3 894 503	32,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 47 498 -	54 527 -	245 550 -	198 052	19,3 %
Avustukset	- 395 380 -	464 169 -	1 739 000 -	1 343 620	22,7 %
Muut toimintakulut	- 60 -	258 -	65 166 -	65 106	0,1 %
TOIMINTAKULUT	- 8 578 191 -	8 532 210 -	27 538 534 -	18 960 343	31,1 %
ULK. TOIMINTAKATE	- 7 989 454 -	7 764 423 -	25 548 995 -	17 559 541	31,3 %
Sisäiset tuotot	-	-	-	-	
Sisäiset kulut	- 2 177 091 -	2 114 854 -	6 538 471 -	4 361 379	33,3 %
Sisäiset erät	- 2 177 091 -	2 114 854 -	6 538 471 -	4 361 379	33,3 %
TOIMINTAKATE	- 10 166 545 -	9 879 277 -	32 087 466 -	21 920 921	31,7 %

D/2264/12.01.03.00/2024**63 § Kymenlaakson alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma 2024-2025**

Kasko 12.6.2024 § 63

Valmistelija: Yhdyspintatyönsuunnittelija Nina Kaukoranta p. 040 8482344

Tiivistelmä: Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan hyvinvointialueella tulee olla alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhooltopalvelujen järjestämiseksi. Se perustuu hyvinvointialueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin. Tavoitteena on, että yhteistyö koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen välillä toteutuu mahdollisimman hyvin niin, että opiskelijat saavat tarvitsemansa opiskeluhooltopalvelut esiopetuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Vaikutusten arviointi: Suunnitelmalla on lapsivaikutuksia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain velvoitteet ja opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvatut toimet parantavat lasten ja nuorten terveyttä, turvallisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta. Suunnitelmalla ei tällä hetkellä ole taloudellisia vaikutuksia kunnalle.

Esittelyteksti: Kymenlaakson ensimmäinen alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma vuosille 2024–2025 valmistui keväällä 2024. Se on hyväksytty hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja sai lainvoiman 17.5.2024. Suunnitelma perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolain velvoitteisiin ja on koottu yhteistyössä Kymenlaakson hyvinvointialueen ja alueen koulutuksen järjestäjien kanssa. Valmistelun etenemisestä ovat vastanneet alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä nimetyt asiantuntijat. Kotkasta asiantuntijana mukana on yhdyspintatyön suunnittelija Nina Kaukoranta.

Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma perustuu koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin. Se liitetään osaksi alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, joka liitetään osaksi alueellista hyvinvointisuunnitelmaa. Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ohjaa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, jonka tällä hetkellä korvaa alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Strateginen osa on Kymenlaakson yhteinen ja toimenpideosaan on kirjattu omana kokonaisuutena Kotkan toimenpiteet.

Alueellisessa opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan Kymenlaakso toimintaympäristönä. Siihen on kirjattu opiskeluhooltopalvelujen alueellisen toteuttamisen periaatteet ja toteuttamisen keskeiset tavoitteet.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Se sisältää suunnitelmat hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi ja opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta. Suunnitelmassa kuvataan myös koulutuksen järjestäjien arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut tarvittavat toimenpiteet sekä toimet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä kerää säännöllisesti hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluilta ja koulutuksen järjestäjiltä tietoja opiskeluhuollon ja opiskeluhoitopalvelujen toteuttamisesta kuluneen lukuvuoden osalta. Opiskeluhoitopalvelut arvioivat opiskeluhoitopalveluille asetettuja tavoitteita.

Liitteet: Kymenlaakson alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma 2024–2025

Esittelijä: vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

--	--	--

Kymenlaakson alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2024–2025

"Kohti parempaa opiskelua!"

lainaus kymenlaaksolaisilta
opiskelijoilta 2024

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Kymenlaakso toimintaympäristönä.....	4
3. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen keskeiset periaatteet.....	5
4. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen keskeiset tavoitteet.....	6
5. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi.....	7
6. Koulutuksen järjestäjien arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta sekä muut tarvittavat toimenpiteet.....	9
7. Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta.....	10
8. Toimet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.....	11

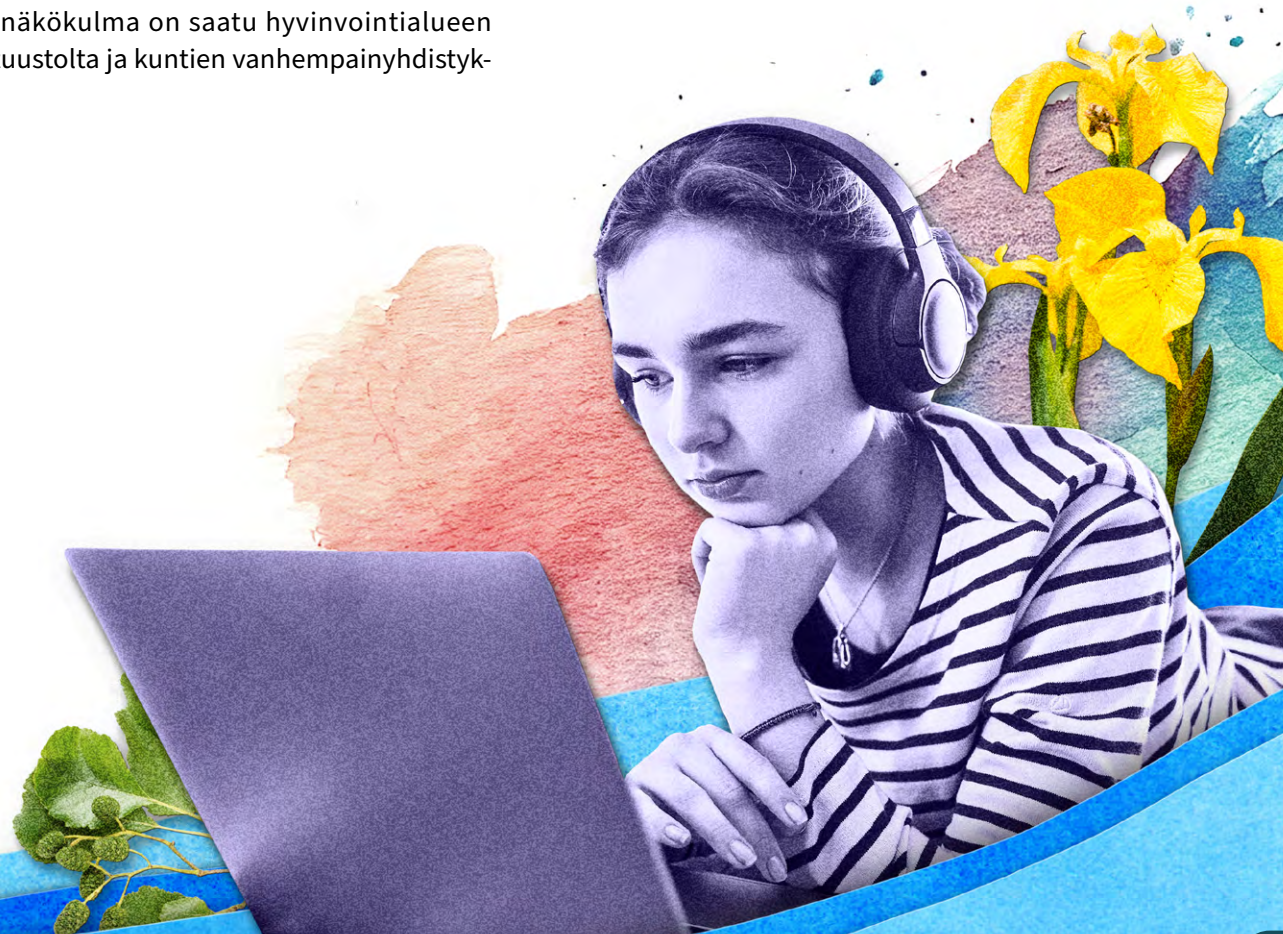
1. Johdanto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan hyvinvointialueella tulee olla alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhooltopalvelujen järjestämiseksi. Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma perustuu hyvinvointialueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhooltosuunnitelmiin. Siitä vastaa alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. Tavoitteena on, että koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen yhteistyö toteutuu mahdollisimman hyvin niin, että opiskelijat saavat tarvitsemansa opiskeluhooltopalvelut esiopetuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Tämä on Kymenlaakson ensimmäinen alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma vuosille 2024–2025. Tässä suunnitelmassa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia termejä opiskelija, opiskeluhoollto ja koulutuksen järjestäjä. Opiskelijalla tarkoitetaan oppilaita ja opiskelijoita esiopetuksessa, perusopetuksessa ja toiselle asteella. Koulutuksen järjestäjällä tarkoitetaan sekä kuntia että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä.

Suunnitelma perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolain velvoitteisiin ja on koottu yhteistyössä Kymenlaakson hyvinvointialueen ja alueen koulutuksen järjestäjien kanssa. Valmistelun etenemisestä ovat vastanneet alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä nimetyt asiantuntijat. Opiskelijoiden ja huoltajien näkökulma on saatu hyvinvointialueen nuorisovaltuustolta ja kuntien vanhempainyhdistyksiltä.

Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma on hyväksytty hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Koulutuksen järjestäjät vievät suunnitelman tiedoksi omissa organisaatioissaan. Alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma on liitetty alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevat suunnitelmat

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Koulutuksen järjestäjän
opiskeluhoitosuunnitelma
LIITETÄÄN OSAKSI kunnan lasten ja
nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Alueellinen lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma **OHJAA**
kunnan lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelmaa.

Alueellinen
opiskeluhoitosuunnitelma
PERUSTUU
koulutuksen järjestäjien
opiskeluhoitosuunnitelmiin.

Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet:

- 1) **Suunnitella ja toteuttaa** palveluja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa.
- 2) **Edistää** opiskeluyhteisön ja -ympäristön sekä opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa.
- 3) **Tarjota** palveluja tasalaatuisesti ja tarpeenmukaisesti koko Kymenlaakson alueella.
- 4) **Kehittää** palveluja ja **parantaa** niiden saavutettavuutta vastaamaan opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa.

Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma **LIITETÄÄN OSAKSI**
alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Strategiset päätavoitteet:

Lasten, nuorten ja perheiden

- 1) arjen hyvinvointi lisääntyy.
- 2) osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat.
- 3) parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu.

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
LIITETÄÄN OSAKSI alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma

Strategiset painopisteet ja tavoitteet:

Kymenlaakson asukkailla on mahdollisuus

- 1) elää päihteetöntä elämää ja saada tukea siihen
- 2) terveellisiin elintapoihin ja hyvään mielenterveyteen
- 3) elää turvallista arkea terveellisessä ympäristössä
- 4) merkitykselliseen elämään.

2. Kymenlaakso toimintaympäristönä

Opiskeluhoiltoa toteutetaan Kymenlaakson hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisenä yhteistyönä.

Hyvinvointialue vastaa opiskeluhoiltopalvelujen järjestämisestä Kymenlaakson alueella sijaitseissa oppilaitoksissa. Opiskeluhoillon palveluihin kuuluvat koulu- ja opiskeluterveydenhoilto sekä opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelut.

Kymenlaakso on alue, jossa lasten ja nuorten määrä vähe-
nee. Hyvinvointi on eriarvoistunut, vaikka suurella enemmistöllä lapsista ja nuorista asiat ovatkin hyvin. Lapsille ja nuorille suunnattujen palvelujen palvelupolkuja on kehitetty alueellisesti yhdessä. Kymenlaaksossa me olemme valmiita yhteisiin tekoihin, jotta kaikki opiskelijat voivat mahdollisimman hyvin. Rohkeasti yhdessä tekemällä, avoimella keskustelulla ja toinen toisiamme tukien meidän on mahdollista tämä saavuttaa.

Kymenlaakson hyvinvointialueeseen kuuluu

Vuonna 2023

Noin **25 000**
opiskelijaa esiopetuksesta
toiselle asteelle.

13 koulutuksen
järjestäjää.

Opiskeluhoillon palveluissa

Terveystenhoitajaa:

44 henkilötyövuotta, 44 vakanssia.

Koululääkärinä:

4 henkilötyövuotta, 10 vakanssia.

Opiskeluhoillon kuraattoria:

38 henkilötyövuotta, 38 vakanssia.

Opiskeluhoillon psykologia:

10 henkilötyövuotta, 32 vakanssia.

3. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen keskeiset periaatteet

Opiskeluhoitopalvelut ovat osa opiskeluhoollon kokonaisuutta, jota toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoitotyönä.

Opiskeluhoitopalvelujen saatavuudesta huolehditaan ja oppilaitoksen, opiskelijoiden ja huoltajien tarpeisiin vastataan oikea-aikaisesti. Opiskeluhoitopalveluista tiedotetaan monikanavaisesti yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Opiskeluhoitopalveluissa käytetään näyttöön perustuvia menetelmiä sekä yhteisöllisessä että yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä.

Keskeiset periaatteet:

- **Opiskeluhoitopalvelujen käyttäminen** on opiskelijan oikeus ja perustuu suostumukseen.
- **Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet** on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.
- **Opiskeluhoitopalveluihin voivat olla yhteydessä** opiskelijat, huoltajat, oppilaitoksen henkilökunta ja muut yhteistyötahot.
- **Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä** opiskelijan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa. Huoltaja ei voi kieltää huollettavaansa käyttämästä opiskeluhoollon palveluita.

- **Alaikäinen ja muu vajaavaltainen** voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn. Lisäksi hän voi kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoitopalvelujen henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.
- **Opiskeluhoitopalvelut toteutetaan** lähipalveluna oppilaitoksissa. Poikkeuksena esiopetusikäisen kouluterveydenhuollon palvelut jotka toteutetaan neuvolapalveluissa.
- **Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja**, hänen on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään, opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedot, joita on tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

- **Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella** henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.
- **Opiskelijan tulee tarvittaessa päästä** terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarusta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Lisäksi toisen asteen opiskelijan tulee saada arkipäivisin virka-aikana samana päivänä yhteys terveyskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön.
- Opiskeluhoitopalveluilla on käytössään **tulkkipalvelu muiden kuin suomea äidinkielenään puhuvien kanssa.**

4. Opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen keskeiset tavoitteet

Opiskeluhoitopalvelujen tavoitteet sisältyvät maakunnallisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiaan päätavoitteisiin.

Tavoite 1

Suunnitella ja toteuttaa palveluja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Toimenpiteet

- Verkostomaisen työotteen ja verkostojen rakenteiden vahvistaminen ja selkiyttäminen.
- Opiskeluhoitopalvelujen edustajien työskentely koulutuksenjärjestäjien opiskeluhoollon ohjausryhmissä, oppilaitoskohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä ja alueellisessa yhteistyöryhmässä.

Mittarit

- Koulutuksen järjestäjien arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta.
- Opiskeluhoitopalvelujen tavoitteiden toteutumisen arvio.
- Koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen kokemukset yhteistyön toteutumisesta.

Tavoite 2

Edistää opiskeluyhteisön ja -ympäristön sekä opiskelijoiden hyvinvointia, osallisuutta ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Toimenpiteet

- Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttaminen.
- Yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön toteuttaminen.
- Terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten toteuttaminen kolmen vuoden välein monialaisena yhteistyönä.

Mittarit

- Opiskeluhoitopalvelujen arvio yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön käytetystä ajasta.
- Opiskeluhoitopalvelujen tilastot yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön suoritteista.
- TEAviisarin (terveydenedistämisaktiivisuuden mittari) tulokset.
- Opiskeluhoitopalvelujen edustajien osallistuminen terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksiin.

Tavoite 3

Tarjota palveluja tasalaatuisesti ja tarpeenmukaisesti koko Kymenlaakson alueella.

Toimenpiteet

- Opiskeluhoitopalvelujen resurssisuunnitelman toteuttaminen.
- Opiskeluhoitopalvelujen osaamisen johtaminen.
- Palveluprosessien yhteinen määrittely opiskeluhoitopalveluissa.
- Psykologisten tutkimusten osto tarpeen mukaan.
- Lääkäripalvelujen osto tarpeen mukaan.

Mittarit

- Opiskeluhoitopalvelujen lakisääteisten tai suositeltujen henkilöstömitoitusten toteutuminen.
- Opiskeluhoitopalvelujen tilastot yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön suoritteista.
- Opiskeluhoitopalvelujen arvio yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön käytetystä ajasta.
- Interventoiden käyttö (terapiat etulinjaan).
- Kouluterveyskyselyn tulokset opiskeluhoitopalvelujen osalta.
- TEAviisarin tulokset.

Tavoite 4

Kehittää palveluja ja parantaa niiden saavutettavuutta vastaamaan opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa.

Toimenpiteet

- Asiakas- ja henkilöstökokemuksen systemaattinen kerääminen, analysointi ja niistä johdettu palvelujen tarpeenmukainen kehittäminen.
- Digitaalisten palvelujen kehittäminen.

Mittarit

- Asiakaskokemuskyselyn tulokset.
- Kouluterveyskyselyn tulokset opiskeluhoitopalvelujen osalta.
- Hyvinvointikyselyn tulokset.
- Oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien arvioinnit.

5. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi

Opiskeluhoitoa toteutetaan Kymenlaakson hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisenä yhteistyönä. Hyvinvointialue vastaa opiskeluhoitopalvelujen järjestämisestä Kymenlaakson alueella sijaitsevilla oppilaitoksissa. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma toteutuu. Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia opiskeluhoitopalveluille soveltuvat tilat oppilaitoksessa tai sen välittömässä läheisyydessä. Tilojen tulee olla opiskelijoiden helposti saavutettavissa.

Järjestämisen roolit opiskeluhuollossa

Yhteisöllinen opiskeluhoito on ensisijaista ja kuuluu kaikille toimijoille.

Kunta / koulutuksen järjestäjä

- yhteisöllinen opiskeluhoito
- opetus- ja kasvatushenkilöstö
- koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Hyvinvointialue

- opiskeluhoollon palvelut: kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat ja lääkärit
- alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Palvelujen saatavuus lähipalveluna, matalalla kynnyksellä.

Koulutuksen järjestäjiltä syksyllä 2023 saatujen tietojen perusteella Kymenlaaksossa lähes kaikilla koulutuksen järjestäjillä toimii oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määritelty opiskeluhoollon ohjausryhmä, oppilaitoksissa toimivat yhteisölliset opiskeluhoolloryhmät ja yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen arvioimiseksi koottavat monialaiset asiantuntijaryhmät. Lähes kaikissa näissä ryhmissä on mukana opiskeluhoollon palvelujen edustajia. Koulutuksen järjestäjiltä saatujen tietojen mukaan opiskeluhoollon palvelut osallistuvat hyvin opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseen. Työn koetaan kohdentuvan vahvasti yksilökohtaiseen opiskeluhoollon.

Koulutuksen järjestäjät pitävät tärkeänä, että opiskeluhoollon palvelujen asiantuntijuus on laajasti käytettävissä. Koulutuksen järjestäjät edellyttävät, että hyvinvointialue varmistaa opiskeluhoollon palvelujen asiantuntijoiden mahdollisuudet osallistua edellä mainittujen ryhmien toimintaan niiden tehtävien luonteen mukaisesti. Alueelliseen opiskeluhoollon yhteistyöryhmään osallistuminen edellyttää koulutuksen järjestäjiltä sitoutumista ja aktiivisuutta.

Opiskeluhoollon liittyvän tiedottamisen tulee olla avointa ja riittävää. Koulutuksen järjestäjän tasoisesti huolehditaan riittävästä tiedottamisesta opetuksen ja opiskeluhoollon palvelujen toimijoiden kesken, jotta työntekijöillä on tarvittava tieto kouluarjen yhteistyön sujumiseksi. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto opiskelijoiden käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista. Koulutuksen järjestäjä huolehtii muun muassa siitä, että sen verkkosivuilla on opiskeluhoollon palvelujen henkilöstön ajantasaiset yhteystiedot. Koulutuksen järjestäjä kutsuu hyvinvointialueen toimijat säännöllisesti yhteistyötapaamisiin.

Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien kanssa

Maakunta

Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä

- Alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman valmistelu, seuranta ja arviointi. Alueella toimivien koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen välisten yhteistyökysymysten käsittely.
- Yhteistyöelin hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien kanssa.

Koulutuksen järjestäjä

Opiskeluhoollon ohjausryhmä

- Opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi.
- Voi olla useamman koulutuksen järjestäjän ja/tai koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitos

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoolloryhmä

- Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelu, kehittäminen, toteutus ja arviointi.
- Opiskeluhoolloryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja.

Opiskelija

Monialainen asiantuntijaryhmä

- Kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja tuen järjestämiseksi.
- Edellyttää opiskelijan ja/tai huoltajan suostumusta.

Hyvinvointialue tiedottaa koulutuksen järjestäjiä sekä tarvittavia yhteistyökumppaneita työntekijöiden tehtävistä sekä esihenkilöiden keskinäisestä tehtävänjaosta yhteystietoineen lukuvuosittain. Hyvinvointialue vastaa siitä, että ajantasaiset yhteystiedot löytyvät asiakkaille ja yhteistyötahoille myös hyvinvointialueen yhteystiedoista.

Koulutuksen järjestäjä edellyttää, että hyvinvointialue toimittaa säännöllisesti opiskeluhoollon palvelujen käyttöä koskevaa tilastotietoa mukaan lukien arvion yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön käytetystä ajasta. Koulutuksen järjestäjä hyödyntää saatua tietoa toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.

6. Koulutuksen järjestäjien arviot opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta sekä muut tarvittavat toimenpiteet

Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmissa tulee kuvata arvio opiskeluhoiton kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista. Arvioon opiskeluhoiton kokonaistarpeesta sisältyvät yhteisöllisessä ja yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhoiton yhteistyössä tarvittavat resurssit. Arvio pohjautuu yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoiton sekä moniammatillisen verkostotyön toteutumiseen. Koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmissa tehdyt arviot perustuvat muun muassa valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tuloksiin sekä käytännön kokemukseen.

Kymenlaakson hyvinvointialueella sijaitsee useita koulutuksen järjestäjiä, jotka toteuttavat opetusta ja koulutusta esiopetuksesta toiselle asteelle. Alueella on isoja koulutuksen järjestäjiä ja hyvin pieniä koulutusta tarjoavia yksiköitä, joiden hallinnollinen organisoitumistapa ja opiskeluhoiton kokonaisuuden johtaminen vaihtelee. Osa koulutuksen järjestäjistä toimii osana valtakunnallista organisaatiota. Nämä kaikki haastavat opiskeluhoitopalvelujen tarpeen yhteismitallista arviointia.

Koulutuksen järjestäjät pitävät tärkeänä, että hyvinvointialue varmistaa opiskeluhoitopalveluissa mahdollisuudet osallistua opiskeluhoiton kokonaisuuden toteuttamiseen. Työ ei voi keskittyä ainoas-

taan yksilökohtaisen opiskeluhoiton toteuttamiseen. Opiskeluhoitopalveluja järjestettäessä turvataan opiskeluhoitopalvelujen asiantuntijoiden osallisuus ensisijaisessa ja ennaltaehkäisevässä yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä. Myös verkostotyön ja lain edellyttämien yhteistyömuotojen toteutuminen on turvattava.

Useat koulutuksen järjestäjät ovat omissa opiskeluhoitosuunnitelmissaan vuonna 2023 kuvanneet opiskeluhoitopalvelujen laskennallisen henkilöstömitoituksen. Arvio opiskeluhoitopalvelujen riittävyydestä tarpeeseen nähden uupuu muutamaa koulutuksen järjestäjää lukuun ottamatta lähes kaikilta. Niillä, joilla arvio on tehty, arvio on tehty suhteessa opiskeluhoitopalvelujen ja koulutuksen järjestäjän arvioiman tarpeen välillä tai opiskeluhoitopalvelujen työn kohdentumisen näkökulmasta. Jatkossa koulutuksen järjestäjien on tärkeää löytää yhteinen tapa arvioida opiskeluhoitopalvelujen riittävyyttä.

7. Suunnitelma opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä, koko oppilaitoksen hyvinvointia lisäävää toimintaa ja toimintakulttuuriin vaikuttamista. Opiskeluhoitopalvelut toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä yhteistyössä opiskelijoiden, huoltajien ja oppilaitosten henkilökunnan kanssa. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Opiskeluhoitopalvelut kohdentuvat oppilaitoksiin lakisääteisten henkilöstömitoitusten ja -suositusten pohjalta.

Opiskeluhoollon kuraattoreiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien osalta rekrytointi ja vakanssien täyttäminen ovat pääosin onnistuneet. Opiskeluhoollon psykologipalvelujen saatavuuden haasteisiin pyritään vastaamaan tehostamalla rekrytointia. Tilanteeseen on haettu ratkaisua myös palkkaamalla määräaikaista konsultoivia psykologeja, jotka tarjoavat konsultoivaa palvelua niiden oppilaitosten henkilöstölle, joilla ei ole omaa nimettyä opiskeluhoollon psykologia. Psykologisia tutkimuksia hankitaan myös ostopalveluina. Lisäksi lääkäripalvelut koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ovat alle valtakunnallisten suositusten. Haastetta aiheuttaa lääkäreiden vaihtuvuus ja myös se, että lääkäripalveluntuottajia on useita. Tavoitteena on saada lisää kokopäiväisiä koululääkäreitä tehostamalla rekrytointia ja kilpailuttamalla koululääkäripalvelua.

Suunnitelma voimavarojen kohdentamisesta perustuu voimassa oleviin henkilöstömitoituksiin ja -suosituksiin sekä koulutuksen järjestäjien ilmoittamiin opiskelijamääriin. Yhteensovittavalla johtamisella vahvistetaan opiskeluhoollon kokonaisuutta sekä varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen toteuttaminen ja yhteisten käytänteiden kehittäminen. Kehittämistä kohdennetaan yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön, mielenterveyden tukeen ja digitaalisten palvelujen vahvistamiseen.

8. Toimet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Kymenlaaksossa alueelliseen opiskeluhuollon yhteistyöryhmään on nimetty hyvinvointialueen, kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien asiantuntijoita sekä opiskelijoiden ja alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten huoltajien edustajat.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on:

- 1) **valmistella** alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle
- 2) **seurata** alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista sekä lisäksi opiskelu- huoltopalvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista
- 3) **käsitellä** hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskelu- huollon yhteistyökysymyksiä
- 4) **huolehtia** muista kuin 1–3 kohdassa tarkoitettuista sille erikseen annettavista tehtävistä.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitetään alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, jonka seuraava kokonaisarviointi tehdään vuonna 2025. Näiden suunnitelmien yhteensovitta-

misen varmistamiseksi tätä alueellista opiskeluhuoltosuunnitelmaa toteutetaan 2024–2025.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä vastaa suunnitelman toteuttamisesta, arvioinnista ja seuraamisesta. Tehtyjen toimenpiteiden ja valintojen vaikuttavuuden toteutumista arvioidaan vuosittain.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä kerää säännöllisesti hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluilta ja koulutuksen järjestäjiltä tietoja opiskeluhuollon ja opiskeluhoitopalvelujen toteutumisesta kuluneen lukuvuoden osalta. Opiskeluhoitopalvelut arvioivat opiskeluhoitopalveluille asettamia tavoitteita.

Koulutuksen järjestäjät toimittavat pyydetty tiedot viimeistään elokuussa ennen uuden lukuvuoden käynnistymistä.

Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on tarkistettava tarvittaessa. Koulutuksen järjestäjät vievät suunnitelman tiedoksi omissa organisaatioissaan.

Koulutuksen järjestäjiltä tiedot kerätään seuraavista osa-alueista:

- 1) a) **Toimiiko teillä** oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen opiskeluhuollon ohjausryhmä?
b) **Kuuluvatko** opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden edustajat opiskeluhuollon ohjausryhmään?
- 2) **Onko opiskeluhoitopalvelujen työntekijät** (opiskeluhuollon kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja lääkäri) **nimetty oppilaitoskohtaisiin opiskeluhoitoryhmiin?**
- 3) **Osallistuvatko opiskeluhoitopalvelujen työntekijät opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseen** (yhteisöllinen opiskeluhoito, yksilöllinen opiskeluhoito, moniammatillinen yhteistyö ja esi- ja perusopetuksessa opetus- suunnitelman mukaisesti kolmiportainen tuki)?
- 4) **Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvattu arvio** opiskelu- huollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä 2023

Kymenlaakson hyvinvointialue

- **Pj. Heli Kainulainen**, integraatiopalvelujohtaja, heli.kainulainen@kymenhva.fi
- **Henna Karvonen**, psykososiaalisen opiskeluhuollon toimintayksikön päällikkö
- **Tuula Anttila**, johtava kuraattori
- **Maija Vilen**, johtava psykologi
- **Salla Kärki**, ylihoitaja
- **Eija Puhalainen**, ylilääkäri
- **Anna-Kaarina Rautakorpi**, palveluesimies
- **Riikka Mauno**, tulosaluejohtaja
- **Mia Tapiola**, tulosaluejohtaja
- **Seija Halme**, ylilääkäri
- **Päivi Mattila**, asiakkuuspäällikkö

Hamina

- **Suvi Takkinen**, kasvatus- ja koulutusjohtaja
- **Hanna Käkelä**, kasvun ja oppimisen tuen koordinaattori

Kotka

- **Nina Kaukoranta**, yhdyspintatyön suunnittelija

Kouvola

- **Johanna Lindstedt**, opetuspalvelupäällikkö
- **Maija Saksa**, kehittämistä vastaava
- **Terttu Hänninen**, ohjaus ja tuki yksikön vastaava

Pyhtää

- **Niklas Sjögren**, Huutjärven koulun apulaisrehtori

Virolahti-Miehikkälä

- **Auli Hyttinen**, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Eduko

- **Tarja Vuorela**, opiskelijapalvelujen päällikkö

Ekami

- **Piia Andelin**, palvelujohtaja, apulaisrehtori

Muiden yksityisten oppilaitosten edustaja ja yhdyshenkilö

- **Niina Henttonen**, opiskelijahyvinvointipäällikkö, Kiipulan ammattiopisto

Henkilöstön edustus

- **Anu Vanhala-Taimisto**, JUKO:n pääluottamusmies
- **Kirsi Kekki**, Tehy:n pääluottamusmies

Opiskelijoiden edustus

- Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston edustajat

Huoltajien edustus

- Kotkan vanhempainyhdistysten edustajat
- Kouvolan vanhemmat, KOVAT ry:n edustajat
- Klamilan vanhempainyhdistyksen edustaja

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden edustaja, hanketuki 2023

- **Suvi Vallenius**, projektikoordinaattori
- **Tarja Tammekas**, projektivastaava

Alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman valmistelua on tuettu Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden hankkeella.

Kuvituksesta

*Keskiössä ovat eri-ikäiset opiskelijat sekä opiskeluun liittyvät esineet oppimisen iloa ja leikin voimaa unohtamatta. Aikuiset voidaan tulkita niin opiskelijoina kuin ammattilaisten verkostonakin. Kuvituksessa näkyvät myös **maakunnan uniikit tunnusmerkit** punatulkku, kurjenmiekka, tervaleppä, kuha ja saukko sekä **virtaava Kymijoki** (tai meren ranta) yhdistävinä elementteinä maakunnalliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Joki kuvastaa elämää, jonka laineilla me kaikki kuljemme. **Kasvit** viheriövät kasvua ja kehitystä sekä uusia alkuja, joita opiskellessa versoo. **Kirjapinot** edustavat tietoa, koulutusta, vakaata pohjaa sekä ammattitaitoa. Lentäessään kirjat siirtävät tietoa, taitoa ja kehitystä ihmiseltä toiselle, sekä kuvaavat yhteistyötä ja tiedonsiirtoa hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien kesken. Katsoja saa päättää mihin suuntaan kirjat milloinkin kulkevat – oppimista tapahtuu usein kumpaankin suuntaan. **Hyvinvointialueen tunnuskäsit** turkoosi sekä keltainen saivat rikastusta myös muista väleistä, niin kuin tämänkin suunnitelman tekijätiimi koostui useista yhteistyötä tekevästä ammattilaisista ja organisaatioista.*

D/248/00.02.03/2024

64 § Kielihäiriöisten lasten pidennetty oppivelvollisuus - suunnitelma paikallisesta kehittämistoiminnasta

Kasko 12.6.2024 § 64

Valmistelijat: Varhaiserityiskasvatuksen suunnittelija Taina Mättö, puh. 040 120 8722
Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen, puh. 0400 446 296
Erityisopetuksen suunnittelija Taina Huhtala, puh. 040 571 0347
Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala, puh. 040 643 3207

Esittelyteksti: Kotkan kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle kesäkuussa 2023 (14.06.2023, §51) annetun tiedonannon mukaisesti varhaiskasvatus ja opetustoimi tarkastelevat kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden opetuksen järjestämistä. Tarkastelun keskiössä ovat rakenteet, menettelyt ja toimintamallit sekä niiden lainmukaisuus. Taustalla on syksyllä 2022 Kotkan opetustoimen ja varhaiskasvatuksen hallinnossa tavanomaisen kehittämistyön kautta tehdyt havainnot mahdollisista kehittämistarpeista tukea tarvitsevien lasten ja oppilaiden varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisessä.

Kotkan kaupungin opetustoimen kielihäiriöisten lasten ja oppilaiden opetuksen järjestämistä kartoittava kysely toteutettiin kohderyhmän huoltajille, vammaisneuvostolle, asiantuntijalausuntojen kirjoittajille sekä opetushenkilöstölle sähköisenä kyselynä ajanjaksolla 23.11.-1.12.2023 osana edellä mainittua tarkastelua. Kyselyjen vastaukset tuotiin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan tietoon tammikuussa 2024 olleessa kokouksessa (24.01.2024, §8).

Kansallinen kehittämistoiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) käynnisti vuonna 2020 pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmat vuosille 2020 - 2022.

Vuosina 2021–2022 toimineen työryhmän tavoitteena oli rakentaa tiivistä jatkumoa tuen toteuttamiseen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kesken. Työryhmän loppuraporttiin on kirjattu kehittämis ehdouksiksi

- Inklusion käsitteen ja toimeenpanon selkiyttäminen varhaiskasvatuk- sessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa
- Inklusiivisuuden vahvistaminen esi- ja perusopetuksen lainsäädännös- sä
- Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevien pedagogisten käytäntöjen vah- vistaminen varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetukses- sa

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

- Esi- ja perusopetuksen tuen kokonaisuuden selkiyttäminen lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa
- Pidentetyn oppivelvollisuuden käytäntöjen ajanmukaistaminen kaksivuotisen esiopetuskokeilun ja varhaiskasvatuslain muutosten myötä.

Työryhmän kehittämis ehdotukset ovat pohjana tulevassa perusopetuslain uudistamisessa muun muassa tuen järjestämisen osalta.

OKM on 3/2024 antanut alustavia hahmotelmia perusopetuslakiin kirjattavasta tuen kokonaisuudesta, josta alla tiivistelmä keskeisistä sisällöistä:

- Säädetäisiin nykyistä tarkemmin oppilaan oikeudesta saada tukitoimia ensisijaisesti omassa opetusryhmässään ennakoivasti ja viivytyksettä matalalla kynnyksellä ilman hallintopäätöstä.
- Tukitoimena säädetäisiin nykyisten lisäksi myös opetuskielen tuesta.
- Säädetäisiin tukitoimista siten, että niiden tehostuminen kevyemmistä vahvempiin säilytetään; tarkoituksena on vähentää vahvempien tukitoimien tarvetta.
- Säädetäisiin erikseen oppilaskohtaisista toimista, jotka edellyttävät perusopetuksen oppimäärästä tai muista tavoitteista poikkeamista. Oppilaskohtaiset tukitoimet edellyttäisivät hallintopäätöstä. Nämä olisivat viimesijaisia toimia, joita ennen oppilaan tulisi saada muita tukitoimia.
- Säädetäisiin tuen pedagogisista asiakirjoista siten, että niiden määrä vähenisi, ja niiden valmistelu- ja päätöksentekoprosessi kevenisi.

Aikataulusuunnitelma opetus- ja kulttuuriministeriöltä 19.03.2024 saadun tiedon mukaisesti

- perusopetuslain uudistuksen lausuntokierros on loppukevään 2024 aikana,
- HE lopullinen esitys syyskuussa 2024,
- lain hyväksyminen eduskunnassa joulukuussa 2024,
- uuden opetussuunnitelman perusteet hyväksytään vuoden 2025 alussa, jonka jälkeen aloitetaan paikallinen opetussuunnitelmatyö,
- suunnitelmien mukaan uusi lainsäädäntö ja paikallinen opetussuunnitelma astuvat voimaan 01.08.2025 lukien.

Suunnitelmaa paikallisesta kehittämistoiminnasta

Kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämistä ohjaava paikallinen toimintasuunnitelma sisältää niitä toimenpiteitä, joita voimme paikallisesti edistää. Laajemman ja yksityiskohtaisemman toimintaohjeen laadinta tulee uudelleen harkittavaksi perusopetuslain muutosten sekä muiden mahdollisesti uusien kansallisten ohjeistusten myötä.

Kotkan kaupungin varhaiskasvatus ja opetustoimi hakevat valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kehittämiseen. Hankkeen yleisenä tavoitteena on edistää varhaiskasvatus- ja perusopetuslain tavoitteiden toteutumista.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Kehittämishankkeen sisältöinä ovat monikulttuurisuuden, yhteisöllisyyden, osallisuuden, tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistäminen. Kehittämistoiminta kohdentuu muun muassa kielihäiriöisten, monikielisten ja käytöksellään reagoivien lasten ja oppilaiden kasvatuksen ja opetuksen järjestämiseen. Kehittämistoiminnassa huomioidaan osallistava kasvatus ja opetus myös opetuksen siirtymävaiheissa sekä rakenteiden ja toimintatapojen joustavuus. Henkilöstön osaamista vahvistetaan yhteisillä koulutuksilla. Tarkastelua tehdään myös hallinnon toimenpiteissä, kuten esihenkilöiden ja hallintohenkilöiden rooleista ja vastuista kehittämisessä. Kehittämistoiminnassa tavoitteena on huomioida kokonaisuutena paikalliset kehittämistarpeet sekä uudistuva perusopetuslaki. Erityisavustusta on haettu touku-kuussa 2024, hankkeen suunniteltu toteutusaika on kaksi toimintavuotta alkaen syksyllä 2024.

Kielihäiriöisten lasten opetuksen järjestämiseen liittyvissä kyselyn vastauksissa tunnistettuja kehittämistarpeita sisällytetään ja ylläpidetään toiminnan kehittämisessä.

Esittelijä: Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta merkitsee tiedoksi suunnitelman kielihäiriöisten lasten pidennetyn oppivelvollisuuden paikallisesta kehittämistoiminnasta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/2265/12.01.03.00/2024

65 § Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmat

Kasko 12.6.2024 § 65

Valmistelija: Valmistelija: Yhdyspintatyönsuunnittelija Nina Kaukoranta p. 040 8482344

Tiivistelmä: Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että koulutuksen järjestäjän tulee laatia opiskeluhoitosuunnitelma. Kotkassa suunnitelmia on kaksi: 1) opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma esiopetukseen, perusopetukseen valmistavaan opetukseen ja perusopetukseen ja 2) koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma nuorten lukiokoulutukseen, aikuisten perusopetukseen ja lukiokoulutukseen. Opiskeluhoitosuunnitelmien sisällöt määritellään laissa. Ne korvaavat opetussuunnitelmien opiskeluhoitoa koskevat luvut. Opiskeluhoitosuunnitelmat päivitetään vuosittain ja päivitettyt suunnitelmat otetaan käyttöön aina uuden lukuvuoden alkaessa 1.8. alkaen.

Vaikutusten arviointi: Opetuksen järjestäjän ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmissa lähtökohtana on lapsen etu, joten näillä suunnitelmissa on parhaimmillaan positiivisia lapsivaikutuksia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain velvoitteet ja opiskeluhoitosuunnitelmissa kuvatut toimet parantavat lasten ja nuorten terveyttä, turvallisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta. Suunnitelmissa ei tällä hetkellä ole taloudellisia vaikutuksia.

Esittelyteksti: Opetuksen järjestäjän ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmiin on tehty päivityksiä lukuvuodelle 2024–2025. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan on päivitetty muun muassa poissaolojen ennaltaehkäisyä ja puuttumista koskevat tiedot sekä vuosittain tehtävät arviot opiskeluhoitoon palvelujen riittävyydestä ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista. Kotkassa arviot opiskeluhoitoon palvelujen riittävyydestä esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa kerätään lukuvuosittain osana opiskeluhoitoon lukuvuosiarviointia.

Opiskeluhoitosuunnitelmat sisältävät arvion opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista. Siinä kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoitoon ja oppimisyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitoon edistämiseksi ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toteuttaminen ja toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi. Suunnitelma sisältää myös kuvauksen yhteistyön järjestämisestä opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Siinä kuvataan myös suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa on erikseen kuvattu perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoito. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu lukioiden sekä aikuisten perusopetuksessa ja aikuisten lukiokoulutuksessa toteutettava

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

opiskeluhoolto. Molemmissa suunnitelmissa on myös kuvattu opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen, seuraaminen ja arviointi. Poissaolojen ennaltaehkäisyä ja puuttumista koskevat toimenpiteet ovat olleet jo kirjattuna opiskeluhooltosuunnitelmiin. Opetushallitus määrää, että tämä toimintamalli on kirjattu nyt myös omana lukunaan paikalliseen opetussuunnitelmaan. Keskeistä toimintamallissa on kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen sekä poissaolojen ennaltaehkäiseminen ja poissaolojen systemaattinen seuranta ja puuttuminen. Lisäksi yhteistyö opiskelijoiden, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa on tärkeää. Nämä on huomioitu erityisesti opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa.

Arviot opiskeluhoollon palvelujen riittävydestä ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista kootaan ja päivitetään lukuvuosittain. Kootut tiedot toimitetaan hyvinvointialueelle alueellisessa opiskeluhooltosuunnitelmassa kirjatulla tavalla. Tehty arviointi lukuvuodelta 2023–2024 osoittaa, että esiopetuksessa arvio opiskeluhoollon kuraattoriresursseista on hieman heikentynyt. Perusopetuksessa arvioidaan, että kuraattoriresurssi ei ole riittävänä ja terveydenhoitajaresurssi kohdentuu liikaa ikäkausitarkastuksiin. Opiskeluhoollon psykologi- ja lääkäriresurssi arvioidaan riittämättömäksi. Lukiokoulutuksessa opiskeluhooltopalveluja koskevissa arvioissa kuraattoriresurssit koetaan riittäviksi. Terveydenhoitajaresurssien arvioinnissa on oppilaitosten välillä eroja. Psykologiresurssista todetaan, ettei palvelua ole saatavilla, ja sitä pidetään vakavana puutteena. Opiskeluhoollon lääkäripalveluissa on myös ollut puutteita.

Yleisesti opiskeluhooltopalvelujen osalta todettiin, että tuen tarvetta on paljon. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamiseen resursseja koetaan olevan pääsääntöisesti tarpeeseen nähden liian vähän. Yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön ei myöskään ole riittävästi aikaa.

Lukuvuonna 2023–2024 Kotkan esiopetuksessa ja perusopetuksessa oli edellisen lukuvuoden tavoin tarjolla lakisääteisiä mitoituksia kattavammat kuraattori- ja terveydenhoitajaresurssit. Hyvinvointialue on pyrkinyt tehostamaan psykologien rekrytointia ja etsinyt uusia tapoja toteuttaa psykologipalvelua. Psykologin konsultaatiopalvelua on edelleen ollut tarjolla ja psykologia tutkimuksia on toteutettu ostopalveluina. Myös lääkäriresurssin parantamisen osalta on tehty työtä.

Opetuksen järjestäjän ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmiin on lisäksi tehty muun muassa yhteystietoja koskevia päivityksiä. Maakunnallista poissaolojen toimintamallia päivitetään.

Liitteet:

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma 2024–2025
Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma 2024–2025

Esittelijä:

vt. Opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus:

Merkitään tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Esiopetus

Perusopetukseen valmistava opetus

Perusopetus

Kotkan opetustoimi
Opiskeluhoollon ohjausryhmä
Elokuu 2024

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	2
2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	2
2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista	5
3 KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI7	
3.1 Yleiskuvaus	7
3.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset valtakunnallisilla ja paikallisilla mittareilla.	7
3.3 Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	10
3.4 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja sen seurantamenetelmät ja - tiedot ja poissaoloihin puuttuminen, työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle	11
3.5 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	14
3.6 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	17
4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMEN JÄRJESTÄMISEKSI YKSILÖKOHTAISESSA OPISKELUHUOLLOSSA	18
4.1 Yleiskuvaus	18
4.2 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	18
4.3 Yksittäisen oppilaan tueksi koottava monialainen asiantuntijaryhmä	19
4.4 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	21
4.5 Opettajan rooli laajan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa.....	22
4.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet ..	22
5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	23
5.1 Yleiskuvaus	23
5.2 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmien laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.....	24
5.3 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä.....	24
5.4. Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.....	25
5.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	25
5.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	27
6 SUUNNITELMAT OPPILAIEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA	27

6.1 Yleisesti suunnitelmasta oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	27
6.2. Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta sekä rikokset ja rikolliset teot määrittelyä.....	29
6.4 Kiusaamiseen sekä väkivalta- ja häirintätilanteisiin puuttuminen esi- ja perusopetuksessa .	36
6.5 Esiintyvyyden seuraaminen	41
6.6 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle	41
7 OPISKELUHUOLTO PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVASSA OPETUKSESSA	43
8 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURAAMINEN JA ARVIOINTI	44

1 JOHDANTO

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13§:n mukaan koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Esi- ja perusopetuksessa siitä käytetään nimitystä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Se sisältää opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmat tulee liittää lastensuojelulain 12§:n 1 momentissa tarkoitettuun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty kesällä 2020 ja Kotka toteuttaa siihen kirjattuja toimenpiteitä vuoden 2024 loppuun. Kymenlaakson hyvinvointialue on järjestänyt 1.1.2023 alkaen oppilaille tarjottavat opiskeluhuollon palvelut.

Tämä on lain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma, jonka Opetushallitus määräsi otettavaksi käyttöön viimeistään 1.8.2023. Tämän suunnitelman päivittämisestä vastaa Opetustoimen johtama opiskeluhuollon ohjausryhmä. Koulu- ja oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma poistui lainsäädännöstä ja Opetushallituksen antamista valtakunnallisista määräyksistä. Jatkossa sen korvaa tämä suunnitelma, jota koulut täydentävät koulukohtaisilla toimintasuunnitelmilla.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu:

- 1) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma
- 5) toimenpiteet opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Koulujen ja esiopetuksen yksiköiden tulee laatia monenlaisia suunnitelmia siitä, miten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä turvallisuutta edistetään ja ylläpidetään. Toimintaohjeista löydät tietoa tästä liitteestä. Lisäksi kouluille ja esiopetuksen yksiköille on annettu sisäisiä toimintaohjeita.

2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA

2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Kotkan opetustoimen vastuualueella toimii 16 koulua. Näistä 11 on alakouluja, 2 yhtenäiskoulua ja 3 yläkoulua. Kotkansaaren yhtenäiskoulu toimii kahdessa yksikössä, Haukkavuoren koulussa ja Keskuskoulussa. Esiopetuksen yksiköt toimivat alakoulujen yhteydessä. Keväällä 2024 perusopetuksessa on ollut 4967 oppilasta. Lisäksi perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on 37 oppilaista, jolloin oppilaita on ollut kaikkiaan 5004. Esiopetuksessa oppilaita on ollut 341.

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskelu-
huollossa sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kotka on saanut valtion lisärahoitusta palvelujensa toteuttamiseen, jossa kriteerinä on matala koulutustaso, korkea työttömyysaste ja maahanmuuttajataustaisen väestön osuus kuntalaisista. Kotkassa on Kymenlaakson kunnista eniten maahanmuuttajataustaisia oppilaita. Valtakunnallisesti arvioituna myös erityistä tukea saavien oppilaiden määrä on poikkeuksellisen korkea. Nämä eivät suoraan näyttäyty ylliedustettuina esimerkiksi opiskeluhuollon palveluissa.

Valtakunnalliset TEA-viisari (Kuva 1.) ja kouluterveyskysely tuottavat säännöllisesti arviointitietoa opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä. Opetustoimi tarkastelee säännöllisesti kouluterveyskyselyn tuloksia, kerää vertailutietoa ja kohdentaa tarvittavia toimenpiteitä. Vuoden 2021 kouluterveyskysely tehtiin pitkään jatkuneen tartuntatautilanteen ja siitä aiheutuneiden poikkeuksellisten opetusjärjestelyn jälkeen ja aikana. Myös vapaa-ajan toiminnoissa oli ollut rajoitteita. Tästä syystä tuloksia analysoitaessa oli hyvä muistaa, että tulokset kuvasivat hyvin poikkeuksellista ajanjaksoa oppilaiden ja opiskelijoiden elämässä. Tästä huolimatta muutokset edellisessä kouluterveyskyselyssä saatuihin tuloksiin olivat verraten maltilliset. Kokemus kouluyhteisöön tärkeäksi osaksi kuulumisesta oli vertailuvuosina kokonaisuudessaan laskenut. Alakouluikäisten osalta se oli pysynyt ennallaan, mutta yläkouluikäisten ja lukion opiskelijoiden osalta kokemus oli laskenut lähes 10 %. Alakouluikäisten osalta merkittävää oli, että vain 40 % oppilaista kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä. Yläkoulun oppilaista lähes 70 % kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä perusopetuksessa viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruukseen ovat perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisilla mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista lisääntyminen ja koulun aikuisen kiusaaminen koulussa tämän luokan aikana vähentyminen. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisilla puolestaan, kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle, kiusaaminen on loppunut tai vähentynyt, osuus on kasvanut merkittävästi (23 %). Yläkouluikäisillä alaikäisten

alkoholiostot vähittäismyynnistä ovat vähentyneet ja hengästyttävän liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla on lisääntynyt. Viisi huolestuttavinta tulosta ovat 4. ja 5. luokkalaisilla vähintään kerran sähkösavukkeita ja jotain tupakkatuotteita käyttäneiden osuuden kasvaminen. Yläkouluikäisillä päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus on kasvanut. Kiusaamistilanteet, jossa nimittelyä, naurun-alaiseksi tekemistä tai loukkaavaa kiusoittelemista osuus on kasvanut. Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu on vähentynyt.

 Pisteet	Kotka	Kymenlaakson hyvinvointialue	Koko maa
Yhteiset käytännöt	76	71	72
Tupakoinnin ja päihteidenkäytön ehkäisy	92	92	84
Häirinnän ja väkivallan ehkäisy	91	84	85
Tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisy	74	70	75
Toimintamallit	48	45	53
Oppilasruokailu	58	53	52
Oppilashuolto	92	84	82

Kuva 1. TEA-viisari 2023: yhteiset käytännöt

Maakunnallisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa, joka on laadittu vuosille 2020–2025, on määritelty useita seurantaindikaattoreita. Kotkan opetustoimi seuraa ja arvioi asetettuja tavoitteita ja valitsee vuosittaiset painopisteet toimenpiteille (Kuva 2.).

OPETUSTOIMI Maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma painopisteet 2023–2025

Maku LAPE Päätaivoite 1: Lasten, nuorten ja perheiden arjen hyvinvointi lisääntyy

Kotka: Yleisesti hyvinvointia lisäävät toimet, lasten ja nuorten palveluiden sisällöllinen kehittäminen, yhteistyömuodot vastuualueiden sisällä, välillä ja muiden toimijoiden kanssa, henkilöstön osaaminen ja koulutus

1. Lasten ja nuorten arvostus
 - Kokemus kouluuyhteisöön kuulumisesta: tunnustetaan Korona- ajan vaikutus vastauksiin, pyritään vahvistamaan ja tukemaan yhteisöllisyyden kokemusta
 - Vahvistetaan kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja tuetaan vertaissuhteita
4. Lasten ja nuorten terveyden edistäminen
 - Mielialaan liittyvät ongelmat: viedään yhteisöllisen opiskeluhuollon opetuksenjärjestäjäkohtainen tavoite (2021–2023) Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen päätökseen ja käynnistetään seuraava 2-vuotinen tavoite Hyvinvoiva kouluuyhteisö (2023–2025)
5. Tuen oikea-aikainen ja yhdenvertainen saatavuus
 - Lapset ja nuoret kokevat, että koulussa on mahdollisuus keskustella asioista. Jatketaan tuen tarjoamista ja ylläpitämistä.
 - Järjestetään henkilöstölle koulutusta mm. sosiaalisesta jännittämisestä, huolen puheeksi ottamisesta, dialogitaidoista

Maku LAPE Päätaivoite 2: Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuvat

Kotka: Yleisesti hyvinvointia lisäävät toimet, harrastaminen, lasten ja nuorten palvelujen sisällöllinen kehittäminen, yhteistyömuodot vastuualueiden sisällä, välillä ja muiden toimijoiden kanssa, henkilöstön osaaminen ja koulutus

1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet tavata, toimia ja vaikuttaa
 - Jatketaan hyvin alkanutta Harrastamisen Suomen mallia ja monipuolista koulujen kerhotoimintaa
5. Lähiyhteisöt mukana osallisuuden luomisessa
 - Jatketaan edelleen koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön suunnittelua ja toteutusta vahvistamalla dialogista toimintakulttuuria

Maku LAPE Päätaivoite 3: Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien monialainen verkostotyö kehittyy ja jalkautuu

Kotka: lasten ja nuorten palvelujen sisällöllinen kehittäminen, yhteistyömuodot vastuualueiden sisällä, välillä ja muiden toimijoiden kanssa, henkilöstön osaaminen ja koulutus

1. Lapsi, nuori ja perhelähtöinen moniammatillinen työ yli sektorirajojen
 - kts. Päätaivoite 2: alataivoite 5

Kuva 2. Opetustoimen painopisteet 2023–2025

Lukuvuosittain toukokuussa toteutettavassa opiskeluhuollon arvioinnissa koulut ja oppilaitokset arvioivat opiskeluhuollon kokonaisuuden toteutumista. Myös esiopetuksessa arvioidaan opiskeluhuollon kokonaisuuden toteutumista.

Lukuvuosittain toteutetussa opiskeluhuollon arvioinnissa pyydetään arvio opiskeluhuollon kokonaisuudesta ja sen jakautumisesta lukuvuoden aikana. Kouluissa opiskeluhuoltotyö kohdentuu yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön, moniammatilliseen yhteistyöhön ja kolmiportaisen tuen edellyttämään lakisääteiseen yhteistyöhön. Jo keväällä 2023 tehty arviointi osoitti, että opiskeluhuollon palveluille on esiopetuksessa ja kouluilla tarvetta. Monet koulut totesivat, että yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön tarve on kasvanut. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän suunnitelmallinen työ on vuosien aikana vahvistunut ja kokousten määrä on ollut selkeässä kasvussa. Edellisenä lukuvuonna opiskeluhuoltoryhmät kokoontuivat keskimäärin 9 kertaa ja keväällä 2024 tehdyssä kyselyssä niitä oli myös keskimäärin 9 kertaa lukuvuoden aikana. Edelleen koulujen välillä oli suurta vaihtelua. Keväällä 2024 arvioinnin mukaan yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön tarve on edelleen suuri. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa on toteutettu aikaisempaa enemmän. Opetuksen järjestäjän asettama kaikille yhteinen tavoite vuosille 2023–2025 on selvästi tuottanut jo nyt paljon hyvää koulujen arkeen. Moniammatillinen yhteistyö, oppilaiden kolmiportaiseen tukeen liittyvä käsittely ja arjen akuuttien tilanteiden hoitaminen vaativat vielä kehittämistä.

Kotkan esiopetusyksiköillä on ollut mahdollisuus osallistua koulukohtaiseen yhteisölliseen opiskelu-
huoltotyöhön. Osassa esiopetuksista koulun kanssa toteutuvaan yhteisölliseen opiskeluhooltoon
kuuluminen on selvää ja osallistuminen on ollut säännöllistä. Opiskeluhoollon käsitteet koetaan
edelleen epäselviksi ja tarvitsevat esiopetuksen osalta selventämistä. Opiskeluhooltotyö on toden-
tunut kuraattorin vierailuilla esiopetuksessa sekä tarvittaessa esiopetuksesta on voitu olla yhtey-
dessä kuraattoriin, terveydenhoitajaan ja psykologiin.

2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Kotkassa on vuodesta 2019 tehty suunnitelmallista työtä kuraattoripalvelujen vahvistamiseksi. Va-
kinaisten asiantuntijoiden määrää saatiin kasvatettua yhdeksästä yhteentoista. Sen lisäksi hanke-
rahalla resurssia voitiin vahvistaa määräaikaaisesti. Samalla työtä kohdennettiin selkeästi esiopetuk-
seen ja alakouluun, yläkouluun ja toiselle asteelle. Aikaisemmin työ oli organisoitu niin, että yhdelle
kuraattorille kuului yläkoulu ja siihen tulevat alakoulut sekä esiopetuksen yksiköt, työn määrä ja
ajallinen resurssi jäi näin hyvin ohueksi erityisesti esiopetuksessa ja myös alakouluissa. Tällä jär-
jestelyllä pyrittiin myös turvaamaan jatkumoa varhaiskasvatuksen kuraattorin aloittamalle työlle.

Kotkassa ryhdyttiin kohdentamaan kuraattoripalvelua vuodesta 2020 selkeämmin myös esiopetuk-
seen. Keväällä 2022 valmistui ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö (Tissari 2022, Nyt tar-
vitaan varhaista yhteistoimintaa - yhteisöllinen ja yksilökohtainen oppilashuolto esiopetuksessa),
joka tarkasteli kuraattoripalvelun toteutumista Kotkan esiopetuksessa. Lisäksi toteutettiin yhteinen
arviointi esiopetuksen ja kuraattoripalvelujen kanssa. Todettiin, että kuraattoripalvelujen kohdenta-
minen esiopetukseen on luonut vahvan organisatorisen pohjan, jolle yhteistä työtä on jo voitu ra-
kentaa. Monessa yhteistyötä vahvistavassa asiassa on jo tapahtunut myönteistä kehitystä. Kuiten-
kin todettiin, että edelleen tulee kehittää lasten luottamusta lisäävinä käytänteinä muun muassa yl-
läpitämällä säännöllisiä tapaamisia esiopetuksen yksiköissä. Huoltajien yhteydenottoa ja vuorovai-
kutusta edistävinä tekijöinä nähdään muun muassa huoltajien tietoisuuden vahvistaminen ennalta-
ehkäisevistä kuraattoripalveluista. Yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön ja kuraattoripalvelujen
välillä on edelleen eniten kehitettävää, joka onnistuu vain suunnittelemalla ja tekemällä asioita yh-
dessä. Voidaan todeta, että tällä toimintamallilla ja tavalla organisoida työtä, on kyetty vastamaan
ainakin osittain lain edellyttämään esiopetuksessa toteutettavaan kuraattoripalveluun. Näin ollen
esiopetuksen kuraattorityöhön panostaminen myös jatkossa on tärkeää.

Keväällä 2023 esiopetuksille tehdyn arvioinnin mukaan kuraattoripalvelut koettiin riittäviksi ja ku-
raattorin työ kohdentui joko ryhmäkohtaisesti tai yksilökohtaisesti. Perusopetuksessa koulujen vä-
lillä oli tässä suuria eroja. Osa kouluista koki, että opiskeluhoollon kuraattoripalvelua ei ole tarjolla
riittävästi (76 %) ja osa koki, että sitä on ollut riittävästi (24 %). Yleisesti ottaen toivottiin kuraattorin

läsnäoloa enemmän arjessa. Opiskeluhuollon psykologipalveluista kokemus oli, ettei psykologiresurssia ole. Pelkkää konsultaatiota pidettiin riittämättömänä ja tutkimuksia jouduttiin jonottamaan kohtuuttoman pitkään. Terveystenhoitajien resurssia koskevat kokemukset jakautuivat melko tasaisesti. Kouluista 47 % koki, että resurssi on riittävä ja vastaavasti 53 %, ettei se ole riittävä. Koulut totesivat, että terveydenhoitajan tulisi olla paikalla ja tavattavissa nykyistä enemmän. Keväällä 2023 kouluilta ei pyydetty arviota opiskeluhuollon lääkäripalveluista.

Keväällä 2024 tehdyn arvioinnin mukaan arviot käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ovat pääasiassa pysyneet lähes ennallaan edelliseen kevääseen verrattuna. Opiskeluhoollon kuraattoripalvelua pitää riittämättömänä 75 % vastaajista. Kuraattoriresurssia ei kuitenkaan pidetä riittävänä esi- ja perusopetukseen, ja erityisesti kuraattoriresurssia kouluilla kaivataan lisää. Kouluilla on havaittu, että kuraattoreiden työmäärän takia oppilaille tarjottavien yksilökäyntien välit ovat pitkiä. Huolta kannetaan myös siitä, että tarve kuraattoriresurssin lisäämiseen liittyy osaksi siihen, että kuraattoripalvelu korvaisi muissa opiskeluhoitopalveluissa olevia puutteita. Myös esiopetukseen tarjottavaa kuraattoripalvelua toivotaan nyt lisää. Kuluneen lukuvuoden aikana opiskeluhoollon psykologipalveluja on tarjottu perusopetukseen konsultaatiopalveluna. Lisäksi kahden koulun käytettävissä on myös muuta psykologipalvelua. Saatujen vastausten perusteella psykologiresurssi koetaan riittämättömänä (90 %). Tarjottua konsultaatiopalvelua ei pidetä riittävänä. Lisäksi psykologin työpanosta kaivataan arjen työssä ja tarvetta on muullekin kuin tutkimuksille.

Terveystenhoitajaresurssissa on tapahtunut edelliseen arviointiin verrattuna merkittävä muutos. Keväällä 2024 arvioinnissa 75 % vastaajista kokee, että terveydenhoitajaresurssi ei ole riittävä. Vastaajien kokemus on, että terveydenhoitajat keskittyvät pääasiassa ikäkausitarkastuksiin ja heidän tulisi olla paremmin mukana myös yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä. Opiskeluhoollon lääkäripalvelujen osalta resurssia pitää riittämättömänä 75 % vastaajista. Vastauksissa todetaan, että joissakin kouluissa resurssi on ollut jopa vakavasti puutteellinen, tarkastuksissa on ollut ruuhkaa ja yleisesti palvelua tulisi olla enemmän.

Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut määrittyvät lakisääteisistä luvuista, mutta palveluita pyritään kohdentamaan alueelliset erot huomioiden. Lakisääteiset mitoitusluvut oppilasmäärästä per työntekijä ammattiryhmittäin: kuraattorit 670, psykologit 780, kouluterveydenhoitajat 460 (suositus). Lääkäripalveluiden mitoituksen määrittää hyvinvointialue ja se on 2100 oppilasta per lääkäri. Esiopetuksen oppilaat kuuluvat neuvolaterveydenhuollon piiriin. Kymenlaaksoon on laadittu alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma vuosille 2024–2025 hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Se perustuu alueella toimivien koulutuksenjärjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin.

Hyvinvointialue on määritellyt käytettävissä olevat opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologiresurssit lukuvuodelle 2024–2025, eikä niihin tullut muutoksia edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Ne tulevat olemaan perusasteella ja esiopetuksessa ovat 8,2 kuraattorihenkilötyövuotta (laskennallinen tarve 7,2 htv) ja 1 psykologihenkilötyövuotta (laskennallinen tarve 6,2). Kouluterveydenhoitajien laskennallinen henkilötyövuosimäärä suosituksen mukaan (460) olisi 10,5 htv ja resurssi on sitä kattavampi 412 oppilasta/kouluterveydenhoitaja. Niiden koulujen käytössä, joilla ei ole tällä hetkellä omaa psykologiresurssia käytettävissä, on konsultoivan psykologin palvelut. Kotkan esiopetuksessa sekä perusasteella on tarjolla lakisääteisiä mitoituksia kattavammat kuraattori- ja terveydenhoitajaresurssit. Psykologiresurssissa on vajetta. Konsultoivan psykologin palvelun lisäksi psykologisia tutkimuksia toteutetaan ostopalveluresurssein.

3 KOULUYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

3.1 Yleiskuvaus

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki opiskeluyhteisössä työskentelevät.

Kaikkien oppilaitoksessa oppilaiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Opetustoimi, koulut ja opiskeluhuollon palvelut tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Varhaiskasvatus ja esiopetuksen yksiköt tekevät yhteistyötä omien verkostojensa kanssa.

3.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset valtakunnallisilla ja paikallisilla mittareilla.

Valtakunnalliset mittarit:

Määräaikaiset terveystarkastukset ja niihin sisältyvä terveysneuvonta muodostavat kouluterveydenhuollon rungon. Oppilaalla on terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla perusopetuksen aikana. Määräaikaisten tarkastusten lisäksi tehdään tarkastuksia yksilöllisen tarpeen mukaan.

Laajat terveystarkastukset ovat oppilaille ja heidän perheilleen 1., 5. ja 8. luokalla. Laajoissa terveystarkastuksissa selvitetään oppilaan terveyden- ja hyvinvoinnin lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvointia. Vanhemmat kutsutaan aina mukaan tarkastukseen. Laajoihin terveystarkastuksiin sisältyy opettajan antama arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Tähän tarvitaan huoltajien kirjallinen suostumus. Laajoista terveystarkastuksista kerätään yhteenveto, jossa on tietoa luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvoinnista. Tietoa hyödynnetään koulun yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Move! -järjestelmä on oppilaan tarpeisiin perustuva mittaus- ja palautejärjestelmä, joka tuottaa tietoa oppilaan fyysisestä toimintakyvystä ja kannustaa sen kehittämiseen. Move! -järjestelmän tavoitteena on auttaa ensisijaisesti oppilasta ja hänen perhettään ymmärtämään fyysisen toimintakyvyn yhteydet oppilaan terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun. Move! -järjestelmään kuuluvat fyysisen toimintakyvyn mittaukset toteutetaan elo-syyskuun aikana 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille osana koulun liikuntakasvatusta. Mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa sekä valtiotason hallinnossa, maakunnissa ja kunnissa hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa. Tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.

Move!-mittaustuloksia voidaan hyödyntää monella eri tavalla. Yksittäiselle oppilaalle se tuottaa tietoa ja palautetta omasta fyysisestä toimintakyvystään ja vinkkejä sen kehittämiseksi. Koululaisten vanhemmat saavat tietoa lastensa fyysisen hyvinvoinnin edellytyksistä sekä siitä, mihin lasten hyvinvointiin liittyviin asioihin heidän tulisi kiinnittää huomiota. Terveystarkastaja ja lääkäri saa tietoa oppilaan jaksamista ja hyvinvointia mahdollisesti haittaavista tekijöistä. Jos oppilaan fyysisessä toimintakyvyssä havaitaan haasteita Move!-mittausten perusteella, ohjataan oppilas liikuntaneuvojalle oppilaan ja huoltajan suostumuksella. Opettaja ja koulu saavat tietoa siitä, mihin fyysisen toimintakyvyn osa-alueisiin tulee opetuksen suunnittelussa kiinnittää huomiota. Valtakunnan, kunnan ja maakunnan tasolla Move! tuottaa objektiivista tietoa lasten ja nuorten fyysisestä toimintakyvystä esimerkiksi kansallisen liikunta- ja terveystieteiden ja kuntien terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämistä ja seurantaan koskien. Moniammatillinen Move-ohjausryhmä aloittaa elokuussa 2024. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa Move! -prosessin koordinointi. Lisäksi tavoitteena on kehittää ja tehostaa kouluPT-toimintaa (personal trainer) ja koululaisten liikuntaneuvontaa sekä sinne ohjautumista osana Move-prosessia.

TEA- viisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palvelu tukee kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. Se tarjoaa valmiiksi analysoitua tietoa esimerkiksi kuntakohtaisen opiskeluholto-suunnitelman tueksi. Tieto toiminnasta mahdollistaa konkreettisten tavoitteiden asettamisen ja niiden toteutumisen seurannan.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää peruskouluilta terveydenedistämisaktiivisuuteen liittyvää tietoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Tiedot kerätään kouluilta syksyisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Tietojen kokoaminen on tarkoituksenmukaista tehdä opiskeluholto-ryhmässä. Tulosten avulla tuetaan laaja-alaisen hyvinvointitiedon hyödyntämistä koulujen arjessa ja opiskeluholton toiminnan johtamisessa.

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seuranta-tietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Tietoja kerätään perusopetuksen 4., 5., 8. ja 9. vuosiluokkaa käyviltä oppilailta.

Kuntakohtaiset kouluterveyskyselyn tulokset ovat saatavissa THL:n sähköisestä tulospalvelusta. Tulosten verkko-osoite on thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset. Vuoden 2023 valtakunnalliset, kunta-kohtaiset ja alueelliset tulokset julkaistiin syyskuussa. Koulukohtaiset tulokset eivät ole avoimesti verkosta luettavissa. Opetustoimi kokoaa kuntatason seuranta-tiedot.

Koulut voivat hyödyntää kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, opiskeluholto-työssä ja terveystiedon opetuksessa. Kunnat hyödyntävät tuloksia hyvinvointi-johtamisessa, esimerkiksi laadittaessa hyvinvointistrategiaa, lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa tai lastensuojelusuunnitelmaa. Valtakunnan tasolla kouluterveyskyselyn tuloksia käytetään esimerkiksi politiikkaohjelmien ja erilaisten lakien toimeenpanon seurannassa ja arvioinnissa.

Paikalliset- ja koulukohtaiset mittarit:

Opiskeluholton ohjausryhmän kysely kouluille toteutetaan vuosittain lukuvuoden päättyessä. Kyselyssä kerätään tietoa koulujen opiskeluholto-työn suunnittelusta, kehittämisestä ja toteutumisesta. Esiopetuksen opiskeluholtoa koskeva arviointi toteutetaan yhteistyössä alakoulujen kanssa.

Koulujen opiskeluholto-ryhmät arvioivat opiskeluholton kokonaisuutta, koulukohtaisen opiskeluholto-ryhmän toimintaa, yhteisölliselle opiskeluholto-työlle asetettuja tavoitteita ja yksilökohtaisen opiskeluholton toteutumista. Lisäksi lukuvuosittain tehtävää kokonaisarviointiin voidaan sisällyttää

ajankohtaisia teemoja tai kehittämistä edellyttävien tietojen kokoamista. Tällaisia ovat esimerkiksi poissaolojen ennaltaehkäisy ja puuttuminen sekä kiusaamisen toimintamalliin liittyvien ilmiöiden tarkastelu. Kuntakohtaisen kyselyn lisäksi kouluilla on käytössään erilaisia kyselyjä ja mittareita kouluhyvinvoinnin kehittämiseksi ja tukemiseksi. Kyselyjä toteutetaan oppilaille, koulun henkilöstölle ja huoltajille.

Pelastussuunnitelman laatiminen perustuu pelastuslakiin ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta. Sen laatimisen tavoitteena on ennaltaehkäisevästi poistaa vaaroja ja suunnitella hätä- ja onnettomuustilanteiden toimenpiteitä. Se sisältää selvityksen koulun omatoimisesta varautumisesta. Pelastussuunnitelman toimintaohjeet ovat pääsääntöisesti yleistointaohjeita. Pelastussuunnitelmaan liittyviä harjoituksia (mm. poistumisharjoitus ja suojautumisharjoitus) tulee järjestää säännöllisin väliajoin.

Kouluilla ja esiopetuksen yksiköillä on olemassa olevat toimintamallit väkivaltatilanteissa. Niissä keskeistä on turvallisuuden takaaminen. Kotkassa noudatetaan ns. Kotkan toimintamallia väkivallan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi (katso tarkemmin luku 6). Lisäksi opetustoimi ja työsuojelu ovat antaneet erillisen ja täsmennetyn ohjeen aggressiivisesti käyttäytyvien oppilaiden kanssa toimimisesta. Oppilaan henkilökuntaan kohdistamasta väkivallasta tehdään uhka- ja vaara-tilanneilmoitus.

3.3 Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Yhteisöllinen opiskeluhoollotyön suunnittelu ja toteuttaminen on ryhmän keskeinen tehtävä. Opiskeluhoitoryhmän toimintaa ohjaa opetuksen järjestäjän opiskeluhoollasuunnitelma, jossa asetetaan seuraavaan lukuvuoden opetuksen järjestäjäkohtaiset tavoitteet ja suunnitellaan tarvittavat toimintatavat tai –mallit. Nämä täsmennetään ja täydennetään koulukohtaisissa toimintasuunnitelmissa. Alakouluissa se tehdään yhteistyössä esiopetuksen kanssa.

Kotkassa koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämänä rehtori. Ryhmä on kokoonpanoltaan monialainen, joten siihen kuuluvat sekä oppilaitoksen että opiskeluhoollopalvelujen edustajat. Kotkassa ryhmään kuuluvat: rehtori, laaja-alainen erityisopettaja, oppilaanohjaaja, opiskeluhoollon kuraattori, opiskeluhoollon psykologi, terveydenhoitaja, opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien edustajat sekä alakouluissa esiopetuksen edustaja ja yläkouluissa koulunuorisotyöntekijä. Ryhmään kuuluvat myös opiskelijoiden ja mahdollisuuksien mukaan vanhempien edustajat ja tarvittaessa yhteistyötahojen edustajat oppilaitoksen ulkopuolelta.

Koulukohtaiset opiskeluhoitoryhmät kokoontuvat säännöllisesti vähintään 4 kertaa lukuvuoden aikana opetuksen järjestäjän antaman ohjeen mukaisesti. Suunnitelmallisen opiskeluhoitoryön varmistamiseksi tapaamisia tarvitaan kuitenkin enemmän. Monissa kouluissa opiskeluhoitoryhmät kokoontuvatkin kerran kuukaudessa tai joka 2. kuukausi.

3.4 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja sen seurantamenetelmät ja -tiedot ja poissaoloihin puuttuminen, työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle

Poissaolojen ehkäisemisessä keskeistä on oppilaiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Yhteisölliselle opiskeluhoollolle lukuvuosittain asetettavat tavoitteet tukevat hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vahvistavat kouluun sitouttavaa toimintakulttuuria.

Perusopetuslain mukaan lasten tulee vuotta ennen oppivelvollisuutensa alkamista osallistua esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet täyttävään toimintaan. Opettaja ja huoltaja sekä esiopetuksen järjestämiseen osallistuva henkilöstö kantavat yhdessä vastuun lapsen säännöllisestä osallistumisesta esiopetukseen. Esiopetusyksikössä seurataan lapsen päivittäistä läsnäoloa. Huoltajien toivotaan ilmoittavan esiopetukseen esioppilaan sairastumisesta heti ensimmäisenä sairaspäivänä Edlevo-sovelluksen kautta. Ilmoittamatta jääneestä poissaolosta otetaan yhteyttä huoltajiin ja tiedustellaan lapsen ja perheen tilannetta.

Oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Poissaolot ovat riskitekijä oppimiselle ja hyvinvoinnille. Poissaolojen ehkäiseminen tarkoittaa kouluyhteisössä toteutettavaa kaikkiin oppilaisiin kohdentuvaa kouluun kiinnittymistä tukevaa toimintaa ja sen tulee olla ensisijainen keino. Kouluun kiinnittymisen ja koululäsnäolon vahvistamisessa merkityksellisiä tekijöitä ovat hyvä opettajaoppilassuhde, myönteiset vertaissuhteet, onnistumiset koulutehtävissä ja kotoa saatava tuki koulunkäynnille. Keskeistä on oppilaiden kohtaaminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Kouluun kiinnittymistä tukevat turvallinen ilmapiiri, jatkuva ryhmäytyminen ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä tuokioppilas- ja oppilaskuntatoiminta.

Opettajalla on velvollisuus seurata valvontaoppilaidensa poissaoloja. Opettajat seuraavat oppilaiden poissaoloja ja kirjaavat ne Wilma-oppilastietojärjestelmään viipymättä. Opettajien velvollisuutena on ilmoittaa huoltajalle, mikäli oppilas on luvattomasti pois koulusta.

Vanhempien toivotaan ilmoittavan koululle oppilaan sairastumisesta heti ensimmäisenä sairaspäivänä, koska oppilaan turvallisuuden kannalta tämä on ensisijaisen tärkeää. Luokanopettajan tai luokanvalvojan on saatava viipymättä selvitys poissaolosta, jonka hän kirjaa Wilma-järjestelmään.

Wilman kautta huoltajat voivat omilla tunnuksillaan seurata lastensa poissaoloja ja muita kouluasioita. Mikäli oppilas sairastuu koulupäivän aikana, koulusta ilmoitetaan kotiin sairastumisesta ja oppilaan mahdollisesta kotiin lähettämisestä. Muut kuin sairastumisesta johtuvat poissaolot on annettava etukäteen joko luokanopettajalta/-valvojalta (enintään 5 päivää) tai rehtorilta. Jos oppilaalle kertyy syystä tai toisesta poissaoloja, tulee tilanne selvittää. Yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä. Mikäli oppilas tai huoltaja ei anna suostumusta monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen, ei tilanteen selvittämistä voi jättää tekemättä. Jos tilanne ei muuten selviä ja yhteistyö ei suju, tehdään lastensuojeluilmoitus.

Koulun rehtorilla on mahdollisuus saada koulunsa poissaolotiedot kootusti Primuksesta. Seuran tulee olla systemaattista ja jatkuvaa oikeellisen tilannekuvan vahvistamiseksi. Tämän lisäksi poissaoloihin on kiinnitettävä erityistä huomiota vähintään 2 kertaa lukukaudessa. Se voi rytmittyä esimerkiksi koulun loma-aikoihin. Nämä seurantaan koskevat määräajat on tärkeä kirjata opiskeluhuollon vuosikelloon. Rehtorit kokoavat vastuuopettajilta saadun tiedot, seuraavat tilannetta ja tuovat tiedon koulun opiskeluhuoltoryhmään tarvittavien toimenpiteiden käynnistämiseksi. Tärkeä on muistaa, että koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä ei saa käsitellä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Mikäli sellaiseen on tarvetta, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Koulut ilmoittavat lukuvuosittain poissaoloja koskevia tietoja opiskeluhuollon lukuvuosiarvioinnissa, jonka opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoaa.

Poissaoloihin tulee puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja heti huolen herätessä. Vastuuopettajan tehtävä on käynnistää asian selvittely ja tarvittaessa koota monialainen asiantuntijaryhmä tuen tarpeen arvioimiseksi. Toimenpiteitä on tärkeä kohdentaa yksilökohtaiseen harkintaan perustuvalla ja joustavalla tavalla myös opillisesti. Opettajat huolehtivat oppimisessa tarvittavan pedagogisen tuen oikea-aikaisuudesta ja vahvuudesta. Vastuuopettajan on tärkeä kiinnittää huomiota eri poissaolojen muotoon.

Kymenlaaksoon on luotu perusopetukseen yhtenäinen poissaolojen puuttumismalli, joka otettiin käyttöön elokuussa 2023. Kaikkiin poissaoloihin tulee kiinnittää huomiota. Kymenlaakson kuntien mallia noudatetaan kaikkien poissaolojen osalta ja erityisesti silloin, kun kyseessä on luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo. Keskeistä mallissa on poissaolojen ennaltaehkäisy ja huolen puheeksi ottaminen varhaisessa vaiheessa (Kuva 3.):

Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (Oppivelvollisuuslaki, 9 §). Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opettajalla on lainmukainen velvoite puuttua oppilaan poissaoloihin (Pol. 26§).	
Ennaltaehkäisevä toiminta • Lisätään yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoin oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta, luokkaan ja ryhmään kuulumista sekä yhteisöllisyyttä • Vahvistetaan sujuvaa yhteistyötä kodin ja koulun välillä • Opettaja seuraa systemaattisesti ja jatkuvasti oppilaiden poissaoloja • Opettaja merkitsee poissaolot Wilmaan heti, viimeistään koulupäivän loppuun mennessä	Huoli puheeksi Oppilaan poissaolosta herää huoli kotona / koulussa: • Huoltaja ilmoittaa poissaolosta koululle heti ensimmäisenä poissaolo päivänä • Huoltajille ilmoitetaan luvattomasta poissaolosta viipymättä • Opettaja keskusteleee asiasta oppilaan kanssa, on yhteydessä huoltajiin ja sopii yhteydenotosta opiskeluhoollonpalveluiden ammattilaisiin • Opettaja konsultoi tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tekee yhteydenoton / lastensuojeluilmoituksen
Poissaoloja 30 tuntia Vahvistetaan yhteistyötä. Opettaja selvittää oppilaan tilannetta huoltajan ja oppilaan kanssa sekä tekee yhteistyötä opiskeluhoollonpalveluiden työntekijöiden kanssa. • Muodostetaan oppilaan / huoltajan suostumukseen perustuva monialainen asiantuntijaryhmä • Sovitaan kokonaistilanteen ja poissaolojen syiden kartoittamisesta erilaisten arviointimenetelmien avulla • Suunnitellaan koulun sekä muiden toimijoiden tukitoimet ja vastuut • Sovitaan yksilöllisesti poissaolojen kohdennetusta seurannasta • Konsultoidaan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tehdään yhteydenotto / lastensuojeluilmoitus	
Poissaoloja 50 tuntia Tehdään yhteistyötä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenten sekä muiden tarvittavien verkostojen kanssa, mikäli se on käynnistynyt oppilaan / huoltajan suostumuksella. Vahvistetaan tarvittavia tukitoimia. Sovitaan yhdessä: • Miten oppilaan tilanteen etenemistä seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa • Seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilöt • Konsultoidaan tarvittaessa sosiaalihuollon asiakasneuvontaa tai tehdään yhteydenotto / lastensuojeluilmoitus	
Poissaoloja 70 tuntia Koulu on selvittänyt poissaolojen syyt omalta osaltaan ja järjestänyt koulun tukitoimia monipuolisesti. • Mikäli tehdyt toimenpiteet eivät auta ja poissaoloja on siitä huolimatta jatkuvasti / runsaasti, tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto yhdessä huoltajan kanssa tai lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen sekä koulunkäynnin vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan koulussa jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet ja huoltajan kanssa tehty yhteistyö. • Sovitaan seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilöt oppilaan asioissa.	
TIIVIS YHTEISTYÖ OPPILAAN JA HUOLTAJAN KANS-SA Koulu tarkentaa poissaoloihin puuttumisen prosessin, seurannan ja vastuut koulun lukuvuosisuunnitelmassa	

Kuva 3. Poissaoloihin puuttuminen

Oppilas, jolla on runsaasti poissaoloja, on tärkeä ohjata opiskeluhoolltopalveluihin poissaolojen syiden tarkempaa selvittelyä varten. Mikäli poissaolot johtuvat sairaudesta, tulee oppilasta ohjata ensisijaisesti terveydenhoitajalle. Jos poissaolojen syy on epämääräinen, voidaan oppilas ohjata kuraattorille. Opiskeluhoolltopalvelujen käyttö on kuitenkin oppilaalle vapaaehtoista. Oppilaan tuen tarpeen arvioimiseksi voidaan oppilaan suostumuksella koota, missä vaiheessa tahansa, monialainen asiantuntijaryhmä, jolloin poissaolojen syiden tarkemmasta selvittelyyn ja tarvittavien toimenpiteiden suunnitteluun liittyvästä työnjaosta voidaan yhdessä sopia. Koulun henkilöstön on tärkeä tukea oppilaan oikeutta saada opiskeluhoolltopalveluita ja kannustaa palveluihin hakeutumista.

Poissaoloja tulee seurata säännöllisesti ja suunnitelmallisesti, jotta muutokset oppilaan voinnissa tai mahdollinen tuen tarve voidaan huomata mahdollisimman varhain. Opettaja seuraa säännöllisesti oppilaan poissaoloja ja yhteydessä huoltajaan. Tärkeää on myös opiskeluhoollon konsultointi mahdollisimman varhain. On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Myös luvalliset poissaolot voivat lisääntyessään olla ongelmallisia ja niiden pitkittyessä oppilas saattaa tarvita vahvaa tukea saadakseen uudelleen kiinni säännöllisestä koulunkäynnistä. Koulukohtainen opiskeluhoolltoryhmä seuraa toimintamallin toteutumista ja tekee koottujen tietojen perusteella tarvittavia toimenpiteitä. Opetuksen järjestäjän tulee seurata poissaoloja suunnitelmallisesti. Apuna käytetään koulutason tietoja. Opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa koulutuksenjärjestäjätasolla toimintamallin toteutumista. Myös alueelliseen Lape-ryhmä kerää palautetta mallista ja pyrkii kehittämään toimintamallia vastaamaan paremmin arjen tarpeita.

3.5 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen ehkäisevää päihdetyötä määrittävät opetussuunnitelman perusteet, opiskeluhuollon käytännöt ja päihdesuunnitelma. Kouluissa tehtävä ehkäisevä päihdetyö on tavoitteiltaan ja sisällöiltään osa koulussa tehtävää hyvinvointia, tervettä kehitystä ja turvallista kasvua tukevaa työtä. Se kuuluu opiskeluhuollon kokonaisuuteen ja tästä syystä on erityisen tärkeää, että yhteistyö hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon kanssa on sujuvaa. Se nojaa tutkimuksessa vaikuttaviksi arvioituihin käytäntöihin ja suosituksiin. Opiskeluhoitoryhmä voi koordinoida koulujen ehkäisevää päihdetyötä yhteistyössä koulun johdon kanssa. Alle 18-vuotiaan päihteidenkäytöstä ja rahapelaamisesta tulee tehdä lastensuojeluilmoitus, jos se on toistuvaa, muulla tavalla terveyttä ja kehitystä vaarantavaa tai jos lapsen tai nuoren elämäntilanne antaa siihen aihetta. Mitä aiemmin oppilaan tai opiskelijan päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö tai rahapelaaminen otetaan puheeksi, sitä paremmat ovat mahdollisuudet auttaa lasta tai nuorta. On myös tärkeää tunnistaa riskejä lisäävät ja riskeiltä suojaavat tekijät. Esiopetuksessa lapsilta päihteistä nouseviin kysymyksiin ja huomioihin liittyviin teemoihin tartutaan tilanteen mukaan.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöä koskeva lainsäädäntö kieltää niiden käytön alaikäisiltä. Päihteiden käytön ehkäiseminen on kaikkien aikuisten tehtävä. Kotkan terveyden ja hyvinvoinnin vastuualueella työskentelevä ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori toteuttaa kouluille oppilaille ja huoltajille erilaisia päihdeinfoja. Osa infoista toteutetaan kohdennetusti koulujen tarpeen mukaan. Kouluissa päihteiden käyttöön liittyviä asioista käsitellään myös osana eri oppiaineiden opetusta.

Tupakointi on kielletty tupakkalain perusteella koulujen asemakaavan mukaisilla alueilla. Kielto löytyy järjestyssäännöistä ja se on kerrottu oppilaille. Kielto koskee myös nuuskaamista ja sähkötupakointia. Mikäli oppilas tavataan tupakoimassa, nuuskaamassa tai päihteiden vaikutuksen alaisena koulun alueella, ilmoitetaan asiasta kotiin, koska kyseessä on alle 18-vuotias nuori. Tämän jälkeen edetään Kotkan kaupungin päihteiden käytön puuttumismallien, kuvat 4 ja 5, mukaisesti.

[Toimintamalli peruskoulussa, kun alaikäinen oppilas käyttää tupakkatuotteita koulupäivän aikana.

Oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa koulupäivän aikana

Opettaja / luokanvalvoja / rehtori

1. keskustele oppilaan kanssa.
2. on yhteydessä oppilaan huoltajaan suoraan tai yhdessä oppilaan kanssa.
3. ohjaa oppilaan kasvatustalkutteluun (PoL 35a§) ja ilmoittaa kotiin.

Oppilas tupakoi tai käyttää nuuskaa toistuvasti koulupäivän aikana

Opettaja / luokanvalvoja / rehtori

1. on yhteydessä oppilaan huoltajaan (esim. oppilas soittaa huoltajalleen opettajan valvonnassa).
2. laatii kirjallisen ilmoituksen kotiin samana päivänä (esim. Wilma) ja määrää oppilaalle jälki-istunnon (PoL 36§).
3. ohjaa oppilaan terveydenhoitajan vastaanotolle keskustelemaan tupakkatuotteiden terveysvaikutuksista.

Oppilaan tupakointi / nuuskan käyttö jatkuu näistä toimenpiteistä huolimatta

Opettaja / luokanvalvoja / rehtori

1. kutsuu huoltajan ja oppilaan uuteen kasvatustalkutteluun (PoL 35a§).
2. tarjotaan terveydenhuollon tai muun oppilashuollon tukea.

Päivitetty 3/2019

Kuva 4. Puuttuminen tupakkatuotteiden käyttöön koulupäivän aikana

**Toimintamalli peruskoulussa,
kun epäillään oppilaan päihteiden käyttöä**

Kun koulussa epäillään jonkun oppilaan olevan päihtynyt

1. Hae toinen aikuinen tilanteeseen avuksi. Toisen läsnä olevista aikuisista tulee olla opetushenkilöstöä.
2. Arvioi tilanne
 - o Onko oppilas väkivaltainen?
 - o Onko oppilas vaaraksi itselleen tai muille?
 - o Onko kyseessä myrkytystilanne?
 - o SOITA REHTORI / POLIISI / AMBULANSSI 112
3. Pysy itse rauhallisena ja huolehdi läsnä olevien oppilaiden turvallisuudesta.
4. Vie oppilas turvalliseen tilaan, jossa on aikuinen paikalla.
5. Tee päätös toimenpiteistä
 - Ota yhteys huoltajiin ja pyydä tulemaan paikalle.
 - Mikäli huoltajaa ei saada kiinni, ota yhteys lastensuojeluun.
 - Tapauksesta tehdään lastensuojeluilmoitus (Lastensuojelulaki 417 /2007 25§).
 - Jos kyseessä on väkivaltatilanne, tee uhka- ja vaaratilanneilmoitus.
 - Rehtori määrää mahdollisen rangaistuksen akuutin tilanteen jälkeen.

Kun koulussa nousee huoli oppilaan mahdollisesta päihteiden käytöstä, otetaan asia puheeksi oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä.

Kuva 5. Päihteiden käyttöön puuttuminen koulupäivän aikana

Alaikäisen päihteiden käyttö on aina haitallista ja siihen tulee puuttua. Alaikäisen alkoholinkäytöstä sekä kaiken ikäisten huumeiden käytöstä kuuluu olla yhteydessä opiskeluhoitopalveluihin, jossa tilanne arvioidaan ja tarvittaessa oppilas ohjataan muihin sosiaali- ja terveystieteisiin kuten päihdepalveluihin ja/tai erikoissairaanhoidon. Epäiltäessä nuoren käyttävän päihteitä on tärkeää seurata säännöllisesti yhdessä opiskeluhoitolaan kanssa hänen tilannettaan koulussa tai oppilaitoksessa sekä mahdollisia poissaoloja. Toistuvien havaintojen tai epäilyjen yhteydessä käsitellään yksittäisen oppilaan asiaa yksilökohtaisessa opiskeluhoitolaan. Päihteitä käyttävää nuorta ja hänen perhettään ei tule jättää yksin vaan ohjata kunnan tai oppilaitoksen päihdesuunnitelman mukaisesti tarvittavan tuen piiriin ja samalla varmistaa sen saatavuus.

Nuorten Matala: alle 18-vuotiaiden päihdehoito Kymenlaakson hyvinvointialueen alueella

Kun ilmenee huolta nuoren päihteidenkäytöstä ja nuorelle toivotaan päihdekartoitusta, otetaan yhteyttä Nuorten Matalaan

Kouvola puh. 040 489 8246 arkisin klo 9.00–12.00 ma ja ke-pe
 Etelä-Kymenlaakso puh. 040 823 4255 arkisin klo 9.00–12.00 ma-ti ja to-pe

Huom! Jos on tarve pelkälle huumeseulalle, tulee olla yhteydessä terveysasemalle, jonka kautta saadaan lähete seulaan terveysaseman laboratorioon

1. Nuoren tilanteen selvittäminen käynnistyy. Selvityksen toteuttavat Nuorten Matalan sairaanhoitaja ja/tai sosiaaliohjaaja tai sosiaalityöntekijä yhteistyössä yhteydenottajan tai muun yhteistyötahon kanssa. Lääkärikonsultaatio on käytettävissä tarvittaessa. Kartoituksen yhteydessä selvitetään myös vanhempien ja muun perheen tuen tarve. Huumeseulojen tarve arvioidaan muun kartoituksen yhteydessä ja toteutetaan tarvittaessa.
2. Mikäli hoidon / seurannan tarve on pidempikestoista, voidaan työskentelyä nuoren ja perheen kanssa jatkaa Nuorten Matalassa. Hoidon tavoitteet, kesto ja toteuttamistapa määritellään tapauskohtaisesti. Työryhmässä on sairaanhoitajia, sosiaaliohjaajia, sosiaalityöntekijä, psykologi, toimintaterapeutti ja lääkäri. Vanhempien ja muun perheen tuen tarve huomioidaan osana nuoren hoidon toteutusta. Huumeseulojen tarve arvioidaan hoidon toteutuksessa ja toteutetaan tarvittaessa.
3. Hoitoonohjausmalli toiminnallisten riippuvuuksien suhteen on sama kuin päihdeasioissa

Lisätietoja antavat palveluesimiehet
 Minna Keränen
 (Terveystarkastuksen palvelut)
 044 223 1859

Kari Lindberg
 (Sosiaalihuollon palvelut)
 0400 659 942

3.6 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Turvallisuus on tärkeä osa hyvinvoivaa koulu yhteisöä. Koulu- ja oppilaitos yhteisöjen terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastukset suoritetaan joka kolmas vuosi. Tarkastuksista vastaa Kotkassa ympäristökeskus ja niihin osallistuvat rehtori, terveystarkastaja, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon edustaja, työterveyshuollon edustaja, kiinteistönhoitaja, koulun henkilökunnan ja oppilaiden edustaja, työsuojelun edustaja ja mahdollisesti puhtauspalvelujen edustaja. Rehtori tiedottaa oppilaskuntaa tulevasta tarkastuksesta ja sen sisällöstä, ja kuulee oppilaiden näkemyksiä, esim. oppilaskunnan hallituksen kautta, koskien tarkastuksen kohteena olevia asioita. Tarkastuksen koollekutsujana toimii yleensä terveystarkastaja.

4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMEN JÄRJESTÄMISEKSI YKSILÖKOHTAISESSA OPISKELUHUOLLOSSA

4.1 Yleiskuvaus

Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon lisäksi yksilökohtainen opiskeluhuolto sisältää yksittäiselle oppilaalle annettavia lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja ja monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Kuka hyvänsä esiopetuksen ja koulun työntekijöistä voi joutua tilanteeseen, jossa hänelle herää huoli lapsesta tai oppilaasta. Huolen synnyttyä kukin toimii oman tehtävänsä velvoitteiden mukaisesti.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon käyttäminen perustuu lapsen, oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Tavoitteena on avoin ja luottamuksellinen yhteistyö. Jos lapsen tai oppilaan tueksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä, myös se edellyttää oppilaan tai huoltajan kirjallista suostumusta.

4.2 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Jos koulun tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että oppilaan oppimisvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi-, kuraattori- ja kouluterveydenhuollon palveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoitojen palveluihin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Työntekijä, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhoitojen palveluiden työntekijään. Oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta, jollei se ole vastoin oppilaan etua.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoitojen psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Terveystieteiden työntekijä kouluterveydenhuollossa on järjestetty siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveystieteiden vastuuhenkilölle myös ilman ajanvarausta. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys

kouluterveydenhuoltoon. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä oppilaalle myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeellista.

Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

4.3 Yksittäisen oppilaan tueksi koottava monialainen asiantuntijaryhmä

Asian käsittely yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Oppilaan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka oppilaan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja. Lähtökohtaisesti näistä on hyvä sopia oppilaan ja/tai huoltajan kanssa.

Kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan, kun selvitetään oppilaan opiskeluhuollon tuen ja palveluiden tarve. Koollekutsumisesta vastaa se henkilö, kenelle huoli oppilaasta syntyy tai kenelle huolestusta on ilmoitettu. Hän arvioi, kenen asiantuntemusta asian käsitteleminen vaatii. Ryhmän jäsenten läsnäolon on oltava ammatillisesti perustelua.

Koollekutsuja pyytää suostumuksen ensin suullisesti ja ryhmän kokoontuessa kirjallisesti. Oppilaan suostumus riittää, mikäli hänen katsotaan ymmärtävän suostumuksen merkityksen. Lähtökohtana asiantuntijaryhmän kokoontumisessa on se, että huoltaja on läsnä hänen lapsensa asioita käsitellessä. Mikäli huoltaja ei pääse osallistumaan, varataan hänelle mahdollisuus allekirjoittaa suostumus asian käsittelemiseksi ilman hänen läsnäoloaan. Oppilas voi painavista syistä kieltää

huoltajan osallistumisen monialaisen asiantuntijaryhmän työhön. Edellytyksenä on, ettei se ole oppilaan oman edun vastaista. Arvion tästä tekee aina sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö eli opiskeluhoollon psykologi tai kuraattori, terveydenhoitaja tai lääkäri. Kirjalliset suostumukset asioiden käsittelyyn yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi liitetään osaksi laadittavaa opiskeluhoolltokertomusta.

Oppilaan ja huoltajan suostumuksella koottu asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa opiskeluhoolltokertomuksen kirjaamisesta ja sen tallentamisesta, ryhmän koollekutsumisesta sekä jatkotoimenpiteiden seuraamisesta. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava opiskeluhoolltöyössä huomioon. Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä saatu tieto on salassa pidettävää eikä sitä saa käyttää muuhun kuin opiskeluhoolltoon liittyviin tehtäviin.

Mikäli monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa tulee ilmi sellaisia seikkoja, jotka liittyvät turvallisuuden vaarantumiseen tai rikokseen, kaikkien työntekijöiden tulee aina antaa rehtorille tieto. Esiopetuksessa tieto välitetään myös päiväkodinjohtajalle. Vuosittaisten koulukohtaisten tietojen toimittamiseksi opetustoimen hallintoon rehtorilla tulee olla tiedossa pidettyjen monialaisten asiantuntijaryhmien kokonaismäärä.

Opiskeluhoolltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoolltorekisterille

Kun oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella kootussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen oppilaan opiskeluhoollon tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoollon tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät oppilasta koskevat tiedot opiskeluhoolltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoolltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjaataan yksittäisen oppilaan: 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot; 2) asian aihe ja vireillepanija; 3) oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet; 4) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot; 5) toteutetut toimenpiteet; 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa. Jos sivulliselle annetaan

opiskeluhoultokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Kirjauksissa tulee pitäytyä tosiasioissa, välttää tulkintojen tekemistä ja muistaa, että arkaluonteisten asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen opiskeluhoollissa edellyttää suostumusta. Opiskeluhoultokertomukseen voidaan kirjata tieto, että oppilas saa oppimisen ja koulunkäynnin tukea, tai tieto, että tuen antamista selvitetään. Tarkempia kirjauksia ei saa tehdä.

Opiskeluhoultokertomuksia säilytetään lukollisessa kaapissa tai kassakaapissa koulun osoittamassa paikassa. Opiskeluhoultokertomuksista kertyvää rekisteriä hallinnoi rehtori tai hänen osoittamansa henkilö. Oppilaan siirtyessä pois koulusta, opiskeluhoultokertomus ja suostumuslomakkeet siirretään opetustoimeen arkistoitavaksi. Opetustoimi ohjeistaa koulut, miten asiakirjojen vuosittainen toimittaminen arkistoon toteutetaan. Myös esiopetuksessa opiskeluhoultokertomuksia säilytetään lukollisessa kaapissa. Esioppilaan siirtyessä pois esiopetuksesta, opiskeluhoultokertomus ja suostumuslomakkeet siirretään arkistoon. Varhaiskasvatus ohjeistaa esiopetusyksiköt, miten asiakirjojen vuosittainen toimittaminen arkistoon toteutetaan.

Jos oppilas siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto on kuitenkin siirrettävä, esimerkiksi pedagogisen asiakirjan avulla.

4.4 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Kurinpidolliset tilanteet vaativat välittömiä toimia. Usein tarvitaan myös pitkäjänteisempää tuen järjestämistä. Rehtori arvioi kurinpitotilanteessa myös opiskeluhoollon palveluiden tarpeen. Tarvittaessa myöhemmin kootaan monialainen asiantuntijaryhmä opiskelijan tai tarpeen mukaan huoltajan suostumuksella.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalla, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Käytännössä tämä tarkoittaa, että epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin, kuraattorin tai kouluterveydenhuollon työntekijöiden kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen

aikana ja opiskelijan palatessa oppilaitokseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tueksi. Esiopetuksessa ei pääsääntöisesti evätä lapsen oikeutta osallistua esiopetukseen.

4.5 Opettajan rooli laajan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet koulussa

Lakiperusteisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Terveydenhoitaja huolehtii siitä, että oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa -lomake jaetaan opiskelijalle kotiin vietäväksi hyvissä ajoin ennen luokan terveystarkastusta. Lomake kulkee kotiin ja takaisin yhdessä terveystarkastukseen liittyvän vanhempien esitietolomakkeen kanssa. Tähän lomakkeeseen huoltaja antaa allekirjoituksellaan opettajalle luvan täyttää lomake ja siirtää sen tiedot kouluterveydenhuoltoon. Yhden huoltajan allekirjoitus riittää. Yli 15-vuotiaalta oppilaalta tarvitaan myös suostumus tietojen siirtoon. Samalla huoltaja ja oppilas täyttävät lomakkeen kääntöpuolen sarakkeisiin omat näkemyksensä.

Tämän jälkeen lomake palautetaan koulussa sovitun käytännön mukaisesti kouluterveydenhuoltoon, tavallisesti yhdessä vanhempien esitietolomakkeen kanssa suljetussa kirjekuoressa. Terveydenhoitaja kokoaa yhteen lomakkeet, joissa on annettu tiedonsiirtolupa, ja toimittaa ne opettajalle täytettäväksi.

Kouluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan arvio opiskelijan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Opettajan arvioita varten huoltajalta/vanhemmilta tulee pyytää kirjallinen lupa. Vanhempien kanssa sovitaan terveystarkastuksen yhteydessä, mitä tietoja opettajalle annetaan.

4.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Kouluruokailuun liittyvät erityisruokavaliot huoltaja tilaa Kymijoen ravintopalveluiden ohjeistuksen mukaisesti. Erityisruokavaliot tilataan jokaiselle lukuvuodelle erikseen. Erityisruokavaliot ja allergiat huomioidaan oppilaskohtaisesti huoltajan tai oppilaan ilmoituksen perusteella eri oppiaineiden, erityisesti kotitalouden ja luonnontieteiden, opetusjärjestelyissä. Tarvittaessa oppiaineen opettaja konsultoi huoltajaa lisätietojen saamiseksi.

Esiopetuksessa mahdollisesta lapsen lääkehoidosta vastaa lääkehoitokoulutuksen ja -luvan saanut varhaiskasvatuksen lastenhoitaja tai ohjaaja. Jokaisella esiopetusyksiköllä on oma lääkehoitosuunnitelma, mikä pohjautuu Kymenlaakson hyvinvointialueen varhaiskasvatuksen suunnitelmapohjaan. Suunnitelmassa on kuvattu lääkehoidon toteuttaminen, lääkitysturvallisuus, lääkehoitoon perehdyttäminen, osaamisen varmistaminen ja lääkehoitolupamenettely. Hyvinvointialueella on kaikille kunnille yhteinen lapsen lääkehoitosuunnitelmalomake. Esiopetuksessa lääkehoitosuunnitelma säilytetään lapsen esiopetussuunnitelman liitteenä.

Perusopetuksessa lääkehoito järjestetään Kotkan kaupungin vahvistaman toimintaohjeen mukaisesti. Vastuu perusopetuksen oppilaiden hoidon toteuttamisesta on aina oppilaan vanhemmilla ja hoitavalla taholla. Lääkäri vastaa lääkkeiden määräämisestä ja lääkemääräysten oikeellisuudesta. Opettajat tai ohjaajat eivät anna lääkkeitä oppilaille ilman oppilaan huoltajan kirjallista ohjetta. Koulussa ei pidetä esimerkiksi särkylääkkeitä varalla oppilaita varten. Oppilaille annetaan ainoastaan heitä varten kouluun tuotuja reseptilääkkeitä.

Läkehoidon toteuttaminen perustuu näissä tilanteissa ennen kaikkea oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa seuraavan henkilön ja koulun väliseen yhteiseen sopimukseen. Sopimus laaditaan lukuvuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Huoltajan kanssa sovitaan tapaaminen, jossa keskustellaan lapsen sairaudesta ja lääkityksestä. Tapaamiseen osallistuvat luokanopettajan/luokanvalvojan lisäksi rehtori sekä tilanteen mukaan koulunkäynnin ohjaaja, terveydenhoitaja, koulunkäynnin ohjaajien koordinaattori, terveydenhuollon ammattilaisia (esimerkiksi diabeteshoitaja) tai muita henkilöitä. Tapaamisesta tehdään kirjallinen oppilaskohtainen lääkehoitosuunnitelma, joka säilytetään koulussa lukitussa koulun osoittamassa paikassa.

5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

5.1 Yleiskuvaus

Perusopetuksessa ja esiopetuksessa tehdään yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kaikessa yhteistyössä noudatetaan lain edellyttämiä salassapitosäännöksiä.

Oppilaalla on yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa ikänsä ja kehitystasonsa mukainen itsenäinen asema. Painavasta syystä oppilas voi kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta opiskeluhuoltoaan koskevan asian käsittelyyn tai antamasta tälle opiskeluhuoltoasiaansa koskevia tietoja. Edellytyksenä on, ettei se ole oppilaan oman edun vastaista. Arvion tästä tekee aina sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Myös käsiteltävän asian laatu vaikuttaa oppilaan itsenäiseen päätösvaltaan. Lain mukaan on toimittava aina ensisijaisesti oppilaan edun mukaisesti.

5.2 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmien laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman ja koulujen toimintasuunnitelman laatimisessa on kuultu oppilaita ja huoltajia. Oppilaiden kuuleminen pyritään varmistamaan jatkossa lasten vaikuttamispäivän yhteydessä kuulemalla koulujen oppilaskuntia. Huoltajia kuullaan koulujen vanhempainyhdistyksille järjestetyssä tilaisuudessa. Opetustoimen henkilöstöä ja opiskeluhuoltopalvelujen edustajat ovat mukana opiskeluhuollon ohjausryhmässä, jota kautta heidän osallisuuteensa toteutuu. Tarvittaessa voidaan järjestää myös muuta osallisuutta tukevaa toimintaa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää oppilaiden ja huoltajien osallisuutta yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Kouluilla on käytössään erilaisia toimintatapoja, joiden avulla osallisuus turvataan. Yleisenä käytäntönä on, että oppilaiden edustajana toimii oppilaskunnan edustaja ja huoltajien edustajana vanhempainyhdistyksen, -toimikunnan tai -neuvoston edustaja. He voivat olla mukana kaikissa kokouksissa tai erikseen suunnitellusti.

5.3 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Perehdyttämisellä tarkoitetaan sovittuja toimenpiteitä, joiden avulla uusi työntekijä oppii uuden työnsä. Perehdyttäminen on suunnitelmallinen prosessi, josta päävastuu on esihenkilöllä. Perehdyttämisellä henkilö saadaan osaksi organisaatiota, työyhteisöä ja sidosryhmiä samalla, kun tulija oppii omat tehtävänsä. Näin hän kytkeytyy yksikköön ja organisaation kokonaisuuteen.

Uuden työntekijän perehdytyksen laajuus riippuu tulevista tehtävistä, ammattialasta sekä työsuhteen pituudesta. Lyhyisiin sijaisuuksiin ja harjoittelujaksoihin perehdytettäessä aikaa on vähemmän. Tällöin perehdyttämisen tulee sisältää vain olennainen tieto. Lyhyissä työsuhteissa perehdyttäminen on siis ajallisesti lyhyempi prosessi. Uutta vakituista työntekijää perehdytettäessä aikaa on enemmän, joten asioita voi järjestää niiden olennaisuuden mukaan hiukan väljemmin. On hyvä huomata, että pitkiltä poissaoloilta, kuten perhevapailta tai pidemmän sairauspoissaolon jälkeen voidaan tarvita myös perehdyttämistä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman osana jokaisella koululla on oma opiskeluhoillon toimintasuunnitelma, jossa kuvataan opiskeluhoillon kokonaisuus ja koulukohtaiset toimintatavat. Toimintasuunnitelma antaa uudelle työntekijälle tiivistetysti kokonaiskäsityksen opiskeluhoilosta ja ymmärryksen yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamisen velvoittavuudesta ja periaatteista. Tutustumalla opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan, uusi työntekijä saa käsityksen käytössä olevista yhteisistä toimintamalleista ja sovitusta yhteistyömuodoista.

5.4. Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Opiskeluhoillon moniammatillista yhteistyötä tarvitaan aina siirtymävaiheessa, jos oppilaan tukea vahvistetaan tai kevennetään kolmiportaisen tuen mukaisesti. Erityisen tärkeää on, että moniammatillisessa yhteistyössä oppilaan tuen tarve arvioidaan eri näkökulmista. Tämän vuoksi arviointiin tulee osallistua opetushenkilöstön lisäksi opiskeluhoitopalvelujen asiantuntijoita.

Joustavan perusopetuksen oppilaan moniammatillinen yhteistyö on aloitettu usein jo ennen siirtymistä joustavaan perusopetukseen. Moniammatillista yhteistyötä tulee jatkaa ja tarpeen mukaan vahvistaa, mikäli oppilaan tilanne sitä edellyttää.

Oppilaan sairaalaopetuksen toteutumisessa tärkeintä on oppilaan opiskelua koskevan yksityiskohtaisen tiedon siirtäminen sairaalaopetukseen lähdettäessä ja sieltä palattaessa. Erityisen tärkeä on huolehtia, että oppimiseen saatu tuki ei keskeydy. Opettaja ja tarvittaessa opiskeluhoillon palvelujen edustaja voi osallistua moniammatilliseen neuvotteluun.

5.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opetustoimi, varhaiskasvatus ja koulut tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen ja koulupolun yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Koulut ja esiopetukset tekevät monenlaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, jolla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia. Kaupungin nuorisotyön yksikkö, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut ja liikuntapalvelut sekä seurakunnat, paikalliset seurat ja yhdistykset tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ja tukea koulujen ja esiopetuksen yksiköiden kasvatus- ja opetustyötä. Kotka on mukana Kymenlaakson perhekeskusverkostossa. Yhteistyön toteuttamisen tavat ja toteuttajat

vaihtelevat koulujen tarpeen mukaan. Yhteistyötahot voivat olla mukana myös koulujen monitoimijaisissa vanhempainilloissa ja muissa tilaisuuksissa, kuten esimerkiksi yhteisöllisissä opiskeluhoitoryhmissä.

Nuorisotoimi

Kaupungin nuorisotyön yksikössä on kohdennettu kolmen ohjaajan työpanosta koulussa tehtävään nuorisotyöhön, jonka painopisteenä on kaverisuhteiden ja ryhmätoiminnan vahvistaminen sekä osallisuuden tukeminen kouluyhteisössä. Työmuotoina on erilaiset ryhmätyökset, tunnetaito- ja kaveritaitotunnit. Kaikki nuorisotyöntekijät osallistuvat suunnitelmallisesti oman alueensa huoltajainfoihin kouluilla sekä osallistuvat koulujen toimintaan (muun muassa ryhmäytymispäivien muodossa sekä ilmiölähtöisten teematuntien järjestämisessä ja erilaisissa tapahtumissa). Nuorisotyöntekijät voivat osallistua erikseen kutsuttaessa yläkoulujen opiskeluhoitoryhmien kokouksiin.

Hyvinvointialueen palvelut, perhesosiaalityö ja lastensuojelu

Kymenlaakson hyvinvointialue vastaa 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon kuraattori-, psykologi- sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä. Laki velvoittaa jatkossakin tekemään tiivistä yhteistyötä. Kymenlaakson hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kanssa tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan. Se voi liittyä yksittäisen oppilaan tilanteeseen tai paikalliseen ilmiöön, josta on syntynyt huolta.

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen palveluksessa olevat henkilöt ja luottamushenkilöt ovat lastensuojelulain § 25 mukaan velvollisia ilmoittamaan lastensuojelulle, jos he tehtävässään saavat tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojeluilmoituksella ilmaistaan huoli lapsen/oppilaan tilanteesta silloin, kun asiaan ei saada selvyyttä koulun/esiopetuksen ja kodin välisellä yhteistyöllä. Hyvään toimintatapaan kuuluu ilmoittaa myös huoltajalle aiheesta tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli aiheesta ei ilmoittajan arvion mukaan aiheudu vaaraa lapselle/oppilaalle. Yhdessä lapsen tai oppilaan tai huoltajan kanssa on myös mahdollista ottaa yhteyttä lastensuojeluun ja pyytää palvelutarpeen arviointia. Lastensuojelua voi myös konsultoida mainitsematta oppilaan nimeä.

Hyvinvointialue ja erikoissairaanhoito

Koulun tehtävänä on ohjata oppilaita ja huoltajia tarvittaviin palveluihin. Mikäli lapsella tai oppilaalla on asiakkuus sosiaali- tai terveydenhuollon palvelussa, opettaja tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja voi oppilaan tai huoltajan suostumuksella ja kutsuttuna osallistua esimerkiksi verkostopalaveriin. Mikäli lapsella tai oppilaalla on hoitokontakti lasten tai nuorten psykiatrian poliklinikalle,

opettaja tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja voi kutsuttuna osallistua verkostopalaveriin tai psykiatrian poliklinikalta voidaan kutsua edustaja koululle monialaiseen asiantuntijaryhmään. Osallistumiseen tulee olla oppilaan tai huoltajan suostumus. Esiopetuksesta tai koulusta ei suoraan ohjata lapsia ja oppilaita erikoissairaanhoidon piiriin. Ohjaus tehdään arviointiyksikköön, jossa laaditaan arviointi jatkotoimenpiteistä. Esiopetuksessa tehdään huoltajan suostumuksella yhteistyötä neuvolan terveydenhoitajan kanssa mahdollisesti tarvittavan tutkimuslähetteen osalta.

Poliisi

Yhteistyötä poliisin kanssa tehdään tarpeen mukaan. Opetustoimi on tehnyt yhteistyösopimuksen poliisin ennalta estävän toiminnan (EET) kanssa. Pääsääntöisesti poliisiasioita ovat: uhkaukset ja uhkatilanteet, väkivaltatilanteet, huoltajan tai oppilaan/opiskelijan rattijuopumus ja huumausaineiden hallussapito ja levittäminen. Oppilaiden väliset väkivaltatilanteet ovat asianomistajarikoksia, joissa koulu tiedottaa tapahtuneesta huoltajia. Rikosilmoituksen ensisijaisia tekijöitä ovat huoltajat tai täysi-ikäinen teon kohteena ollut nuori. Poliisi harkitsee, milloin jalkautuminen kouluun tai oppilaitokseen on tarkoituksenmukaista. Koulun omat toimenpiteet ovat ensisijaisia toimia kiusaamiseen, rasismiin ja seksuaaliseen häirintään liittyvissä tilanteissa sekä omaisuuteen kohdistuvissa vahingollisissa teoissa. EET-työtä toteuttavat poliisit eivät toteuta yksittäisiä oppitunteja tai tietoisuuksia. Seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsen pahoinpitelyn epäilytilanteissa koulu ja esiopetus toimivat erillisen ohjeen mukaisesti. Se kuka tiedon on saanut, tekee tutkintapyyntöä poliisille ja lastensuojeluilmoituksen, jos kyseessä on alaikäinen lapsi tai nuori.

5.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttaminen tapahtuu koulujen ja esiopetusyksiköiden arjessa, jolloin oppilaille ja henkilöstölle tehdään periaatteet ja toiminta tutuksi. Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja menettelytavat on kuvattu koulun ja esiopetuksen yhteisessä opiskeluhoitosuunnitelmassa, joka on nähtävillä koulun kotisivuilla. Lisäksi voidaan järjestää erilaisia tapahtumia, joissa opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöä on mukana. Tällainen on esimerkiksi huoltajailta. Lukuvoositiedotteet sisältävät tietoa opiskeluhuollon toteuttamisesta.

6 SUUNNITELMAT OPPILAIKEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

6.1 Yleisesti suunnitelmasta oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Esiopetuksesta määrätään perusopetuslaissa, mutta sen järjestämisestä vastaa varhaiskasvatus. Sen tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen

varhaiskasvatusympäristö (Varhaiskasvatuslaki 3 §). Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Perusopetuslaki 29§). Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Sen tulee laatia suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

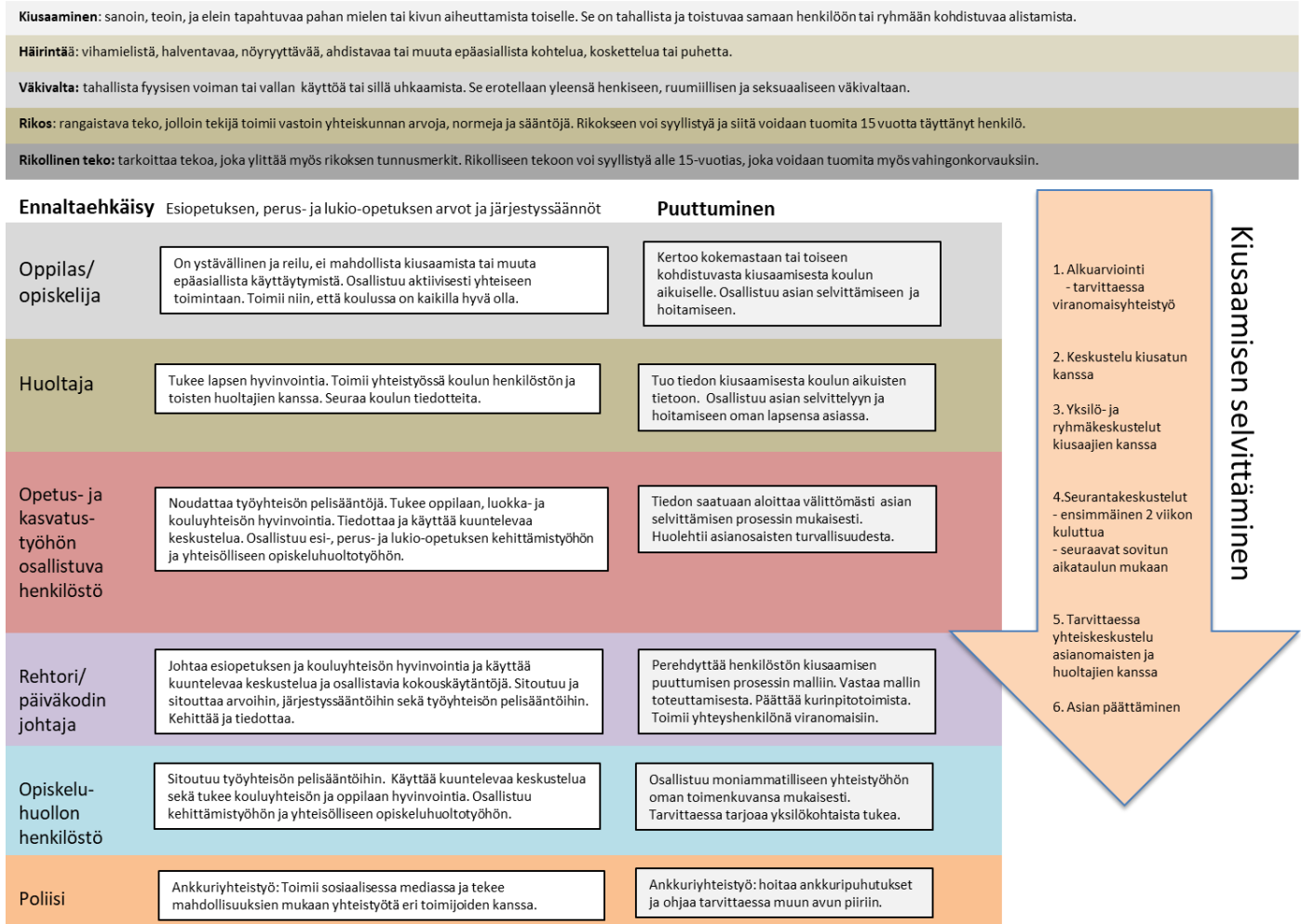
Kaikki lasten ja nuorten väliset ristiriitatilanteet, luokkanahinat ja käytösongelmat eivät ole kiusaamista. Tärkeää kuitenkin on, että kaikki ikävää tai epäasiallista kohtelua kokeneiden asiat tulevat selvitettyä asianmukaisesti. Opetus- ja kasvatushenkilöstön sekä muun henkilöstön tehtävä on yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa huolehtia, että jokaisella on mahdollisimman turvallinen olo ja asiat tulevat selvitettyä asiallisesti. Yhdessä voimme kannustaa hyvän ja turvallisen ilmapiirin luomiseen sekä tarvittaessa myötävaikuttaa asioiden selvittämiseen.

Tässä kuvataan Kotkan esi- ja perusopetukseen laadittu toimintamalli kiusaamisen, häirinnän, väkivallan, rikosten ja rikollisten tekojen ennalta ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi. Aluksi määritellään Kotkan esi- ja perusopetuksessa käytettävät termit kiusaaminen, häirintä, väkivalta, rikos ja rikollinen teko. Sen jälkeen kuvataan kiusaamista ja muuta epäasiallista käytöstä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja, jotka kuuluvat tiiviisti esiopetuksen yksiköiden ja koulujen yhteisölliseen opiskelu- ja huoltotyöhön ja arkeen. Myös opetukseen kytkeytyy monia kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa estävien teemojen käsittelyä. Vahvana näkökulmana on, että keskittymällä hyvinvointia lisääviin toimiin, voidaan vaikuttaa ja vähentää pahoinvointia. Aina, kun useampia lapsia ja nuoria kokoontuu yhteen, ei ikäviltä tilanteilta voida välttyä. Sitä varten Kotkan opetustoimeen on laadittu kaikkia kouluja velvoittava toimintamalli, jonka tarkoituksena on varmistaa turvallinen arki, ennaltaehkäistä kiusaamista ja sitä ilmetessä, saada kiusaaminen loppumaan mahdollisimman nopeasti. Mallissa halutaan varmistaa, että asiat tulevat selvitettyä kaikkia osapuolia kuullen ja parhaan mahdollisen lopputuloksen aikaansaamiseksi.

Esiopetuksilla ja kouluilla on näissä asioissa selvittämis- ja toimintavelvollisuus. Tästä syystä esiin tulevat kiusaamistapaukset dokumentoidaan. Kiusaamista koskevat selvittelyt kirjataan salassa pidettäviin asiakirjoihin. Esiopetuksessa kiusaamiseen liittyvät asiat kirjataan lapsen esiopetussuunnitelmaan. Dokumenttien kirjaamisesta, säilytyksestä ja arkistoinnista on annettu erilliset ohjeet. Tietosuojaseloste on liitteenä.

Seuraavaan kuvaan koottu käytettävät termit, kuvattu eri toimijoiden rooli ennaltaehkäisevässä työssä ja puuttumisessa sekä kiusaamiseen puuttumisen prosessi. (Kuva 6.) Tämä kuva on nähtävillä myös esiopetusten ja koulujen kotisivuille ja sitä hyödynnetään arjessa oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa tehtävässä työssä. Eri toimijoiden tehtävillä halutaan korostaa jokaisen roolia tässä tärkeässä yhteisessä työssä.

Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta, rikokset ja rikolliset teot -toimintamalli

Kuva 6. Kiusaaminen, häirintä, väkivalta, rikokset ja rikolliset teot ennaltaehkäisy ja puuttuminen

6.2. Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta sekä rikokset ja rikolliset teot määrittelyä

Seuraavassa määritellään kiusaaminen, häirintä, väkivalta sekä rikokset ja rikolliset teot. Tähän suunnitelmaan on otettu mukaan väkivallan lisäksi rikokset ja rikolliset teot, jotta asian vakavuus tulee riittävän hyvin esille ja ymmärretyksi. Määrittelyn pohjana on käytetty näistä termeistä yleisesti käytettyjä määritelmiä. Kirjallisena materiaalina on käytetty Opetushallituksen Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa -opasta ja Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen Yhteiset toimintamallit Kaakkois-Suomen kouluissa tapahtuvien rikosten tai rikollisten tekojen varalle -ohjeistusta.

Tähän kotkalaiseen malliin on erityisesti haluttu osallistaa lapsia ja nuoria kysymällä heidän näkemyksiään näistä käsitteistä. Vastauksia saatiin esiopetuksen, perusopetuksen toisen, kuudennen ja yhdeksännen luokan oppilailta sekä lukion toisen vuoden opiskelijoilta. Huomioitavana ja jatko-työstämistä vaativana tuli esiin, että antamissaan vastauksissa esiopetuksesta lukiolaisiin lapset ja nuoret ajattelevat, että toisen lyöminen, potkiminen, raapiminen, pureminen ja muu väkivalta

kuuluvat kiusaamiseen. Erityisesti nuoret kokevat verkkokiusaamista sosiaalisessa mediassa muun muassa TikTok, Instagram ja Snapchat. Nuoret kokevat, että verkkokiusaaminen on vaikeammin hallittavaa, koska se voi tapahtua myös nimettömänä. Tästä syystä se vaatii usein poliisin toimia. Nuorten kokemus on, että kasvokkain tapahtuvaan kiusaamiseen koulussa on helpompi puuttua ja asialle pyritään koulussa jo tekemään jotakin. Kirjallisten materiaalien ja saatujen vastausten perusteella on koostettu kotkalaiset määritelmät näille käsitteille.

Kiusaaminen

Kiusaamisen muodot vaihtelevat eri ikä- ja elämänvaiheissa. Kaikkia kiusaamiseksi koettuja tekoja ei ole tarkoitettu loukkaaviksi, eivätkä kaikki lapset ja nuoret välttämättä osaa hahmottaa toimintansa seurauksia. Koulukiusaaminen on terminä vanhentunut. Tänä päivänä on miltei mahdotonta erottaa kiusaamista vain koulussa tapahtuvaksi. Kuitenkin yksi kiusaamisen muodoista on koulussa tapahtuva kiusaaminen. Sen erottaminen muista ei-toivotuista teoista on haasteellista. Kaikkeen koulussa esiin tulevaan epäasialliseen käytökseen on puututtava kunkin tilanteen edellyttämällä tavalla (Opetushallitus, Oppaat ja käsikirjat 2020: 3a).

Kiusaaminen on teoin, sanoin, ja elein tapahtuvaa pahan mielen tai kivun tuottamista toiselle. Se on tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa alistamista. (Kuva 2.) Kiusaamiselle on ominaista alistaminen sekä kiusaajan tai kiusaajien ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino.

Yleisesti kiusaaminen voidaan jakaa kahteen ryhmään: a) fyysinen kiusaaminen ja b) henkinen kiusaaminen. Fyysistä kiusaamista voi olla esimerkiksi töniminen, estäminen, kamppaaminen, esi-neillä heittäminen sekä omaisuuteen kohdistuva tavaroiden piilottelu, luvatta ottaminen ja rikkominen. Henkistä kiusaamista voi olla sanoin tapahtuva esimerkiksi kuiskuttelu, pilkkaaminen, juorujen levittely, matkiminen, pilanteko, pelottelu, uhkailu ja kiristäminen sekä elein tapahtuva merkitsevien silmäysten vaihtaminen jonkun kanssa, tuijottaminen, huokailu, ilmeily, toisen puhuttelun välttäminen ja ulkopuolelle jättäminen. Nuorten vastauksissa kiusaamiseen puuttumatta jättäminen tai sen hiljainen hyväksyminen koetaan myös kiusaamiseksi.

Häirintä

Yksittäiset erimielisyydet ja satunnainen sopimaton kielenkäyttö tai muut sellaiset eivät ole häirintää, vaikka niistä aiheutuisikin hetkellisesti pahaa mieltä. Lasten ja nuorten mielestä häirintää on liian lähelle tuleminen, toisia häiritsevä käytös oppitunneilla (esimerkiksi huutaminen tai

keskeyttäminen) ja toisen pakottaminen kanssakäymiseen monin eri tavoin. Lukiolaisten vastauksissa korostui seksuaalinen häirintä sekä kuvien ja videoiden pyytäminen netissä.

Häirintä on vihamielistä, halventavaa, nöyryyttävää, ahdistavaa tai muuta epäasiallista kohtelua, koskettelua tai puhetta. (Kuva 2.) Häirintä voi ilmetä myös ei-toivottuna tai tungettelevana fyysisenä kosketuksena. Se voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta esimerkiksi nimittelyä, härskiä puhetta ja vitsejä, ulkonäköä tai yksityiselämää koskevia kommentteja.

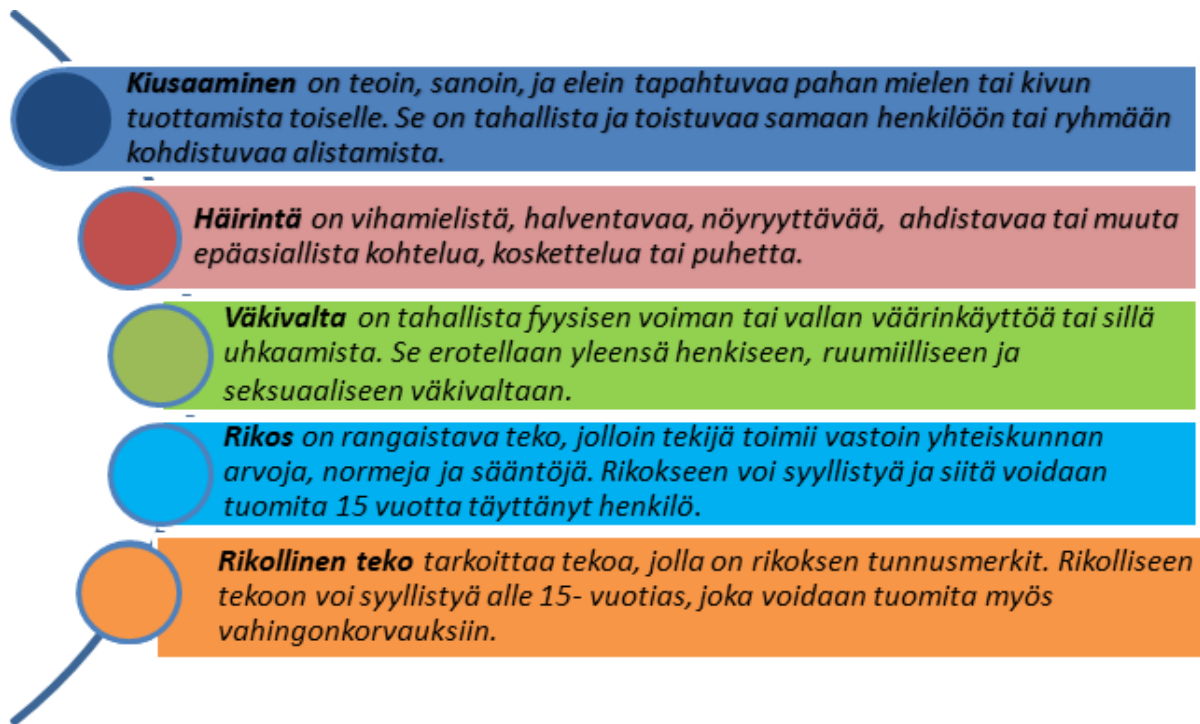
Väkivalta, rikokset ja rikolliset teot

Maailman terveysjärjestö määrittelee, että väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, ruumiillisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. (Maailman terveysjärjestö 2005, 21.) Väkivalta on ruumiillista koskemattomuutta, oikeuksia tai etuja loukkaavaa tai vahingoittavaa voimakeinojen käyttöä (Kielitoimisto). Väkivalta erotellaan yleensä henkiseen väkivaltaan, ruumiilliseen väkivaltaan ja seksuaaliseen väkivaltaan.

Lasten ja nuorten mielestä väkivalta on ensisijaisesti ruumiillista, toiseen kohdistuvaa väkivaltaa. Sitä on lyöminen, hakkaaminen, kuristaminen, hiuksista repiminen, toisen päällä hyppiminen tai toisen päälle ajaminen ja tappaminen. Nuorten mielestä väkivaltaa on edellä mainittujen lisäksi myös parisuhdeväkivalta, perheväkivalta ja seksuaalinen väkivalta. Siihen kuuluvat muun muassa raiskaus, pornografiaan ja erilaisiin seksuaalisiin tekoihin pakottaminen. Nuoret ajattelevat, että väkivalta on toiselle sellainen kivun tai vamman aiheuttama teko tai toiminta, joka voi vaarantaa hengen. Lasten ja nuorten kokemus on, että väkivaltaa ilmenee monessa muodossa, sillä on usein pitkä tausta ja sitä ei aina osata tunnistaa väkivallaksi. Seuraukset voivat olla vakavia, ensin sattuu fyysisesti ja jälkeenpäin henkisesti. Lasten ja nuorten mielestä on tärkeää, että jos kokee tai näkee väkivaltaa, siitä pitää aina kertoa aikuiselle.

Väkivalta on tahallista fyysisen voiman tai vallan väärinkäyttöä tai sillä uhkaamista. Se erotellaan yleensä henkiseen, ruumiilliseen ja seksuaaliseen väkivaltaan. Rikos on rangaistava teko, jos tekijä toimii vastoin yhteiskunnan arvoja, normeja ja sääntöjä. Rikos on tehty, jos teko täyttää tunnusmerkistön ja on oikeudenvastainen. Syytetyn rankaiseminen edellyttää näiden kahden lisäksi syyllisyyden toteamista. Rikokseen voi syyllistyä vain 15 vuotta täyttänyt henkilö. Rikolliseen tekoon voi syyllistyä alle 15-vuotias, joka voidaan tuomita myös vahingonkorvauksiin. (Kuva 7.)

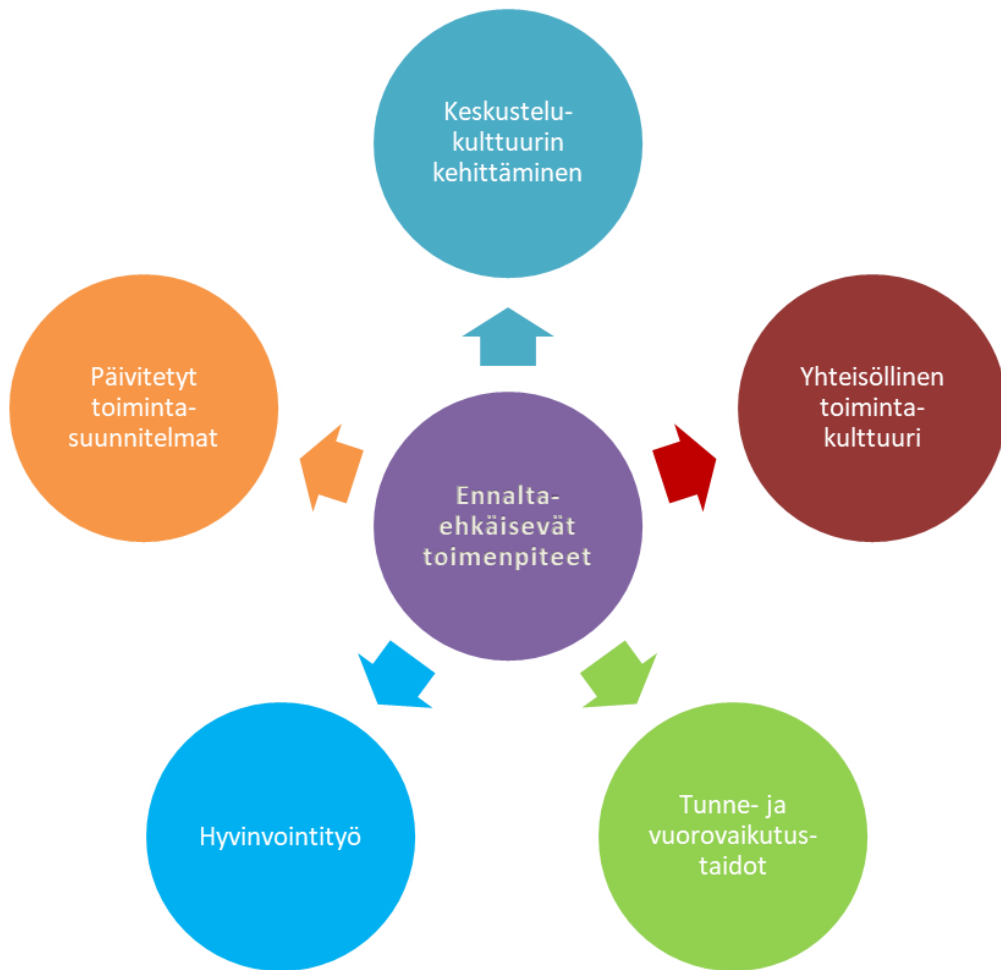
Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen linjauksen ja ohjeistuksen mukaan poliisi ei voi puuttua kaikkiin kouluissa tapahtuviin tilanteisiin. Kouluilla on omat toimintaohjeensa, joita poliisilta saadut ohjeistukset täydentävät. Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella toimii ennalta estävän toiminnan ryhmä (EET), jonka kanssa koulut tekevät yhteistyötä. Akuuteissa ja vakavissa tilanteissa otetaan aina yhteyttä hätäkeskukseen (112).

Kuva 7. Määritelmät

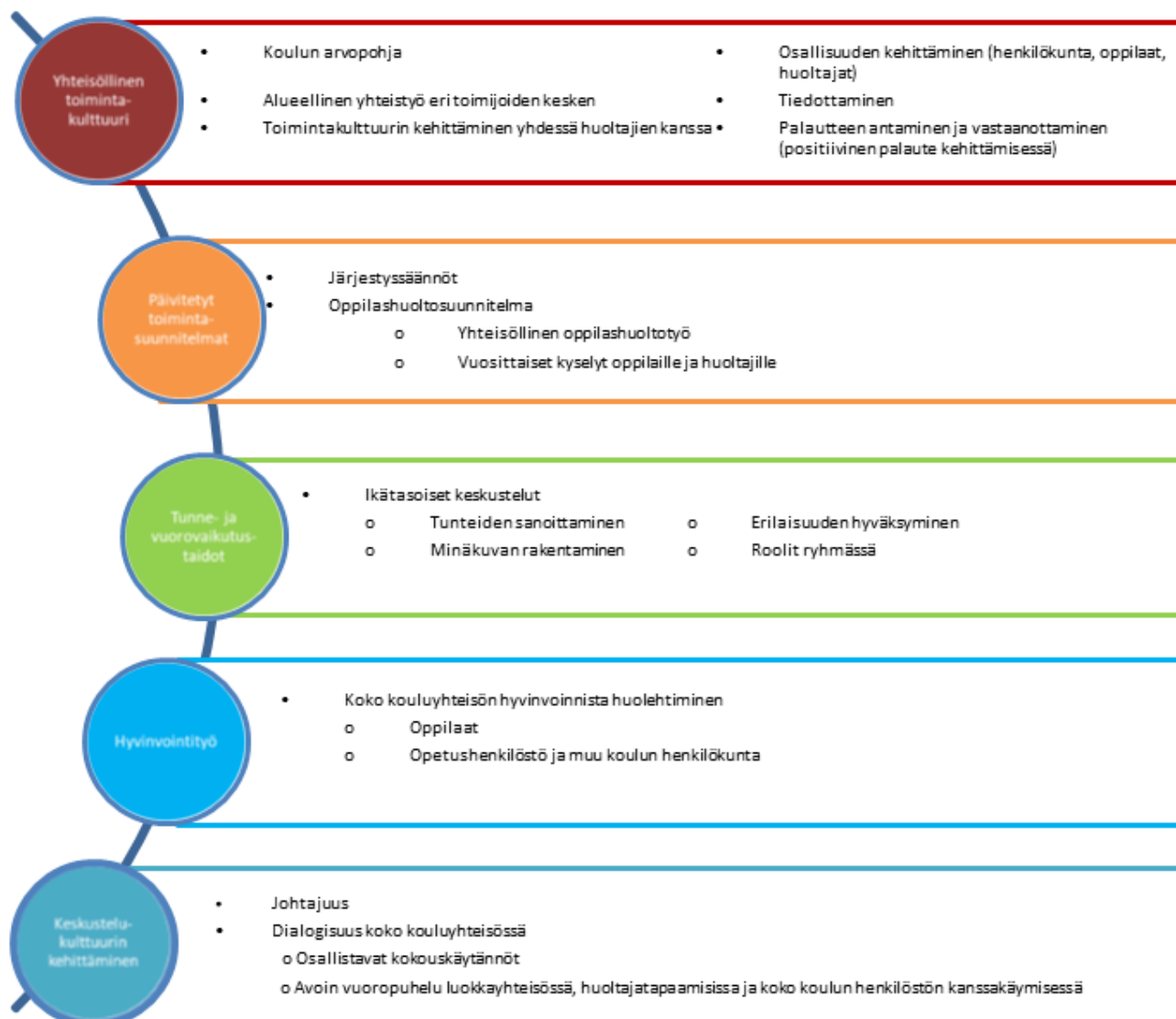
6.3 Väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää ennalta ehkäisevät ja yhteisöllisyyttä vahvistavat toimet esiopetuksessa ja koulussa

Kiusaamista tulee ennalta ehkäistä systemaattisesti ja oppilaita osallistavalla tavalla, niin että kaikki saadaan ottamaan vastuuta yhteisestä hyvinvoinnista. Kiusaamisesta pitää puhua yhdessä oppilaiden, huoltajien, esiopetusyksikön ja koulun henkilökunnan kanssa. Kaikkien osapuolten sitoutuminen turvallisen ilmapiirin luomiseen on ehdottoman tärkeää. Esiopetuksessa ja koulussa korostetaan toisten ihmisten henkistä ja fyysistä koskemattomuutta sekä toisen ihmisen kunnioittamista. Yhteisöllisyydellä, toista kunnioittavalla ja arvostavalla toiminnalla luomme turvalliset puitteet kouluarjelle. Jokaisella on tässä tärkeä tehtävä.

Kuva 8. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllisyyttä vahvistava toiminta

Esiopetuksessa ja koulussa kiusaamista, häirintää, väkivaltaa ja muuta epäasiallista käytöstä voidaan ehkäistä monella tavalla. Toiminta voi kohdistua koko yksikköön tai pienempiin oppilasryhmiin. Myönteiseksi koettu ryhmä-, luokka- tai kouluilmapiiri vähentää kiusaamista ja häirintää. Koulujen yhteisölliselle opiskeluhoitotyölle asettamat tavoitteet kuten hyvinvoinnin lisääminen, osallisuuden, osallistamisen ja yhteistyön teemat ja toimenpiteet ovat yksi osa tätä työtä. Ennaltaehkäisevä työ kuuluu kaikille kouluyhteisössä. (Kuvat 8 ja 9.)

Kuva 9. Esimerkkejä ennaltaehkäisevistä ja yhteisöllisyyttä tukevista toimenpiteistä

Yhteisöllistä toimintakulttuuria voidaan tukea monella tavalla. Esimerkiksi yhteisöllisten opiskelu-huoltoryhmien, hyvinvointia tukevien toimintamallien (esim. Yhteispeli ja hyvinvointitunnit kaikille luokka-asteilla esiopetuksesta alkaen), yhteisten tapahtumien sekä oppilaita ja huoltajia osallistavan toiminnan (esim. oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta sekä vanhempaintoimikunnat) avulla. Ennaltaehkäisevässä työssä on tärkeää myös kiinnittää huomiota erilaisiin nivelvaiheisiin esiopetuksesta alakouluun, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta toiselle asteelle. Nivelvaiheita tukevat esimerkiksi alkuluokkatoiminta, ryhmäyttäminen ja ennakoon tutustumiset uuteen. Entistä tärkeämpi nivelvaihe tulee jatkossa olemaan perusopetuksesta toiselle asteelle, nyt kun oppivelvollisuusikä on laajentunut.

Ehkäisevässä työssä on tärkeää pitää ajan tasalla erilaiset toimintasuunnitelmat, kuten järjestys- säännöt ja koulun toimintasuunnitelma. Toimintamallit edistävät yleistä turvallisuutta ja antavat tuen aktiiviseen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen. On tärkeää, että kaikki esiopetus- ja kouluympäristössä toimivat tuntevat esiopetuksen ja koulun yhteiset arvot ja toimintatavat. Rehtorilla ja päiväkodinjohtajalla on tässä tärkeä rooli. Koulujen yhteisölliselle opiskeluhoitotyölle asettamat tavoitteet kuten hyvinvoinnin lisääminen, osallisuuden, osallistamisen ja yhteistyön teemat ja toimenpiteet ovat yksi osa tätä työtä. Ennaltaehkäisevä työ kuuluu kaikille kouluyhteisössä.

Tunne-, kaveri- ja vuorovaikutustaitoja opetellaan, harjoitellaan ja tuetaan kaikissa esiopetuksen ja koulun arkipäivän tilanteissa, sekä osana eri oppiaineiden sisältönä aikuisen ohjauksella. Pienemmissä ristiriitatilanteissa voidaan hyödyntää esimerkiksi oppilaiden kesken toteutettavaa vertaissovittelua (Miniverso- ja Verso-toimintamallit). Aikuisten tulee kuitenkin huolehtia, että se tapahtuu kaikilta osin turvallisesti. Opiskeluhoitollon palvelut ovat myös yhteistyössä koulun muun henkilöstön kanssa tukemassa näitä taitoja sekä ryhmien että yksittäisten oppilaiden kanssa.

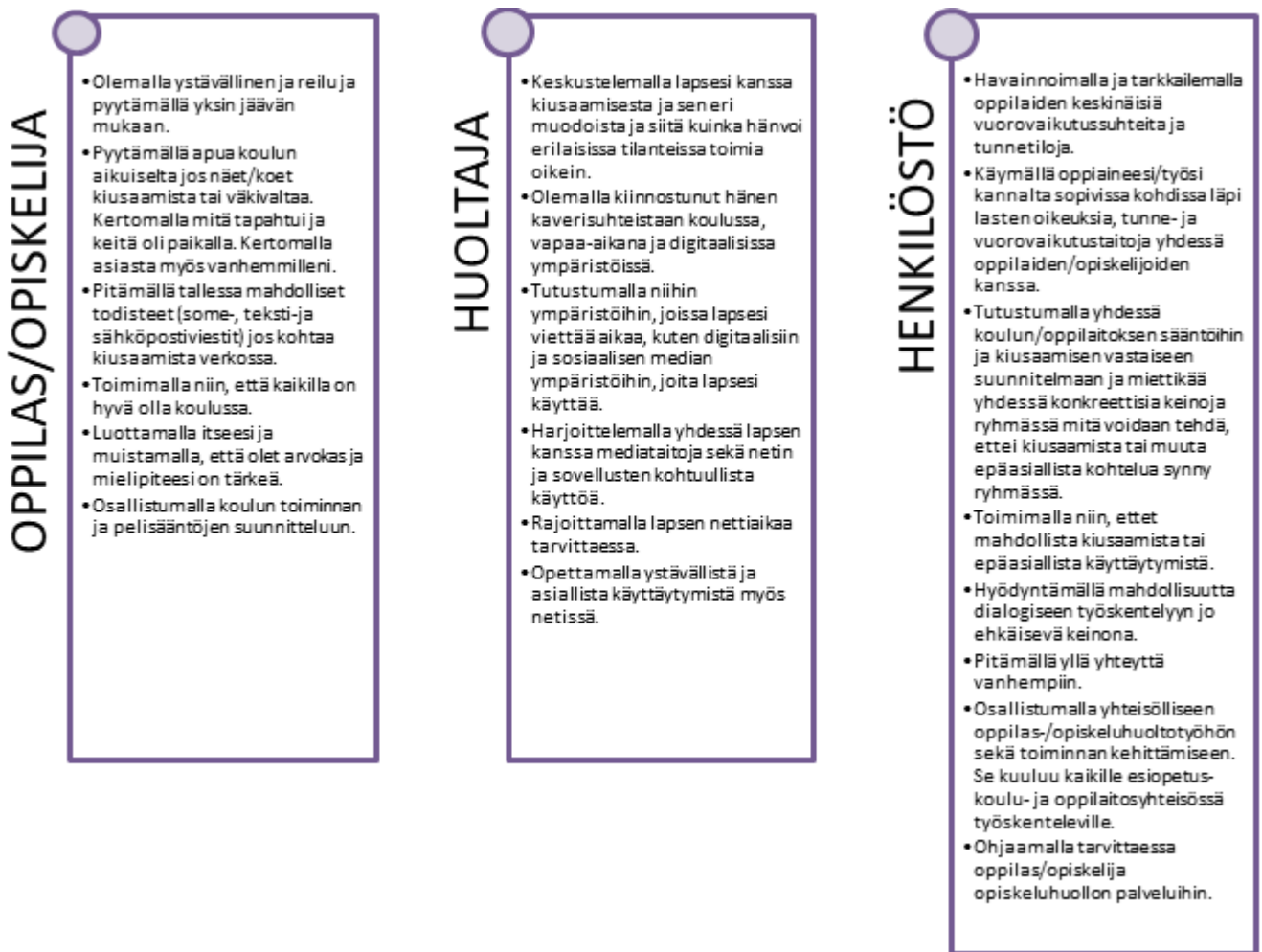
Hyvinvointityön suunnittelussa hyödynnetään erilaisista kyselyistä (valtakunnalliset ja koulukohtaiset) ja esimerkiksi viidennen luokan laajoista terveystarkastuksista saatua tietoa. Positiivinen palaute ja vahvuuksien tunnistaminen tukevat oppilaiden, henkilökunnan ja koko yhteisön hyvinvointia. Opetuksen järjestäjän asettamalla kaikkia kouluja koskevilla yhteisöllisen opiskeluhoitollon tavoitteilla on myös tarkoitus vahvistaa yhteistä hyvinvointityötä.

Keskustelukulttuuria kehittää kodin, esiopetuksen ja koulun välinen vuoropuhelu. Dialoginen vuoropuhelu henkilökunnan, oppilaiden, hoitajien ja yhteistyökumppaneiden kesken lisäävät positiivista vuorovaikutusta ja luottamuksellista ilmapiiriä. Kaikkia ennaltaehkäisevän työn osa-alueita tukevat henkilökunnan koulutukset ja hyvien käytäntöjen yhteinen jakaminen.

Lisätietoa, tukea ja apua kiusaamiseen liittyvissä asioissa tarjotaan myös monilla verkkosivuilla, esimerkiksi www.nuortennetti.fi/kiusaaminen/tukeakiusaamistakokeneelle ja www.mielenterveys-talo.fi/lapset.

Seuraavassa on koottu ohjeita oppilaalle, hoitajalle sekä kasvatusta ja opetushenkilöstölle niistä toimista, joilla kukin voi ehkäistä kiusaamista ja muuta epäasiallista käyttäytymistä. (Kuva 10.)

Voit ehkäistä kiusaamista:

Kuva 10. Ohjeita kiusaamisen ja muun epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisemiseen

6.4 Kiusaamiseen sekä väkivalta- ja häirintätilanteisiin puuttuminen esi- ja perusopetuksessa

Kaikilla lapsilla ja oppilailla on oikeus sekä fyysisiltä että psyykkisiltä puitteiltaan turvalliseen oppimisympäristöön (Perusopetuslaki §29). Turvallinen oppimisympäristö on myös opettajien ja muun henkilökunnan oikeus. Jokaisella on myös oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen (Perusopetuslaki 7§). Esiopetuksessa on oma ohjeistus yksikkökohtaisen suunnitelman laadintaan koskien kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteiden ennaltaehkäisyä, niihin puuttumista ja selvittelyä (mini-verso). Esiopetuksessa ja koulussa kiusaamista, häirintää, väkivaltaa ja muuta epäasiallista käytöstä voidaan ehkäistä monella tavalla. Toiminta voi kohdistua koko yksikköön tai pienempiin oppilasryhmiin. Myönteiseksi koettu ryhmä-, luokka- tai kouluilmapiiri vähentää kiusaamista ja häirintää. Esiopetus on mukana koulujen yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä ja näin vahvistaa yhteistä työtä. Kouluille on annettu oma ohjeistus.

Kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin puuttumisessa esiopetus- ja kouluyhteisössä oleellista ja tärkeää on lapsen tai nuoren kuunteleminen ja uskominen. Se edellyttää aikuisilta pysähtymistä ja kuulemista. Luottamuksen rakentaminen on tärkeää, jotta lapsi tai nuori uskaltaa kertoa kokemuksestaan. On myös tärkeää, että koulun henkilöstö on kiinnostunut kiusaamiseen liittyvistä asioista riittävän usein osana normaalia koulupäivää. Kotkan esiopetusyksiköissä ja kouluissa tehtävä yhteisöllinen opiskeluhooltotyö pyrkii lisäämään yhteisöiden viihtyvyyttä ja turvallisuutta ja työskentelee erityisesti myös näiden teemojen kanssa.

Häirintä on esiopetuksessa ja koulussa kiellettyä ja oppilaita sekä oppilaita tulee rohkaista kertomaan, jos sitä esiintyy. Jos henkilökunnan tietoon tulee jonkun oppilaan syyllistyminen häirintään, tulee siihen puuttua välittömästi. Tilanne määrittelee, miten asiaa lähdetään selvittämään. Häirintätilanne selvitetään keskustelemalla mahdollisimman pian kaikkien osapuolten läsnä ollessa. Oleellista on huomioida, että tämä tapahtuu osapuolia arvostaen ja kunnioittaen. Huoltajiin ollaan tarvittaessa yhteydessä, jonka yhteydessä sovitaan mahdollisista opiskeluhooltoon liittyvistä toimenpiteistä. Esiopetuksessa huoltajien kanssa sovitaan tavoista, joilla heidän kanssaan keskustellaan lapsen tai ryhmän mahdollisista pulmatilanteista. Pääsääntöisesti huoltajat toivovat ajantasaista yhteydenpitoa ja keskustelua.

Esiopetuksessa ja koulussa ovat ajan tasalla olevat järjestyssäännöt, joiden tarkoituksena on turvata oppimisen ja koulutyön häiriintymätön sujuminen, taata yhteisön jokaisen jäsenen työrauha ja oikeusturva sekä luoda miellyttävä opiskeluympäristö. Lisäksi noudatetaan muita annettuja määräyksiä ja ohjeita, kuten esimerkiksi opettajien, koulun henkilökunnan ja koulukuljettajien ohjeita sekä erikseen annettavia tilakohtaisia käyttöohjeita ja ensiapuohjeita. Esiopetuspäivän aikana henkilöstö ja lapset toimivat yhdessä niin sisällä kuin ulkona. Tällöin aikuiset ovat ohjaamassa lapsia toimimaan ryhmässä ja muistamaan hyvät tavat osana vuorovaikutusta. Oppilaat opiskelevat koulussa ohjeistetusti, ohjatusti ja valvotusti. Hyvät tavat ovat osa koulun jokapäiväistä toimintaa. Kaikki esiopetuksessa ja koulussa työskentelevät aikuiset puuttuvat epäasialliseen, väkivaltaiseen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen sekä kiusaamis- ja häirintätapauksiin.

Esiopetuksessa mahdollisista väkivaltatilanteista ja etenkin niihin puuttumisesta keskustellaan huoltajien kanssa saman päivän kuluessa tai vähintään seuraavana päivänä esimerkiksi haku- tai tulohetkissä. Tarpeen vaatiessa keskustelulle varataan oma erillinen aika.

Väkivaltatilanteeseen puututaan välittömästi. Aikuinen puuttuu tilanteeseen ja pyrkii rauhoittamaan tilanteen ensisijaisesti puhumalla ja tarvittaessa erottamaan osapuolet toisistaan. Mikäli tilanne ei rauhoitu, hankitaan apua (koulun muut aikuiset, poliisi). Esi- ja perusopetuksessa rehtori tai

opettaja voi käyttää tarvittaessa kiinnipitoa turvatakseen muut oppilaat (Perusopetuslaki 36 b§). Oppilas ohjataan tarvittaessa terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolle. Jos mahdollista, väkivaltatilanteen osapuolet viedään rauhoittumaan eri tiloihin aikuisen valvontaan. Väkivaltatilanteesta ilmoitetaan rehtorille sekä otetaan osapuolten huoltajiin yhteyttä. Mahdollisten jatkotoimenpiteiden tekemisessä (esimerkiksi rikosilmoitus ja lastensuojeluilmoitus) noudatetaan annettuja ohjeita ja tarvittaessa oppilaat ohjataan opiskeluhuollon palveluihin.

Koulumatkoilla ja koulun ulkopuolella tapahtuvan kiusaamisen selvittäminen ei kuulu koulun vastuulle. Kuitenkin koulumatkalla tapahtuvat koulun tietoon tulevat tilanteet, koulu ilmoittaa osallisten huoltajille ja he tekevät halutessaan asiaan liittyvät jatkotoimenpiteet. Jos koulumatkalla tai koulun ulkopuolella tapahtuva kiusaaminen näyttäytyy koulun arjessa, ei koulussa lähdetä aktiivisesti selvittämään asiaa. Tärkeää on kuitenkin ohjata osallisia asian selvittelyyn.

Rehtorilla tai opettajalla on oikeus määrätä häiritsevä oppilas poistumaan luokasta, muusta opetustilasta tai opetustilanteesta. Rehtori tai opettaja voi oppilasta poistaessaan käyttää tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä, tilanteen uhkaavuus, häirinnän vakavuus tai tilanteen kokonaisarvio huomioiden. Tarvittaessa asianomainen uhri ja tekijä saavat tarvitsemansa tuen tapahtuneen jälkeen opiskeluhuollon palveluista (Perusopetuslaki 36 b§). Esiopetuksessa häiriökäyttäytymistä pyritään ennaltaehkäisemään toimimalla pienemmissä ryhmissä ja kohdentamalla tukea oikea-aikaisesti. Lapselle voidaan myös tarjota vaihtoehtoja toimintaa tai taukoja yhteisen toiminnan lomaan. Aikuinen on aina lapsen kanssa.

Tavanomaiset, vähäiset kahnaukset lasten välillä, joihin puututaan kasvatuksellisilla tai kurinpidollisilla toimilla, eivät aiheuta ilmoitusvelvollisuutta poliisille. Pahoinpitelyn tunnusmerkit täyttävän teon osalta ilmoitusvelvollisuus syntyy ja se on asianosaisen huoltajalla. Koululla tai esiopetuksessa ei ole tässä rikosilmoitusvelvollisuutta poliisille. Tarvittaessa voidaan konsultoida poliisia ja saada mahdollisia tarkentavia toimintaohjeita. Lastensuojelulaki velvoittaa tekemään tarvittavat ilmoitukset. Lisäksi lastensuojelulain 25 § velvoittaa seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsen pahoinpitelyepäilytilanteissa opetustoimessa työskenteleviä tekemään lastensuojeluilmoituksen ja rikosilmoituksen. Rikosilmoituksen ja lastensuojeluilmoituksen tekee se työntekijä tai ne työntekijät, kenellä on tilanteesta ensisijaiset tiedot. Tästä kouluille on annettu erillinen toimintaohje (toimintaohje epäily lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja/tai pahoinpitelystä). Lisäksi Kaakkois-Suomen poliisilaitos on antanut toimintaohjeita kouluille.

Poliisille tehdyt rikosilmoitukset käsitellään tekijän iän mukaan joko Ennalta estävän toiminnan ryhmän toimesta (EET) tai normaalina rikostutkintana. Tämä koskee lapsia koskevia rikosilmoituksia, joista vain osa tulee kouluilta ja oppilaitoksista. Ennalta estävän toiminnan ryhmä puhuttaa alle 15-

vuotiaat tekijät. Rikosvastuuikäisten eli 15 vuotta täyttäneiden osalta Kymenlaakson hyvinvointialueen Nuorten matala vastaa sosiaalihuoltolain mukaisesta toiminnasta ja nuorten rikosprosessista. Se voi olla myös erillisen harkinnan mukaisesti alle 15-vuotiaan asian käsittelyssä mukana. Poliisin ja hyvinvointialueen yhteistyönä on kehitetty toimintamallia myös alle 15-vuotiaisen osalta.

Kiusaamiseen puuttumisen toimintamalli esiopetuksessa ja perusopetuksessa

Esiopetuksessa kiusaamiseen puuttumisen eteneminen on saman suuntainen perusopetuksen kanssa. Huoltajien tiedottaminen tai heidän kanssaan tehtävä yhteistyö aloitetaan pääsääntöisesti heti kiusaamisen tultua ilmi. Puuttumismalliin kuuluvat kuulemiset kirjataan lapsen esiopetussuunnitelmaan. Ohjeistus menettelyyn löytyy lapsen esiopetussuunnitelmaohjeesta.

Hyvästä yrityksestä huolimatta osa kiusaamisesta jää piiloon koulun aikuisilta, eikä kiusaamisen tunnistaminen ole itsestään selvää. Joskus kiusaaminen on niin hienovaraista, että se jää kokonaan huomaamatta. Koululla on velvollisuus puuttua mahdolliseen kiusaamiseen ja muuhun epäasialliseen käyttäytymiseen, mutta ilman tietoa kouluilla ei pystytä toimimaan. Tieto kiusaamisesta voi tulla koulun aikuisille monesta lähteestä. Myös huoltajan on tärkeä kertoa koulun henkilöstölle havaitsemastaan tai tietoonsa tulleesta epäilystä kiusaamisesta. Kiusaamisen selvittelytyön käynnistäminen ja läpivieminen ovat opetushenkilöstön vastuulla. Opiskeluhuollon henkilöstö voi olla mukana kiusaamisen selvittelyn eri vaiheissa tilanteen mukaan, mutta ensisijaisesti heillä on vahva rooli asian selvittelyn osana tarjottavan tuen toteuttamisessa.

Kiusaamisen selvittäminen on koulun turvallisesta opiskeluympäristöstä huolehtimista eikä sen selvittämiseen osallistuminen perustu oppilaan vapaaehtoisuuteen (kuten yksilökohtainen opiskeluhoito). Huoltaja ei voi pääasiallisesti kieltää asian selvittämistä ja tarvittaessa huoltajan kanssa yhteistyössä pyritään tilanteen edellyttämään selvitykseen. Vaikeissa tilanteissa voidaan konsultoida esimerkiksi kaupungin lakimiestä.

Kiusaamisen selvittäminen tapahtuu vaihteittain: alkuarviointi, keskustelu kiusatun kanssa, yksilö- ja ryhmäkeskustelut kiusaajien kanssa, seurantakeskustelut erikseen kiusatun ja kiusaajien kanssa sekä tarvittaessa yhteiskeskustelu asianosaisten ja huoltajien kanssa (Kuva 11.). Selvittäminen käynnistyy, kun koululla joku saa tiedon mahdollisesta kiusaamisesta. Tehdään pikaisesti alkuarviointi. Asiaa selvitetään ja hoidetaan työparina. Työparin toinen jäsen on luokanopettaja/-valvoja ja toinen on opetushenkilöstön jäsen tai tilanteen edellyttäessä opiskeluhuollon palvelujen henkilöstöä. Sama työpari työskentelee yhdessä mahdollisuuksien mukaan koko prosessin ajan. Alkuarvioinnin aikana arvioidaan, onko kyse kiusaamisesta. Jos kyseessä on kiusaaminen, edetään puuttumisprosessin mukaisesti. Jos kiusaamisesta on olemassa todisteita kuten sosiaalisen median

viestejä (some-viestit) tai teksti- tai sähköpostiviestejä, pitää ne säilyttää. Dokumentointi alkaa heti ja sitä varten opetus- ja kasvatushenkilöstölle on annettu erilliset ohjeet. Se ohjaa prosessin läpivientiä ja vahvistaa osallisten oikeusturvaa. Dokumentointilomakkeet muodostavat rekisterin ja siitä on laadittu asianmukainen tietosuojaseloste (löytyy tämän luvun lopusta).

Prosessi etenee kiusatun kuulemisella. Kiusattu oppilas tarvitsee varmuuden siitä, että aikuiset puuttuvat tilanteeseen ja keskustelun tavoitteena onkin lisätä hänen turvallisuudentunnettaan. Kuulemisessa ollaan yhteydessä kiusatun huoltajaan ja kerrotaan tapahtuneesta sekä koulun velvollisuudesta huolehtia turvallisesta oppimisympäristöstä (PoL 29 §). Kiusatulle ja hänen huoltajalleen kerrotaan oikeudesta saada opiskeluhuollon palveluja. On ehdottoman tärkeää huolehtia siitä, että kiusattu saa tarvitsemansa avun ja tuen. Kuulemisessa sovitaan prosessin etenemisestä kiusatun ja hänen huoltajansa kanssa. Tarvittaessa käynnistetään moniammatillinen yhteistyö.

Seuraavaksi kuullaan kiusaajaa tai kiusaajia erikseen. Kuulemisessa ollaan yhteydessä kiusaajan huoltajaan ja kerrotaan tapahtuneesta sekä koulun velvollisuudesta huolehtia turvallisesta oppimisympäristöstä (PoL 29 §). Kiusaajalle ja hänen huoltajalleen kerrotaan oikeudesta saada opiskeluhuollon palveluja. Kuulemisessa sovitaan prosessin etenemisestä kiusaajan ja hänen huoltajansa kanssa. Kiusaajien kanssa järjestetään tarvittaessa ryhmäkeskustelu. Jos kiusaajia on useita ja heidän kuvauksensa tapahtuneesta ovat yhdenmukaiset, ei ryhmäkeskustelua välttämättä tarvitse käydä. Tarvittaessa käynnistetään moniammatillinen yhteistyö.

Seuranta tarvitaan aina. Suunnitelmallisessa seurannassa on hyvä järjestää ensimmäinen seurantakeskustelu erikseen kiusaamistilanteen osapuolten kanssa kahden viikon kuluttua ensimmäisestä kuulemisesta. Seurantakeskusteluita voidaan järjestää useita tilanteen niin edellyttäessä. Tarvittaessa käynnistetään moniammatillinen yhteistyö.

Jos kiusaaminen jatkuu tai tilanne ei ole parantunut, järjestetään yhteiskeskustelu asianosaisten ja heidän huoltajien kanssa. Kiusattua ei velvoiteta osallistumaan yhteiskeskusteluun. Keskustelussa sovitaan yhdessä huoltajien kanssa tarvittavista toimenpiteistä. Tarvittaessa käynnistetään moniammatillinen yhteistyö ja yhteistyössä esimerkiksi poliisin EET-ryhmän kanssa sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Kuva 11. Kiusaamiseen puuttumisen

malli

6.5 Esiintyvyyden seuraaminen

Opetuksen järjestäjä vastaa yleisesti ylläpitämiensä koulujen toiminnan turvallisuudesta ja lainmukaisuudesta. Opetuksen järjestäjä huolehtii oppilaiden ja oppilaiden yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja yhteisten toimintamallien kehittämisestä järjestäjätasolla. Vastuu edellyttää koulujen toiminnan, mukaan lukien hyvinvointi ja turvallisuus, seurantaa, ohjausta ja valvontaa sekä mahdollisiin epäkohtiin puuttumista.

Kotkan toimintamalli velvoittaa kaikkia kouluja ja esiopetuksia ennaltaehkäisevään työhön ja aktiivista puuttumista erilaisissa tilanteissa. Koulut seuraavat kiusaamisen esiintyvyyttä arjessa. Opiskeluhoollon ohjausryhmä kerää lukuvuosittain lukumäärätietoa toimintamallin mukaisessa selvittelyprosessissa olleista tapauksista. Lisäksi koulut ja esiopetukset arvioivat tätä tilannetta yleisesti. Tarvittaessa ennaltaehkäiseviä ja puuttumisen toimintamalleja kehitetään edelleen.

6.6 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Kriisitilanteiden hoitamiseen varaudutaan kriisisuunnitelmalla, joka sisältää ohjeistuksen psykososiaalisesta tuesta koulussa ja esiopetusyksikössä. Kriisisuunnitelmasta vastaa rehtori yhteistyössä

opiskeluhuollon kanssa. Esiopetuksessa siitä vastaa yksikön johtaja. Koulukohtainen kriisisuunnitelma ja yksikkökohtainen kriisisuunnitelma eivät ole julkisia asiakirjoja.

Kaikissa turvallisuutta uhkaavissa akuuteissa tilanteissa ensisijaista on ihmishenkien pelastaminen ja turvaaminen. Toimintaa koulussa johtaa rehtori tai muu henkilökuntaan kuuluva siihen asti, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen saapuu paikalle ja ilmoittaa ottavansa johdon ja vastuun tilanteesta (Oppilaitosten turvallisuus 2009). Lopullisen päätöksen, vaikkapa koulun evakuoimisesta kriisitilanteessa, tekee poliisiviranomainen eikä rehtori.

Koulun kriisitilanteissa noudatetaan kriisisuunnitelmaan kirjattuja, sovittuja viestintäohjeita. Tiedottamisesta vastaa tilannejohto, opetustoimenjohtaja tai rehtori. Koulun henkilöstö ei anna lausuntoja. Oppilaita pyritään suojelemaan mahdollisimman hyvin esimerkiksi tiedostusvälineiltä tulevilta haastattelupyynnöiltä. Kaikki edellä kuvatut käytänteet koskevat myös esiopetusta.

Koulussa on nimetty ydinryhmä, jota kutsutaan koulun kriisiryhmäksi. Koulun kriisiryhmän tehtäviä ovat ainakin seuraavat:

1. Huolehtia toimintansa suunnittelusta ja suunnitelman laadinnasta
2. Kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju
3. Selvittää etukäteen kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti/alueellisesti toimivat yhteistyötahot ja sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä
4. Perehdyttää koulun muuta henkilöstöä suunnitelmaan järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta
5. Huolehtia siitä, että kaikki koulun aikuiset, oppilaat ja huoltajat tietävät, miten toimia erilaisissa tilanteissa ja miten tilanteesta tiedotetaan kriisin eri vaiheissa
6. Organisoida toimintaa kriisitilanteissa
7. Huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista
8. Arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset

Ajallisesti äkillisten kriisien hoitaminen jakautuu psykososiaalisen tuen osalta kolmeen vaiheeseen (Hädän hetkellä – psyykkisen ensiavun opas 2009, mukaillen):

1. varautumiseen (joka sisältää kriisisuunnitelman, kouluttautumisen, harjoittelun ym.),
2. psyykkiseen ensiapuun (joka on välitöntä sokkivaiheen tukitoimintaa) ja
3. varhaiseen puuttumiseen (reaktiovaiheen, osin myös työstämis- ja käsittelyvaiheen tukeen).

Opetushallitus on antanut kouluille erillisiä toimintaohjeita muun muassa oppilaan kuoleman, opettajan kuoleman, oppilaan lähiomaisen kuoleman sekä koulussa tapahtuneen onnettomuuden tai väkivaltatilanteessa toimimiseksi.

7 OPISKELUHUOLTO PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVASSA OPETUKSESSA

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhuollossa. Tämä koskee myös perusopetukseen valmistavaa opetusta, joka toteutuu esiopetuksessa.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhuoltoa. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna. Opiskeluhuollon palvelujen järjestämisestä vastaa Kymenlaakson hyvinvointialue. Opiskeluhuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan esiopetuksen, opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen, kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhuoltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Jokaisella esiopetuksella ja koululla on yhteinen opiskeluhuollon toimintasuunnitelma, jossa kuvataan opiskeluhuollon toteuttamisen keskeiset osa-alueet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen erityispiirteet otetaan huomioon niiden laatimisessa. Toimintasuunnitelmaa ohjaa opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma. Koulujen toimintasuunnitelmat julkaistaan koulun www -sivuilla yhdessä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman kanssa.

8 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURAAMINEN JA ARVIOINTI

Koulun yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä arvioi yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteiden lisäksi opiskeluhoollon kokonaisuuden toteutumista kevätlukukauden lopulla. Arvion perusteella ryhmä päivittää koulukohtaisen toimintahuoltosuunnitelman seuraavalle lukuvuodelle viimeistään elokuun lopussa. Suunnitelma toimitetaan seuraavan lukuvuosisuunnitelman yhteydessä opetustoimeen yhdyspintatyön suunnittelijalle. Opiskeluhoollon ohjausryhmä arvioi kokonaisuutena koulujen toimintasuunnitelmat ja asettaa niiden perusteella omalle työskentelylleen tavoitteita.

Opetuksen järjestäjä seuraa koulujen toimintasuunnitelmien toteutumista. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ovat osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Koulut huolehtivat omalta osaltaan opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamisesta, seuraamisesta ja arvioinnista. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja Kymenlaakson hyvinvointialueen opiskeluhooltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Kotkassa opetustoimi, opiskeluhoollon ohjausryhmä ja monitoimijainen Kasva Kotkassa -ryhmä vastaavat tästä.

LIITTEET

Liite 1. Kiusaaminen, häirintä, väkivalta, rikokset ja rikolliset teot tietosuojaseloste

LIITE KIUUSAAMINEN, HÄIRINTÄ, VÄKIVALTA, RIKOKSET JA RIKOLLISET TEOT

Opetustoimen vastuualue/ perusopetus ja lukiokoulutus

Varhaiskasvatuksen vastuualue/ esiopetus

TIETOSUOJASELOSTE

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679); Tietosuoja laki (1050/2018)

KIUUSAAMISEN SELVITTÄMISEEN LIITTYVÄT ASIAKIRJAT JA NIIDEN ARKISTOINTI**1 REKISTERIN NIMI**

Esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa kiusaamiseen selvittämiseen liittyvät asiakirjat.

2 REKISTERINPITÄJÄ

Kotkan kaupunki / hyvinvointilautakunta

PL 205

48101 Kotkan kaupunki

3 REKISTERIASIOITA HOITAVAT HENKILÖT

Yksiköiden johtajat ja koulujen sekä oppilaitosten rehtorit

Opetus- ja kasvatushenkilöstö vastaa yhdessä esimiestensä kanssa selvittävien tietojen käsittelystä ja yleisen informoinnin lisäksi tapahtuvasta rekisteröidyn informoinnista.

4 REKISTERIN KÄYTTÖTARKOITUS

Rekisterin käyttötarkoitus liittyy kiusaamiseen liittyvän selvittelyn dokumentointiin esiopetuksessa, peruskouluissa ja toisen asteen opinnoissa. Rekisterin tarkoitus on asiakasasiakirjojen laatiminen ja pitäminen selvittämisen prosessin hoitoa varten sekä tilastollinen käyttö Kotkan kaupungin opetustoimen omaa seuranta varten.

5 REKISTERIN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYPERUSTE

Henkilötietojen käsittelyperuste on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 c-kohta. Henkilötietojen käsittely perustuu Perusopetus- ja Lukiolakiin ja -asetuksiin. Koululla ja oppilaitoksella on selvittämis- ja toimintavelvoite.

6 REKISTERIN TIETOSISÄLTÖ

- kiusaamistapausten alkuarviointi
- kiusaamisesta ilmoittaneen nimi
- kiusatun oppilaan nimi ja luokka
- kiusaamiseen osallistuneiden nimi ja luokka
- kiusaamisen selvitystyöhön osallistuneiden nimitiedot
- yhteenveto ja arviointitiedot

7 REKISTERIN SÄÄNNÖNMUKAISET TIETOLÄHTEET

1. Oppilas/opiskelija itse tai opiskelutoveri
2. Opetustoimen opetus- ja kasvatushenkilöstö
3. Huoltaja tai toisen opiskelutoverin huoltaja
4. Oppilaan yksilölliseen opiskeluhooltoon osallistuvilta saadaan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 §).

8 SÄÄNNÖNMUKAISET HENKILÖTIETOJEN LUOVUTUKSET

Rekisteristä ei tehdä säännönmukaisia henkilötietojen luovutuksia. Salassa pidettäviä tietoja voi luovuttaa, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty (viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luku, PoL 40 §).

Tietojen luovuttaminen kunnan opetustoimen sisällä:

Tiedot lukuvuoden aikana selvitetystä kiusaamistapaudesta toimitetaan opetustoimen hallinnolle. Tiedot eivät sisällä yksityiskohtaisia tietoja kiusatusta tai kiusaajista. Tieto kerätään lukumäärinä lukuvuotta kohti.

9 REKISTERIN KÄYTTÖ

Kiusaamisen selvittelystä syntyneitä asiakirjoja käyttää vain selvittelyyn osallistunut ja prosessin etenemisestä vastuussa oleva opetus- ja kasvatushenkilöstö ja tilanteen edellyttäessä opiskeluhoollon palvelujen edustaja tietosuoja lainsäädännön vaatimukset huomioiden (käyttötarkoitussidonnaisuus, salassapitosäädökset, huolellisuusvelvoite, suojaamisvelvoite).

Rekisteristä tuotetaan tilastoja Kotkan kaupungin opetustoimelle. Tilastointia varten tietoja käsitellään ilman tunnistetta.

10 REKISTERIN YHDISTÄMINEN MUIHIN HENKILÖREKISTEREIHIN

Asiakasasiakirjatietoja ei yhdistetä muihin henkilörekistereihin.

11 REKISTERIN SUOJAAMINEN

Rekisterin tiedot ovat salassa pidettäviä (Tietosuoja-laki 35§, Julkisuuslaki 24 §). Tietoja käsitteleviä työntekijöitä koskee vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuus jatkuu työntekijän palvelussuhteen päätyttyä. Asiakirjoja ei tallenneta sähköisesti. Manuaalisia asiakirjoja säilytetään yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa erikseen osoitetuissa lukituissa työpisteissä tai lukituissa kaapeissa.

12 HENKILÖREKISTERIN JA REKISTERITIE TOJEN SÄILYTYS, ARKISTOINTI JA HÄVITTÄMINEN

Asiakastietojen säilyttämisessä ja tietojen hävittämisessä noudatetaan arkistolaitoksen kulloinkin voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä. Kiusaamisen selvittämisessä täytettävät lomakkeet rinnastetaan kasvatustietokannamerkintöihin ja opiskelijajärjestelmän päiväkirjamerkintöihin. Näin ollen kiusaamisen selvittämisestä laadittujen asiakirjojen säilytysaika on 10 vuotta.

Henkilökohtaiset muistiinpanot hävitetään, kun tiedot siirretään varsinaisiin selvityslomakkeisiin. Asiakirjat arkistoidaan Kotkan opetustoimeen. Asiakirjoja hävitettäessä huolehditaan siitä, että ne eivät joudu sivullisen käsiin.

13 REKISTERÖIDYN INFORMOINTI

Tietosuoja-asetus on nähtävillä koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman liiteosan liitteenä sekä yksikkö-, koulu- ja oppilaitoskohtaisesti. Lisäksi tietosuoja-asetus on nähtävillä Kotkan kaupungin internet-sivuilla.

14 TARKASTUS OIKEUS

Rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa itseään koskevat henkilötiedot (Tietosuoja-asetus artikla 15). Henkilö voi esittää tarkastuspyynnön henkilökohtaisesti tai kirjallisesti asianomaiselle koulupsykologille tai johtavalle psykologille ja kuraattorien osalta asianomaiselle kuraattorille tai vastaavalle kuraattorille ja molempien osalta myös opiskeluhoollon suunnittelijalle. Tiedot pyritään antamaan viivytyksettä ja pyydettyä kirjallisina. Tiedot antaa asianomainen työntekijä. Huoltajalla on oikeus tarkastaa lastaan koskevat tiedot (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 4 §) Lapsi voi tietyissä tapauksissa kieltää huoltajalta oikeuden tarkastaa lasta koskevat tiedot. (PotL 9 § 2)

Jos tarkastusoikeus poikkeuksellisesti evätään, siitä annetaan kirjallinen todistus. Todistuksesta ilmenee syyt, joiden vuoksi tarkastusoikeus on evätty. Rekisteröity voi saattaa asian tietosuoja-valtuutetun käsiteltäväksi.

Tietosuoja-valtuutetun toimisto

PL 800

00521 Helsinki

Tietosuoja-valtuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta.

15 TIEDON KORJAAMINEN

Mikäli rekisterissä havaitaan käsittelyn kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto, oikaisee asiakastyöntekijä sen omasta aloitteestaan tai asiakkaan pyynnöstä (Tietosuoja-asetus artikla 16). Oikaisu pyyntö tehdään kirjallisesti. Korjausta tehtäessä vanha tieto jää näkyviin. Korjauksen tekemisestä jää merkintä ajankohdasta, kuka korjannut ja miten korjattu. Lukittu-tilassa olevan tiedon korjaaminen on mahdollista vain avaamalla tiedot uudestaan. Vain järjestelmän pääkäyttäjä voi avata lukitut tiedot.

Mikäli työntekijä ei hyväksy rekisteröidyn vaatimusta tiedon korjaamisesta, kieltäytymisestä annetaan rekisterin vastuuhenkilön allekirjoittama todistus, josta ilmenevät syyt, joiden vuoksi vaatimusta ei ole hyväksytty. Henkilölle kerrotaan hänen oikeudestaan saattaa asia tietosuoja-valtuutetun käsiteltäväksi.

16 KIELTO-OIKEUS

Asiakasasiakirjoissa olevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Niitä ei luovuteta, ellei tietoa pyytävällä ole lakiin perustuvaa oikeutta tiedon saamiseen. Rekisteröidyn ei siis tarvitse esittää nimenomaista tietojen luovutuskieltoa.

Päivitetty 7.4.2021

Kotkan opetustoimi ja varhaiskasvatus

Juha Reihe, tietosuoja-vastaava

KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

NUORTEN LUKIOKOULUTUS

AIKUISTEN LUKIOKOULUTUS

AIKUISTEN PERUSOPETUS

Kotkan opetustoimi
Opiskeluhuollon ohjausryhmä
Elokuu 2024

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	2
2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	2
2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista	3
3 YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA LUKIOYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI.....	3
3.1 Yleistä	3
3.2 Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	4
3.3 Oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	5
3.4 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen	6
3.5 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen	7
3.6 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	10
4 YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO JA TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI	10
4.1 Yleistä	10
4.2 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi.....	10
4.3 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin	11
4.4 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	11
4.5 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille	12
4.6 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	12
4.7 Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen oppilaitoksessa.....	13
4.8 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi.....	13
5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ OPPILAITOKSESSA TYÖSKENTELEVIEÄN JA MUIDEN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	14
5.1 Yleistä	14
5.2 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.....	14
5.3 Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä.....	15
5.4 Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten lastensuojelu, erikoissairaanhoito, poliisi, Ohjaamo ja liikuntaneuvonta	15

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	17
6 SUUNNITELMA OPIKELIJOIDEN SUOJAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA.....	17
6.1 Yleistä	17
6.2 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	17
6.3 Kriisisuunnitelma	19
7 OPIKELUHUOLTO AIKUISTEN PERUSOPETUKSESSA JA AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSESSA KOTKAN AIKUISLUKIOSSA	20
8 OPIKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURAAMINEN JA ARVIOINTI	22

1 JOHDANTO

Tässä koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan nuorten lukiokoulutuksen, aikuisten lukiokoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen opiskeluhoollon kokonaisuus. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa jatkossa opiskeluhoollon osalta paikalliset opetussuunnitelmat. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakea sovelletaan aikuisten perusopetuksessa opiskelijoihin, jotka opiskelevat perusopetuksen koko oppimäärää aikuisten perusopetuksen perusteiden mukaan (tutkintotavoitteiset opiskelijat) ja heillä opiskeluhoollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään. Aikuisten lukiokoulutus noudattaa pääsääntöisesti nuorten lukio- koulutuksen mukaista opiskeluhoolltoa.

Lukion, aikuisten perusopetuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskelijan etu ohjaa opiskeluhoolltotyötä.

Tässä suunnitelmassa kuvataan arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista, lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa ja suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelmaa koskevat tiedot ovat osa suunnitelmaa. Suunnitelmassa kuvataan myös opiskeluhoolltosuunnitelman toteuttaminen, seuraaminen ja arviointi. Opiskeluhoollon toteuttamisesta aikuisten perusopetuksessa ja aikuisten lukiokoulutuksessa on oma luku, missä kuvataan tarkemmin näissä koulutusmuodoissa huomioitavia erityispiirteitä.

Kotkassa opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Oppilaitoksissa toimiva yhteisöllinen opiskeluhoolltoryhmä vastaa opiskeluhoollon suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista sekä tuottaa tarvittavat tiedot koulutuksen järjestäjän opiskeluhoolltosuunnitelmaan. Opiskeluhoollon palvelujen järjestämisestä vastaa Kymenlaakson hyvinvointialue. Jokaisella oppilaitoksella on oma yhteiselle pohjalle koottu opiskeluhoollon toimintasuunnitelma, jossa kuvataan opiskeluhoollon toteuttamiseksi keskeiset osa-alueet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Toimintasuunnitelmaa ohjaa koulutuksen järjestäjän opiskeluhoolltosuunnitelma. Lukioden toimintasuunnitelmat julkaistaan lukioden [www](#) -sivuilla yhdessä koulutuksen järjestäjän opiskeluhoolltosuunnitelman kanssa.

2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA

2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Kotkassa opetustoimen vastuualueella toimii kaksi päivälukiota, Karhulan lukio ja Kotkan lyseo. Aikuisten perusopetus ja aikuisten lukiokoulutus toteutetaan Kotkan lyseon kanssa yhteisissä tiloissa. Karhulan lukio toimii samoissa tiloissa perusopetuksen luokkatasojen 7–9 lk. kanssa. Kotkan aikuislukio järjestää aikuisten perusopetusta ja näiden ryhmien opiskelijamäärä on ollut jatkuvassa kasvussa. Keväällä 2024 lukioissa on ollut opiskelijoita yhteensä 830, joista aikuisten perusopetuksessa 80 ja aikuisten lukiokoulutuksessa 62 tutkintotavoitteista opiskelijaa.

Lukiolaisilla on usein opintojen suorittamiseen, jaksamiseen, ihmissuhteisiin ja mielialaan liittyviä haasteita, joissa tarvitaan opiskeluhoollon palvelujen tukea. Vuoden 2021 kouluterveyskyselyssä havaittiin, että Kotkassa erityisesti lukiolaisten kokonaishyvinvoinnissa oli tapahtunut eniten heikkenemistä. Tätä selitti muun muassa Korona pandemian aiheuttama pitkä etäopetusjakso, joka heikensi lukiolaisten jaksamista. Lukiokoulutuksen kuormittavuudesta oli ollut merkkejä myös valtakunnallisesti. Tätä puolestaan selitti muun muassa jo lukion alkaessa ainevalintoihin liittyvät paineet ja ylioppilaskirjoituksien painotukset jatko-opintoihin hakeutuessa. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä lukiolaisten tulokset olivat parantuneet. Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen olivat mielialaan liittyviin huoliin tukea tarvinneista ja omilta vanhemmiltaan apua saaneiden osuuden kasvaminen, koulu-uupumuksen ja ylipainoisuuden väheneminen, koulunkäynnistä pitäneiden osuuden ja hyvien vaikutusmahdollisuuksien koulutyön suunnitteluun kokeneiden osuuden kasvaminen. Viisi huolestuttavinta tulosta olivat alle 8 tuntia arkena nukkuvien, sähkösavukkeita päivittäin käyttävien ja alaikäisten perhepiiristä hankkiman alkoholin osuus oli kasvanut. Hyvinvointiinsa tukea tarvinneiden avunsaaminen koululääkäriltä ja psykologilta oli laskenut.

Aikuislukion opiskeluhoollon kokonaistarve on huomattavasti suurempi, kuin opiskelijamäärä antaa olettaa. Aikuisten perusopetuksessa lähes kaikilla opiskelijoilla on taustallaan vaikeita, usein traumaattisiakin kokemuksia. Lisäksi suurin osa nuorista on tullut maahan ilman huoltajaa. Uusia opiskelijoita hakeutuu sekä perusopetukseen että lukiokoulutukseen ympäri vuoden. Opiskelijoiden vaihteleva lähtötaso ja etenemisvauhti aiheuttavat jatkuvaa ryhmädynamiikan muutosta. Aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuu valtaosin nuorten lukiokoulutuksen keskeyttäneitä opiskelijoita, joiden opiskeluhoollolliset tarpeet ovat korostuneita. Erityisesti mielenterveyteen, jaksamiseen ja opiskeluvalmiuksiin liittyvät haasteet näkyvät opiskelussa.

Lukuvuosittain toteutetussa opiskeluhuollon arvioinnissa pyydetään arvio opiskeluhuollon kokonaisuudesta. Kaikissa lukioissa yksilökohtaiselle opiskeluhoitotyölle kuvataan olevan paljon tarvetta. Moniammattinen yhteistyö toteutuu arjessa. Lukioissa on asetettu yhteisölliselle opiskeluhoitotyölle kuntakohtaisen tavoitteen lisäksi myös omia oppilaitoskohtaisia tavoitteita.

2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opiskeluterveydenhuolto edellyttää toisella asteella yhden kokopäiväisen terveydenhoitajan 570 opiskelijaa kohti ja yhden kokopäiväisen lääkärin 1 800 opiskelijaa kohti. Psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 oppilasta tai opiskelijaa ja 1.8.2023 alkaen yhtä psykologia kohden enintään 780 oppilasta tai opiskelijaa. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjä osoittaa tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa.

Kotkassa opetustoimen vastuualueelle opiskeluhuollon opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalvelut järjestää Kymenlaakson hyvinvointialue. Terveystenhoitaja on tavattavissa molemmissa lukiossa ja aikuisten perusopetuksessa kaikkina arkipäivinä. Kotkan lyseossa nuorten lukiokoulutuksessa ja aikuisten perusopetuksessa opiskeluhuollon kuraattori on tavattavissa kaikkina arkipäivinä. Näin ollen kuraattoripalvelua on tarjolla 1 henkilötyövuosi. Myös Karhulan lukiossa opiskeluhuollon kuraattori on tavattavissa joka päivä, vaikka työaika jakautuu myös perusopetukseen. Laskennallisesti se tarkoittaa 0,6 henkilötyövuotta. Kymenlaakson hyvinvointialue ei tällä hetkellä järjestä psykologipalveluja, mutta henkilökunnalla on mahdollisuus olla yhteydessä opiskeluhoollon konsultoivaan psykologiin.

Lukuvuosittain toteutetussa opiskeluhuollon arvioinnissa pyydetään arvio opiskeluhuollon palvelujen riittävydestä. Lukioissa arvioidaan, että nykyinen resurssi sekä opiskeluhoollon kuraattoripalvelussa että opiskeluterveydenhuollossa on riittävä. Opiskeluhoollon psykologiresurssia ei lukioissa ole. Kymenlaaksoon on laadittu alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma vuosille 2024–2025 hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Se perustuu alueella toimivien koulutuksenjärjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin.

3 YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA LUKIOYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

3.1 Yleistä

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta,

vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki opiskeluyhteisössä työskentelevät.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

3.2 Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Valtakunnalliset mittarit

TEA-viisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palvelu tukee kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. Se tarjoaa valmiiksi analysoidua tietoa esimerkiksi kuntakohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman tueksi. Tieto toiminnasta mahdollistaa konkreettisten tavoitteiden asettamisen ja niiden toteutumisen seurannan.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) kerää oppilaitoksilta terveydenedistämisaktiivisuuteen liittyvää tietoa yhteistyössä Opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Tiedot kerätään oppilaitoksilta syksyisin, kahden vuoden välein parillisina vuosina. Tulosten avulla tuetaan laaja-alaisen hyvinvointitiedon hyödyntämistä oppilaitosten arjessa ja opiskeluhoitojärjestelmän johtamisessa.

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Tietoja kerätään lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta. Kuntakohtaiset kouluterveyskyselyn tulokset ovat saatavissa THL:n sähköisestä tulospalvelusta. Oppilaitoskohtaiset tulokset eivät ole avoimesti verkosta luettavissa.

Oppilaitokset voivat hyödyntää kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, opiskeluhoitotyössä sekä terveystiedon opetuksessa. Kunnat hyödyntävät tuloksia hyvinvointijohtamisessa, esimerkiksi laadittaessa hyvinvointistrategiaa ja lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa. Valtakunnan tasolla kouluterveyskyselyn tuloksia käytetään esimerkiksi politiikkaohjelmien ja erilaisten lakien toimeenpanon seurannassa ja arvioinnissa.

Paikalliset- ja oppilaitoskohtaiset mittarit

Opiskeluhuollon ohjausryhmän kysely toteutetaan vuosittain kyseisen lukuvuoden päättyessä. Kyselyssä kerätään arviointitietoa oppilaitosten opiskeluhoitotyön suunnittelusta, kehittämisestä ja toteutumisesta. Oppilaitosten opiskeluhoitoryhmät arvioivat opiskeluhoollon kokonaisuutta, oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintaa, yhteisölliselle opiskeluhoitotyölle asetettuja tavoitteita ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteutumista. Lisäksi lukuvuosittain tehtävää kokonaisarviointiin voidaan sisällyttää ajankohtaisia teemoja tai kehittämistä edellyttävien tietojen kokoamista. Koulutuksenjärjestäjäkohtaisen kyselyn lisäksi oppilaitoksilla voi olla käytössä erilaisia kyselyjä ja mittareita oppilaitoshyvinvoinnin kehittämiseksi ja tukemiseksi.

Pelastussuunnitelman laatiminen perustuu pelastuslakiin ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta. Sen laatimisen tavoitteena on ennaltaehkäisevästi poistaa vaaroja ja suunnitella hätä- ja onnettomuustilanteiden toimenpiteitä. Se sisältää selvityksen oppilaitoksen omatoimisesta varautumisesta. Pelastussuunnitelman toimintaohjeet ovat pääsääntöisesti yleistointiaohjeita. Pelastussuunnitelmaan liittyviä harjoituksia (mm. poistumisharjoitus ja suojautumisharjoitus) tulee järjestää säännöllisin väliajoin.

Väkivaltaa ennaltaehkäistään ja väkivallan lieviinkin muotoihin, kuten uhkailuun, puututaan nopeasti. Väkivaltatilanteissa keskeistä on turvallisuuden takaaminen. Kotkassa noudatetaan ns. Kotkan toimintamallia väkivallan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi lukiokoulutukseen soveltuvien osien. Opiskelijan henkilökuntaan kohdistamasta väkivallasta tehdään uhka- ja vaaratilanneilmoitus.

3.3 Oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Opiskeluhoitoryhmän toimintaa ohjaa koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma, jossa asetetaan seuraavaan lukuvuoden koulutuksen järjestäjäkohtaiset tavoitteet ja suunnitellaan tarvittavat toimintatavat tai –mallit. Nämä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisissa toimintasuunnitelmissa. Oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät kokoontuvat säännöllisesti vähintään neljä (4) kertaa lukuvuoden aikana koulutuksen järjestäjän antaman määräyksen mukaisesti.

Kotkassa oppilaitoskohtaista opiskeluhooltoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämänä rehtori. Ryhmä on kokoonpanoltaan monialainen, joten siihen kuuluvat sekä oppilaitoksen että opiskeluhoitolpalvelujen edustajat. Kotkassa yhteisölliseen opiskeluhooltoryhmään kuuluvat mm. rehtori, laaja-alainen erityisopettaja, opinto-ohjaaja, opiskeluhoollon kuraattori, opiskeluhoollon psykologi, terveydenhoitaja ja opettajien edustajat. Ryhmään kuuluu myös opiskelijoiden, esimerkiksi opiskelijakunnan, edustaja. Myös huoltajien edustus tulisi huomioida.

3.4 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Lukiolaissa todetaan, että opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutukseen osallistumista seurataan säännöllisesti ja niiden selvittäminen on opiskelijan ja/tai huoltajan tehtävä.

Poissaolojen ehkäisemisessä keskeistä on opiskelijoiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Yhteisölliselle opiskeluhoollolle lukuvuosittain asetettavat tavoitteet tukevat hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vahvistavat oppilaitokseen sitouttavaa toimintakulttuuria.

Poissaolojen syyt ovat usein moninaiset. Sairastuminen ja nuoren elämäntilanteeseen liittyvät tekijät voivat aiheuttaa poissaoloja. Poissaoloihin ja niiden taustasyihin on tärkeä puuttua mahdollisimman varhain. Varhaisessa vaiheessa tarjottu apu ja tuki voivat usein auttaa.

Oppilaitoksissa on sovittu työnjaosta poissaolojen seuraamisessa. Aineenopettaja merkitsee Wilmaan poissaolot heti, viimeistään koulupäivän loppuun mennessä ja ryhmänohjaaja seuraa poissaoloja ja opiskelumenestystä. Aina, kun opiskelijasta syntyy huoli, on tärkeää ottaa se puheeksi opiskelijan kanssa. Oppilaitoksilla on toimintamallit ja tarkennetut ohjeet henkilöstölle. Mikäli opiskelija on alle 18-vuotias ja ilmenee lastensuojeluun liittyvää huolta, on opetustoimen henkilöstö velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen. Ennen ilmoituksen tekoa on mahdollista konsultoida opiskeluhoollon asiantuntijoita ja olla yhteydessä Kymenlaakson hyvinvointialueen sosiaalihoollon asiakasneuvontaan puh. 05 220 6000 (klo 9–14). Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä missä vaiheessa vain.

Mikäli tilanne ei puheeksi oton jälkeen muutu, poissaolot jatkuvat ja opintojen eteneminen vaarantuu, järjestetään pedagoginen neuvottelu. Sen tarkoituksena on varmistaa opintojen eteneminen ja kartoittaa mahdollisia tukitoimia. Pedagogisen neuvotteluun osallistuvat opiskelija, huoltajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja/tai erityisopettaja. Neuvottelussa sovittu kirjataan pedagogisen tuen suunnitelmaan tai opiskelijakohtaisin muistiinpanoihin. Mikäli poissaolot jatkuvat ja niiden syy on epäselvä tai liittyy vahvasti opiskelijan muuhun kokonaistilanteeseen, voidaan opiskelijan

suostumuksella koota monialainen asiantuntijaryhmä. Sen toimintatavat on kuvattu alaluvussa 4.4. On tärkeää järjestää sovitus seurantalaveri, jossa tarkistetaan opiskelun tilanne, ja sovitaan tarpeellisista tukitoimista jatkossa.

Mikäli tukitoimet eivät auta, opiskelija ei ole halukas siirtymään toiseen oppilaitokseen, eikä opiskelijan opinnot edelleenkään etene opintosuunnitelman mukaan, rehtori katsoo opiskelijan eronneeksi. Oppivelvollisuutta suorittava opiskelija on katsottava eronneeksi viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun opiskelija on viimeksi ollut koulussa. Jos opiskelija joudutaan katsomaan eronneeksi eikä hänellä ole uutta opiskelupaikkaa, opinto-ohjaaja tekee oppivelvollisesta ilmoituksen hänen asuinkuntaansa. Mikäli oppivelvollinen siirtyy toiseen oppilaitokseen, opinto-ohjaaja seuraa VALPAS-järjestelmän kautta, että hän aloittaa opinnot uudessa oppilaitoksessa. Jos opiskelija on suorittanut oppivelvollisuutensa, eikä itse erotessaan siirry toiseen oppilaitokseen, opinto-ohjaaja tekee myös ilmoituksen Etsivään nuorisotyöhön.

3.5 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Alaikäisen päihteiden käyttö on aina haitallista. Alkoholin, huumausaineiden ja lääkkeiden väärinkäyttö vaatii usein vanhempien ja lastensuojelun yhteistyötä sekä monialaista työskentelyä. Käytännössä se, miten ja kuka käyttöön puuttuu, määrittävät käytettävän päihteen laatu, käytön tai pelaamisen määrä ja tiheys (kokeilua vai säännöllistä käyttöä) sekä nuoren ikä.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöä koskeva lainsäädäntö kieltää niiden käytön alaikäisiltä. Päihteiden käytön ehkäiseminen on kaikkien aikuisten tehtävä. Kotkan terveyden ja työllisyyden vastuualueella työskentelevä ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori toteuttaa oppilaitoksille, opiskelijoille ja huoltajille erilaisia päihdeinfoja. Osa infoista toteutetaan kohdennetusti oppilaitosten tarpeen mukaan. Päihteiden käyttöön liittyviä asioista käsitellään myös osana eri oppiaineiden opetusta. Tupakkatuotteita koskevaa toimintamallia oppilaitoksessa noudatetaan tilanteessa, jossa opiskelija tavataan tupakoimassa/nuuskaamassa koulun alueella tai koulun lähistöllä.

Tupakkatuotteiden käytön ehkäisy:

Tupakointi on kielletty tupakkalain perusteella Kotkan lyseon lukion asemakaavan mukaisella alueella. Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koska Kotkan lyseon päivittäiseen opiskeluympäristöön kuuluu siirtyminen kahden oppilaitoskiinteistön välillä, ei lyseolaisten tule tupakoida sillä alueella, jota opiskelijat käyttävät siirtymisessään. Järjestyssäännöt

kieltävät tupakoinnin koulun alueella. Kielto koskee myös nuuskaamista. Koulun järjestyssäännöt kieltävät sähkötupakoinnin.

Toiminta tupakointitilanteessa:

Mikäli opettaja tapaa opiskelijan tupakoimassa tai nuuskaamassa koulun alueella tai koulun sisäänkäyntien vieressä, toimitaan seuraavan mallin mukaisesti:

1. Opiskelijalle kerrotaan
 - tupakoinnin/nuuskaamisen olevan kiellettyä koulun alueella ja pyydetään lopettamaan savukkeen tupakointi/nuuskaaminen heti.
 - tupakan/nuuskaamisen olevan terveydelle vaarallista ja yhteiskunnallisesti yhä vähemmän hyväksyttyä.
 - että tupakointi/nuuskaaminen kannattaa lopettaa mahdollisimman pian.
2. Opiskelijaa kannustetaan käymään terveydenhoitajan luona hakemassa neuvoja ja apuja tupakoinnin/nuuskaamisen lopettamiseen.
3. Opettaja soittaa alaikäisen opiskelijan huoltajalle ja kertoo tilanteesta ja pyytää, että asiasta keskustellaan myös kotona. Kokemus on osoittanut, että rauhallinen keskustelu ja keskustelu sekä hyvä yhteistyö huoltajien kanssa vie asiaa parhaiten eteenpäin.
4. Mikäli tupakointi/nuuskaaminen jatkuu, käytetään harkinnan perusteella seuraavia keinoja: kirjallinen varoitus, ilmoitus lastensuojeluun (jos kyseessä on alle 18-vuotias nuori) sekä ilmoitus poliisille.

Epäiltäessä nuoren käyttävän päihteitä, on tärkeää seurata säännöllisesti hänen tilannettaan oppilaitoksessa ja kiinnittää huomiota mahdollisiin poissaoloihin. Toistuvien havaintojen tai epäilyjen yhteydessä laaditaan kirjallinen suunnitelma seurannasta ja mahdollisesta hoitoonohjauksesta. Päihteitä käyttävää nuorta ja hänen perhettään ei tule jättää yksin, vaan heidät ohjataan tuen piiriin. Kotkassa nuorten päihdehoidosta vastaa Kymenlaakson hyvinvointialue.

Mikäli nuoren epäillään olevan päihtyneenä oppilaitoksen alueella, hänelle voidaan tehdä huumausainetestaus tietyin ehdoin, varmistaen että toiminnan painopiste on nuoren terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, kuten tuen piiriin ohjaamisessa. Mikäli opiskelijalla on hallussaan huumausaineita oppilaitoksen alueella, tulee ottaa yhteys poliisiin, sillä huumausainelain 5§:n mukaan huumausaineen hallussapito ja käyttö on kiellettyä. Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana

oikeus ottaa haltuun oppilaalta tai opiskelijalta muussa laissa kielletty esine tai aine, kuten alkoholi- ja rahapelituotteet. Laittomista päihteistä tehdään aina ilmoitus poliisille.

Mikäli huoli ei koske yksittäistä oppilasta tai opiskelijaa, vaan enemmänkin nuorten myönteistä suhtautumista päihteisiin laajemmin, on oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmän hyvä käynnistää laajempia toimia tilanteen muuttamiseksi.

Alle 18-vuotiaiden päihdehoito Kymenlaakson hyvinvointialueen alueella:

Kun ilmenee huolta nuoren päihteidenkäytöstä ja nuorelle toivotaan päihdekartoitusta, otetaan yhteyttä Nuorten Matalaan

Kouvola puh. 040 489 8246 arkisin klo 9.00–12.00 ma ja ke-pe

Etelä-Kymenlaakso puh. 040 823 4255 arkisin klo 9.00–12.00 ma-ti ja to-pe

Huom! Jos on tarve pelkälle huumeseulalle, tulee olla yhteydessä terveysasemalle, jonka kautta saadaan lähete seulaan terveysaseman laboratorioon.

- 1. Nuoren tilanteen selvittäminen käynnistyy. Selvityksen toteuttavat Nuorten Matalan sairaanhoitaja ja/tai sosiaaliohjaaja tai sosiaalityöntekijä yhteistyössä yhteydenottajan tai muun yhteistyötahon kanssa. Lääkärikonsultaatio on käytettävissä tarvittaessa. Kartoituksen yhteydessä selvitetään myös vanhempien ja muun perheen tuen tarve. Huumeseulojen tarve arvioidaan muun kartoituksen yhteydessä ja toteutetaan tarvittaessa.*
- 2. Mikäli hoidon / seurannan tarve on pidempikestoista, voidaan työskentelyä nuoren ja perheen kanssa jatkaa Nuorten Matalassa. Hoidon tavoitteet, kesto ja toteuttamistapa määritellään tapauskohtaisesti. Työryhmässä on sairaanhoitajia, sosiaaliohjaajia, sosiaalityöntekijä, psykologi, toimintaterapeutti ja lääkäri. Vanhempien ja muun perheen tuen tarve huomioidaan osana nuoren hoidon toteutusta. Huumeseulojen tarve arvioidaan hoidon toteutuksessa ja toteutetaan tarvittaessa.*
- 3. Hoitoonohjausmalli toiminnallisten riippuvuuksien suhteen on sama kuin päihdeasioissa*
Lisätietoja antavat palveluesimiehet

<i>Minna Keränen</i>	<i>Kari Lindberg</i>
<i>(Terveystenhuollon palvelut)</i>	<i>(Sosiaalihuollon palvelut)</i>
<i>puh. 044 223 1859</i>	<i>puh. 0400 659 942</i>

Kymenlaakson hyvinvointialue vastaa myös täysi-ikäisten päihdepalveluista. Lisätietoja löydät <https://kymenhva.fi/ajanvaraus-ja-asiointi/ajanvaraus/mielenterveys-ja-paihdepalvelujen-neuvonta>.

3.6 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaitosyhteisöjen terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastukset suoritetaan joka kolmas vuosi. Tarkastuksista vastaa Kotkassa ympäristökeskus ja niihin osallistuvat rehtori, terveystarkastaja, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon edustaja, työterveyshuollon edustaja, kiinteistöhoitaja, koulun henkilökunnan ja oppilaiden edustaja, työsuojelun edustaja ja mahdollisesti puhtauspalvelujen edustaja. Rehtori tiedottaa oppilaskuntaa tulevasta tarkastuksesta ja sen sisällöstä, ja kuulee oppilaiden näkemyksiä, esim. oppilaskunnan hallituksen kautta, koskien tarkastuksen kohteena olevia asioita. Tarkastuksen koollekutsujana toimii yleensä terveystarkastaja.

4 YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO JA TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI

4.1 Yleistä

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja opiskelijan ollessa alaikäinen hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

4.2 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen opiskelijalle on jokaisen työntekijän vastuulla. Pedagogisesta tuesta vastaa aina opettaja. Opiskelijan lähiohjaajana toimii hänen ryhmänohjaajansa.

Opiskelunsa ja valintojensa tueksi opiskelija saa opinto-ohjausta. Huolen synnyttyä kukin toimii oman tehtävänsä velvoitteiden mukaisesti ja ottaa tarvittaessa asian esille opiskeluhuollon palvelujen työntekijän kanssa. Tämä edellyttää opiskelijan suostumusta. Opiskeluhuoltopalveluista vastaavat henkilöt kirjaavat huolen ja tukitoimet käytössään oleviin järjestelmiin. Tarvittaessa kootaan opiskelijan suostumuksella monialainen asiantuntijaryhmä. Se kuvataan tarkemmin kohdassa 4.4.

4.3 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sekä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Alaikäisen opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto edellä kuvatusta yhteydenotosta.

4.4 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen.

Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Kotkassa opiskelijan suostumus

voidaan asiantuntijaryhmän kokoamisvaiheessa pyytää suullisesti ja varsinaisessa tapaamisessa suostumus vahvistetaan kirjallisesti.

4.5 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille

Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa laaditaan opiskeluhoitokertomus opetustoimen lomakkeelle lain edellyttämällä tavalla. Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan: 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan hoitajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot; 2) asian aihe ja vireillepanija; 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet; 4) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot; 5) toteutetut toimenpiteet; 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Kirjauksissa tulee pitäytyä tosiasioissa, välttää tulkintojen tekemistä ja muistaa, että arkaluonteisten asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen opiskeluhoitossa edellyttää suostumusta. Mikäli monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisessa tulee ilmi sellaisia seikkoja, jotka liittyvät turvallisuuden vaarantumiseen tai rikokseen, kaikkien työntekijöiden tulee aina antaa rehtorille tieto. Vuosittaisten oppilaitoskohtaisten tietojen toimittamiseksi opetustoimen hallintoon rehtorilla tulee olla tiedossa pidettyjen monialaisten asiantuntijaryhmien kokonaismäärä.

Opiskeluhoitokertomuksia säilytetään lukollisessa kaapissa tai kassakaapissa oppilaitoksen osoittamassa paikassa. Opiskeluhoitokertomuksista kertyvää rekisteriä hallinnoi rehtori tai hänen osoittamansa henkilö. Opiskelijan siirtyessä pois oppilaitoksesta, opiskeluhoitokertomus ja suostumuslomakkeet siirretään opetustoimeen arkistoitavaksi. Opetustoimi ohjeistaa koulut, miten opiskeluhoitoa koskevien asiakirjojen vuosittainen toimittaminen arkistoon toteutetaan.

4.6 Tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoitokertomuksen psykologin, kuraattorin tai kouluterveydenhuollon työntekijöiden kanssa. Lisäksi

opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

4.7 Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen oppilaitoksessa

Kotkassa noudatetaan Kymijoen ravintopalveluiden ohjeistusta erityisruokavaliosta. Huoltajat ilmoittavat sähköisesti alaikäisen opiskelijan tarvitsemasta erityisruokavaliosta Kymijoen ravintopalveluille. Erityisruokavaliot tilataan jokaiselle lukuvuodelle erikseen.

Lukion aikana nuoret kasvavat itsenäisiksi toimijoiksi. Jos opiskelijalla on jokin poikkeavalla tavalla huomioitava lääkeratkaisu, minkä olisi hyvä olla opettajien tiedossa, opiskelija ilmoittaa itse asiasta. Ylioppilaskokeisiin opiskelija saa tarvittaessa ottaa omat lääkkeensä mukaan.

4.8 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumisiksi

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät kiireettömät sairaanhoitopalvelut mukaan lukien mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus sekä seksuaaliterveyttä edistävät palvelut ja suun terveydenhuollon palvelut.

Kymenlaakson hyvinvointialueella opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut tuotetaan yhteistyössä terveysasemien kanssa. Terveystieteiden työntekijöiden työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa järjestetään siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveystieteiden vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalle järjestetään mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys opiskeluterveydenhuoltoon.

Opiskelija on oikeutettu opiskeluterveydenhuollon palveluihin, kun hän opiskelee opintotukeen oikeuttavassa koulutuksessa. Opintotuen myöntämisen yhtenä edellytyksenä on taas opiskelijan päätoimisuus. Opiskeluterveydenhuollon palvelut eivät kuulu aikuisten lukiokoulutuksessa opiskeleville, jos opiskelu ei ole opintotukeen oikeuttavaa.

5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ OPPILAITOKSESSA TYÖSKENTELEVIEÄN JA MUIDEN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

5.1 Yleistä

Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän tässä laissa tarkoitettuun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä osallistua opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten valmisteluun.

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla sen opiskelijoista muodostuva opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjän välistä yhteistyötä. Opiskelijakunnat myös osaltaan valmistavat opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opiskelijakunnalle riittävät toimintaedellytykset. Koulutuksen järjestäjän tulee opiskelijakuntatoiminnan lisäksi myös muulla tavoin varmistaa opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa toimintaa ja kehittämistä koskevissa asioissa. Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille käytettävissä olevista osallistumis- ja vaikuttamistavoista.

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määrääjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen on kaikkien oppilaitosyhteisössä toimivien tehtävä. Oppilaitoksen toimintakulttuuriin tulee kuulua oppilaitoksessa toimivien tiivis ja yhteiseen ymmärrykseen perustuva työ opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisessä. Tarvittaessa oppilaitos tekee yhteistyötä opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Ne on kuvattu tarkemmin oppilaitoskohtaisissa toimintasuunnitelmissa.

5.2 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman ja oppilaitosten toimintasuunnitelman laatimisessa on kuultu nuorisovaltuustoa. Huoltajia kuultiin koulujen vanhempainyhdistyksille järjestetyssä tilaisuudessa. Opetustoimen henkilöstöä ja opiskeluhoitopalvelujen edustajat ovat mukana

opiskeluhuollon ohjausryhmässä, jota kautta heidän osallisuuteensa toteutuu. Tarvittaessa voidaan järjestää myös muuta osallisuutta tukevaa toimintaa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Oppilaitoksilla on käytössään erilaisia toimintatapoja, joiden avulla osallisuus turvataan. Yleisenä käytäntönä on, että opiskelijoiden edustajana toimii opiskelijakunnan edustaja, joka voi olla mukana kaikissa kokouksissa tai erikseen suunnitellusti.

5.3 Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Perehdyttämisellä tarkoitetaan sovittuja toimenpiteitä, joiden avulla uusi työntekijä oppii uuden työnsä. Perehdyttäminen on suunnitelmallinen prosessi, josta päävastuu on esihenkilöllä. Perehdyttämisellä henkilö saadaan osaksi organisaatiota, työyhteisöä ja sidosryhmiä samalla, kun tulija oppii omat tehtävänsä. Näin hän kytkeytyy yksikköön ja organisaation kokonaisuuteen.

Uuden työntekijän perehdytyksen laajuus riippuu tulevista tehtävistä, ammattialasta sekä työsuhteen pituudesta. Lyhyisiin sijaisuuksiin ja harjoittelujaksoihin perehdytettäessä aikaa on vähemmän. Tällöin perehdyttämisen tulee sisältää vain olennainen tieto. Lyhyissä työsuhteissa perehdyttäminen on siis ajallisesti lyhyempi prosessi. Uutta vakituista työntekijää perehdytettäessä aikaa on enemmän, joten asioita voi järjestää niiden olennaisuuden mukaan hiukan väljemmin. On hyvä huomata, että pitkiltä poissaoloilta, kuten perhevapailta tai pidemmän sairauspoissaolon jälkeen voidaan tarvita myös perehdyttämistä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman osana jokaisella oppilaitoksella on oma opiskeluhuollon toimintasuunnitelma, jossa kuvataan opiskeluhuollon kokonaisuus ja oppilaitoskohtaiset toimintatavat. Toimintasuunnitelma antaa uudelle työntekijälle tiivistetysti kokonaiskäsityksen opiskeluhollosta ja ymmärryksen yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisen velvoittavuudesta ja periaatteista. Tutustumalla koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan uusi työntekijä saa käsityksen käytössä olevista yhteisistä toimintamalleista ja sovituista yhteistyömuodoista.

5.4 Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten lastensuojelu, erikoissairaanhoido, poliisi, Ohjaamo ja liikuntaneuvonta

Kymenlaakson hyvinvointialue vastaa 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon kuraattori-, psykologi- sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä. Laki velvoittaa jatkossakin tekemään tiivistä yhteistyötä. Muiden hyvinvointialueen nuorten ja aikuisten palveluiden kanssa tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan. Yhteistyötä tehdään myös poliisin ja Ohjaamon kanssa.

Oppilaitoksen tehtävänä on ohjata opiskelijoita ja huoltajia tarvittaviin palveluihin. Mikäli opiskelijalla on asiakkuus sosiaali- tai terveydenhuollon palvelussa, opettaja tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja voi opiskelijan suostumuksella ja kutsuttuna osallistua esimerkiksi verkostopalaveriin. Mikäli opiskelijalla on hoitokontakti esimerkiksi nuorten psykiatrian poliklinikalle, opettaja tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja voi kutsuttuna osallistua verkostopalaveriin tai psykiatrian poliklinikalta voidaan kutsua edustaja oppilaitokselle monialaiseen asiantuntijaryhmään. Osallistumiseen tulee olla opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan suostumus. Oppilaitoksesta ei suoraan ohjata opiskelijoita erikoissairaanhoidon piiriin. Ohjaus tapahtuu arviointiyksiköön, jossa tehdään arviointi jatko-toimenpiteistä.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ja luottamushenkilöt ovat lastensuojelulain § 25 mukaan velvollisia ilmoittamaan lastensuojelulle, jos he tehtävässään saavat tietää lapsesta (alle 18-vuotias), jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojeluilmoituksella ilmaistaan huoli opiskelijan tilanteesta silloin, kun asiaan ei saada selvyyttä oppilaitoksen ja huoltajan välisellä yhteistyöllä. Hyvään toimintatapaan kuuluu ilmoittaa myös huoltajalle aikeesta tehdä lastensuojeluilmoitus; mikäli aikeesta ei ilmoittajan arvion mukaan aiheudu vaaraa opiskelijalle. Yhdessä opiskelijan tai huoltajan kanssa on myös mahdollista ottaa yhteyttä lastensuojeluun ja pyytää palvelutarpeen arviointia. Lastensuojelua voi myös konsultoida mainitsematta opiskelijan nimeä.

Yhteistyötä poliisin kanssa tehdään tarpeen mukaan. Kiireellisissä tilanteissa otetaan yhteyttä hätäkeskukseen soittamalla 112. Opetustoimi on tehnyt yhteistyösopimuksen poliisin ennalta estävän toiminnan (EET) kanssa. Pääsääntöisesti poliisiasioita ovat: uhkaukset ja uhkatilanteet, väkivaltatilanteet, huoltajan tai opiskelijan rattijuopumus ja huumausaineiden hallussapito ja levittäminen. Opiskelijoiden väliset väkivaltatilanteet ovat asianomistajarikoksia, joissa oppilaitos tiedottaa tapahtuneesta huoltajia. Rikosilmoituksen ensisijaisia tekijöitä ovat huoltajat tai täysi-ikäinen teon kohteena ollut nuori. Poliisi harkitsee, milloin jalkautuminen oppilaitokseen on tarkoituksenmukaista. Oppilaitoksen omat toimenpiteet ovat ensisijaisia toimia kiusaamiseen, rasismiin ja seksuaaliseen häirintään liittyvissä tilanteissa sekä omaisuuteen kohdistuvissa vahingollisissa teoissa. EET-työtä toteuttavat poliisit eivät toteuta yksittäisiä oppitunteja tai tietoiskuja. Seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsen pahoinpitelyn epäilytilanteissa oppilaitos toimii erillisen ohjeen mukaisesti. Se kuka tiedon on saanut, tekee tutkintapyyynnön poliisille ja lastensuojeluilmoituksen, jos kyseessä on alaikäinen.

Kotkan Ohjaamo on ilmainen ja luottamuksellinen matalan kynnyksen palvelu 15–30-vuotiaille. Toiminta tapahtuu ilman ajanvarausta tai vuoronumeroa Ohjaamon työntekijöiltä saa apua monenlaisiin kysymyksiin. Yhteistyötä tehdään muun muassa jalkautumalla oppilaitokseen, osallistumalla abiturienteille järjestettäviin infotilaisuuksiin ja osallistumalla erilaisiin teemapäiviin ja -tapahtumiin.

Ohjaamo järjestää nuorille ja nuorille aikuisille erilaisia ryhmiä, esimerkiksi voimaannutta ryhmä jännittäjille, mihin opiskelijoita voi myös ohjata.

Kotkan lukioissa on ollut käytettävissä hyvinvointivalmentajan palveluja. Opiskelijoita on nykyisin mahdollista ohjata esimerkiksi terveydenhoitajan, kuraattorin tai muun henkilökunnan toimesta tarvittaessa kaupungin liikuntaneuvojalle, jos oppilaitoksessa ei ole omaa liikuntaneuvojaa tai hyvinvointivalmentajaa.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja menettelytavat on kuvattu koulutuksen järjestäjän yhteisessä opiskeluhuoltosuunnitelmassa ja oppilaitoksen toimintasuunnitelmassa, joka on nähtävillä oppilaitoksen kotisivuilla. Lisäksi voidaan järjestää erilaisia tapahtumia, joissa opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöä on mukana esittelemässä opiskeluhoitoa. Viikko- ja luku-vuositedotteet sisältävät tietoa opiskeluhuollon toteuttamisesta.

6 SUUNNITELMA OPISKELIJOIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

6.1 Yleistä

Kotkan lukioiden opetussuunnitelmassa määritellyn arvopohjaan kuuluvat mm. suvaitsevaisuus, yhteisöllisyys ja välittäminen. Kotkan lukiot ovat syrjinnästä vapaita ja sitoutuneita kohtelevaan kaikkia opiskelijoita ja henkilökuntaa yhdenvertaisesti riippumatta henkilön sukupuolesta, iästä, ulkoisesta olemuksesta, etnisestä alkuperästä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Kotkassa käytössä oleva suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi häirinnältä, kiusaamiselta, väkivallalta, rikoksilta ja rikollisilta teoilta sisältää tarkemmat tiedot viranomaisyhteistyöstä. Opetustoimen vastuualueen oppilaitokset noudattavat siinä määriteltyjä toimintatapoja koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille.

6.2 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lukioikäisten kohdalla kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumisessa joudutaan huomioidaan opiskelijan ikä. Alle 18 -vuotiaiden opiskelijoiden asioissa huoltajilla on tärkeä rooli. Kuitenkin 18 vuotta täyttäneiden kohdalla lähtökohtaisesti opiskelija itse päättää huoltajan osallisuudesta häntä koskevissa asioissa. Tärkeää on pyrkiä kaikissa tilanteissa hyvään yhteistyöhön myös täysi-

ikäisten kohdalla. Lukioilla on annettu ohjeet opiskelijoille, huoltajalle ja henkilöstölle kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan puuttumisessa:

OPISKELIJA:

- Jos havaitset häirintää, kiusaamista tai väkivaltaa tai joudut itse niiden kohteeksi, ilmaise häiritsejälle, miltä hänen käyttäytymisensä tuntuu ja pyydä häntä lopettamaan.
- Jos et voi tai halua ottaa yhteyttä häiritsijään, kiusaajaan tai väkivallan tekijään tai jos tilanne on vakava tai jatkuu kielloista huolimatta, kerro siitä lukion henkilökunnalle. Heillä on velvollisuus ryhtyä toimiin tietoonsa tulleen asian osalta. He huolehtivat asian eteenpäin viemisestä sinulle turvallisella tavalla.
- Kirjaa ylös jatkokäsittelyä varten häirintäaika ja paikka, keitä on ollut tilanteessa läsnä ja mitä tilanteessa tapahtui. Säilytä mahdolliset todisteet esim. some-, teksti- ja sähköpostiviestit.
- Ota yhteys opiskeluhuollon palveluihin (terveydenhoitaja, psykologi ja kuraattori) kun tarvitset tukea tai apua.
- Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sovitaan aina kanssasi.
- Hae apua opiskeluhuollon palveluista, jos olet itse häirinnyt, kiusannut tai tehnyt väkivaltaa. Myös sinulla on oikeus saada tukea ja ohjausta.

HUOLTAJA:

- Jos epäilet tai kuulet, että nuortasi (tai jotakin toista lukion opiskelijaa) häiritään, kiusataan tai hän joutuu väkivallan kohteeksi, keskustele asiasta nuoren kanssa.
- Ota nuoren luvalla yhteyttä opettajaan, opinto-ohjaajaan, rehtoriin, kuraattoriin tai terveydenhoitajaan, jotta oppilaitos voi puuttua asiaan ja suojata opiskelijoita heidän turvallisuuttaan uhkaavilta tekijöiltä. Tarvittaessa voit kysyä neuvoa esimerkiksi terveydenhoitajalta tai kuraattorilta.
- Asiaa selvitetään nuoren ja huoltajan kanssa, ja sovitaan jatkotyöskentelystä.

OPETTAJA/ LUKION MUU HENKILÖKUNTA:

- Tee aktiivisesti havaintoja luokkatilanteissa, välitunneilla, ruokalassa. Jos huomaat epäasiallista käytöstä, puutu heti.
- Huolehdi opiskelijan turvallisuudesta, jos hän kertoo häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta. huolehdi hänen turvallisuudestaan.
- Jos epäilet, että opiskelija on joutunut kiusaamisen kohteeksi, ota asia puheeksi hänen kanssaan. kysy asiasta opiskelijalta. ja tarvittaessa huolehdi hänen turvallisuudestaan.
- Ole tarvittaessa yhteydessä alaikäisen opiskelijan kotiin sekä keskustele huolesta ja huoltajien kanssa. näkemyksistä asiaan.
- Jos epäilet, että opiskelija on joutunut pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi, ilmoita alle 18-vuotiaaseen opiskelijaan kohdistuneen em. epäilyt poliisille ja lastensuojeluun sekä rehtorille. Katso tarkat ohjeet oppilaitoksen omilta sivuilta. Koulun toiminnassa tapahtunut pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö ilmoitetaan myös alle 18-vuotiaan huoltajalle. Voit konsultoida opiskeluhuollon henkilökuntaa.
- Ohjaa opiskelija opiskeluhuollon palveluihin, oli kyseessä uhri tai tekijä.

Kiusaamiseen, häirintään, väkivaltaan, rikoksiin ja rikollisiin tekoihin liittyvä ennaltaehkäisy ja puuttuminen ovat tärkeä osa oppilaitosten turvallista arkea. Oppilaitoskohtaisissa toimintasuunnitelmissa tulee olla kirjattuna sellaisia hyvinvointia tukevia tavoitteita, jotka tukevat myös tätä työtä. Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä laatii moniammatillisessa yhteistyössä yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteet ja toimenpiteet yhdelle lukuvuodelle kerrallaan. Ryhmä arvioi asettamia

tavoitteita vähintään kerran lukukaudessa (syys- ja kevätlukukaudella) ja tekee tarvittaessa muutoksia. Valtakunnalliset ja oppilaitoskohtaiset kyselyt sekä muu tiedonkeruu (esimerkiksi TEA-vii-sari) antavat tietoa myös tähän teemaan liittyvistä asioista. Näitä tietoja on myös tärkeää hyödyntää.

Koulutuksen järjestäjä seuraa oppilaitosten tekemää työtä. Oppilaitokset toimittavat vuosittain yksikkökohtaiset tiedot tekemistään toimenpiteistä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisemiseksi. Lisäksi ne raportoivat esiin tulleista kiusaamistapauksista. Kaikista esiin tulleista kiusaamistapauksista kirjataan alkuarviointi. Lisäksi raportoidaan myös ne tapaukset, joissa kiusaamisen puuttumisprosessi on viety eteenpäin. Raportointi tehdään aina lukuvuoden päättyessä Opetustoimen hallintoon. Seurannasta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä yhdessä opetustoimenjohtajan kanssa. Saatua seurantatietoa hyödynnetään jatkotyöskentelyn ja koulutuksen suunnittelussa.

6.3 Kriisisuunnitelma

Kriisitilanteiden hoitamiseen varaudutaan kriisisuunnitelmalla, joka sisältää ohjeistuksen psykososiaalisesta tuesta oppilaitoksessa. Kriisisuunnitelmasta vastaa rehtori yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa. Oppilaitoskohtainen kriisisuunnitelma ei ole julkinen asiakirja.

Kaikissa turvallisuutta uhkaavissa akuuteissa tilanteissa ensisijaista on ihmishenkien pelastaminen ja turvaaminen. Toimintaa oppilaitoksessa johtaa rehtori tai muu henkilökuntaan kuuluva siihen asti, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen saapuu paikalle ja ilmoittaa ottavansa johdon ja vastuun tilanteesta (Oppilaitosten turvallisuus 2009). Lopullisen päätöksen, vaikkapa oppilaitoksen evakuoimisesta kriisitilanteessa, tekee poliisiviranomainen eikä rehtori.

Oppilaitoksen kriisitilanteissa noudatetaan kriisisuunnitelmaan kirjattuja, sovittuja viestintäohjeita. Tiedottamisesta vastaa tilannejohto, opetustoimenjohtaja tai rehtori. Oppilaitoksen henkilöstö ei anna lausuntoja. Opiskelijoita pyritään suojelemaan mahdollisimman hyvin esimerkiksi tiedostusvälineiltä tulevilta haastattelupyynnöiltä.

Oppilaitoksessa on nimetty ydinryhmä, jota kutsutaan oppilaitoksen kriisiryhmäksi. Oppilaitoksen kriisiryhmän tehtäviä ovat ainakin seuraavat:

1. Huolehtia toimintansa suunnittelusta ja suunnitelman laadinnasta
2. Kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju
3. Selvittää etukäteen kriisitilanteissa tärkeät paikallisesti/alueellisesti toimivat yhteistyötahot ja sopia yhteistyön periaatteista ja käytännöistä

4. Perekdyttää oppilaitoksen muuta henkilöstöä suunnitelmaan järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta
5. Huolehtia siitä, että kaikki oppilaitoksen aikuiset, opiskelijat ja huoltajat tietävät, miten toimia erilaisissa tilanteissa ja miten tilanteesta tiedotetaan kriisin eri vaiheissa
6. Organisoida toimintaa kriisitilanteissa
7. Huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista
8. Arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset

Ajallisesti äkillisten kriisien hoitaminen jakautuu psykososiaalisen tuen osalta kolmeen vaiheeseen (Hädän hetkellä – psyykkisen ensiavun opas 2009, mukaillen):

1. varautumiseen (joka sisältää kriisisuunnitelman, kouluttautumisen, harjoittelun yms),
2. psyykkiseen ensiapuun (joka on välitöntä sokkivaiheen tukitoimintaa) ja
3. varhaiseen puuttumiseen (reaktiovaiheen, osin myös työstämis- ja käsittelyvaiheen tukeen).

Opetushallitus on antanut oppilaitoksille erillisiä toimintaohjeita muun muassa opiskelijan kuoleman, opettajan kuoleman, opiskelijan lähiomaisen kuoleman sekä oppilaitoksessa tapahtuneen onnettomuuden tai väkivaltatilanteessa toimimiseksi. Tarvittaessa opetustoimi ja työterveyshuolto voivat antaa lisäohjeita.

7 OPIKELUHUOLTO AIKUISTEN PERUSOPETUKSESSA JA AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSESSA KOTKAN AIKUISLUKIOSSA

Aikuisten perusopetuksen kohderyhmiä ovat perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleet nuoret, jotka eivät ole ehtineet saada perusopetuksen päättötodistusta valmiiksi oppivelvollisuusikäisinä tai joiden valmiudet ovat jääneet heikoksi perusopetuksen aikana, 17-25 -vuotiaan maahanmuuttajataustaiset, jotka eivät voi osallistua oppivelvollisuusikäisille järjestettävään opetukseen ikänsä takia, muut maahanmuuttajataustaiset aikuiset, jotka heikon peruskoulutuksensa takia tarvitsevat erityisesti perusopetuksen alkuvaiheen opetusta (luku- ja kirjoitustaito sekä matemaattiset valmiudet), vangit, joilla on vain vähän peruskouluopintoja tai päättötodistus puuttuu ja muut aikuiset, jotka ovat keskeyttäneet peruskoulun oppivelvollisuusikäisinä, jotka opiskelevat yhtä tai useampaa oppiainetta aineopiskelijana ja/tai haluavat korottaa perusopetuksen arvosanoja.

Aikuisten perusopetuksessa opiskelija voi suorittaa perusopetuksen oppimäärän, suorittaa perusopetuksen oppiaineita tai niiden osia sekä korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään hänen

tarvitsemansa opinnot. Opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma rakennetaan sen mukaan, millaisia opintoja opiskelija tarvitsee, jotta hän pääsee opiskelutavoitteeseensa. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa kuvataan myös opiskeluvälmiudet ja mahdollinen tuen tarve. Henkilöiden tietosuojaa koskeva lainsäädäntö mahdollistaa, että oppilaitokset voivat kysyä ja kirjata henkilöä koskevasta tiedosta vain sellaisia, jotka ovat opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisia. Perhesuhteet, siviilisääty ja terveydentilaa eivät ole tällaista tietoa.

Aikuisten perusopetuksessa oppimisen tukea ei järjestetä samanmuotoisena kuin oppivelvollisuusikäisille. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa.

Opiskelijoilla, jotka opiskelevat perusopetuksen koko oppimäärää aikuisten perusopetuksen perusteiden mukaan (tutkintotavoitteiset opiskelijat), ovat oikeutettuja opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuollon tarkoituksena on varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen mahdollisuus oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tavoitteena on ongelmien ehkäisy ja tarvittavan tuen järjestäminen mahdollisimman varhain. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

Aikuisten lukiokoulutuksessa noudatetaan kaikkien opiskelijoiden opetuksessa yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa. Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja.

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehditaan oppilaitosyhteisön

hyvinvoinnista, opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskeluhoito kuuluu aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti lukio-opintojaan suorittaville oppivelvollisille opiskelijoille. Siihen eivät ole oikeutettuja muut aikuisten lukiokoulutusta suorittavat tai lukion aineopiskelijat.

8 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURAAMINEN JA ARVIOINTI

Oppilaitoksen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä arvioi yhteistyössä opiskelijoiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteiden lisäksi opiskeluhoollon kokonaisuuden toteutumista kevätlukukauden lopulla. Arvion perusteella ryhmä päivittää oppilaitoskohtaisen toimintahuoltosuunnitelman seuraavalle lukuvuodelle viimeistään elokuun lopussa. Suunnitelma toimitetaan seuraavan lukuvuosisuunnitelman yhteydessä opetustoimeen yhdyspintatyön suunnittelijalle. Opiskeluhoollon ohjausryhmä arvioi kokonaisuutena oppilaitosten toimintasuunnitelmat ja asettaa niiden perusteella omalle työskentelylleen tavoitteita ja kehittämissuuntia.

Opetuksen järjestäjä seuraa oppilaitosten toimintasuunnitelmien toteutumista. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ovat osa koulutuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Oppilaitokset huolehtivat omalta osaltaan opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamisesta, seuraamisesta ja arvioinnista. Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja Kymenlaakson hyvinvointialueen opiskeluhooltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Kotkassa opetustoimi, opiskeluhoollon ohjausryhmä ja monitoimijainen Kasva Kotkassa -ryhmä vastaavat tästä.

D/2182/03.01.04/2024**66 § Aluehallintoviraston päätös Pihkoon päiväkodin valvonta-asiassa**

Kasko 12.6.2024 § 66

Valmistelija: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen p. 0400 55 6296

Tiivistelmä: Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut kaksi kantelua 14.2.2024 ja 16.2.2024 koskien Kotkan kaupungissa sijaitsevaa Pihkoon päiväkotia. Ilmoittajien mukaan päiväkodissa on henkilöstövajetta ja toiminta ei ole suunnitelmallista eikä turvallista. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat tekemättä. Lisäksi on sattunut vaaratilanteita ja henkilökunnan vaihtuvuus on suurta.

Hallintolain (434/2003) 53 b §:n 1 momentin mukaan valvova viranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aihetta. Aluehallintovirasto on arvioinnin perusteella ottanut asian käsiteltäväksi valvonta-asiana.

Talousvaikutukset ym. Päätöksellä ei ole talousvaikutuksia

Esittelyteksti: Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanotettuaan kantelut pyytänyt 11.3.2024 selvitystä asiasta Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksesta vastaavalta viranhaltijalta. Varhaiskasvatusjohtaja on pyytänyt kanteluissa esille tulleista asioista ja tilanteista selvitykset Pihkoon päiväkodin johtajalta. Selvitykseen on liitetty aluehallintoviraston pyytämä seuranta henkilöstömitoituksen toteutumisesta Pihkoon päiväkodissa ajalla 8.1.–19.1. 2024.

Kyseessä olevat selvitykset on lähetetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon 25.3. 2024 yhdessä varhaiskasvatusjohtajan lausunnon kanssa.

Päätöksessään Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että Kotkan kaupungin Pihkoon päiväkodin henkilöstömitoitus on ollut tarkasteluajankohtana 8.1.-19.1.2024 varhaiskasvatuslain mukainen ja päiväkodissa on tehty varhaiskasvatuslain 23 §:n mukaiset lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat. Lisäksi päiväkodin Karhut -nimisessä lapsiryhmässä on tehty tarvittavia henkilöstöön liittyviä muutoksia kevään 2024 aikana.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin. Kotkan kaupungin Pihkoon päiväkodin ESAVI/6619/2024 valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Liitteet: Päätös Pihkoon päiväkoti valvonta-asia

Esittelijä: Varhaiskasvatusjohtaja Raili Liukkonen

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta merkitsee tiedoksi päätöksen
Pihkoon päiväkodin valvonta-asiasta

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

Ote: Pihkoon päiväkodin johtaja

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

--	--	--

Opetus- ja kulttuuritoimi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Päätös Pihkoon päiväkotivaivonta-asia

Käsiteltävä asia

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut kaksi kantelua 14.2.2024 ja 16.2.2024 koskien Kotkan kaupungissa sijaitsevaa Pihkoon päiväkotia. Ilmoittajien mukaan päiväkodissa on henkilöstövajetta ja toiminta ei ole suunnitelmallista eikä turvallista. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat tekemättä. Lisäksi on sattunut vaaratilanteita ja henkilökunnan vaihtuvuus on suurta.

Hallintolain (434/2003) 53 b §:n 1 momentin mukaan valvova viranomaisryhmä ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aihetta. Aluehallintovirasto on arvioinnin perusteella ottanut asian käsiteltäväksi valvonta-asiana.

Saadut selvitykset

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 11.3.2024 selvitystä asiasta Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksesta vastaavalta viranhaltijalta. Selvitys ja lausunto on vastaanotettu aluehallintovirastossa 25.3.2024.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu

Aluehallintovirasto toteaa, että Kotkan kaupungin Pihkoon päiväkodin henkilöstömitoitus on ollut tarkasteluajankohtana 8.1.-19.1.2024 varhaiskasvatustarkastuksen mukainen ja päiväkodissa on tehty varhaiskasvatustarkastuksen 23 §:n mukaiset lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat. Lisäksi Karhut ryhmässä on tehty tarvittavia henkilöstöön liittyviä muutoksia kevään 2024 aikana.

Asia ei anna aihetta toimenpiteisiin. Kotkan kaupungin Pihkoon päiväkodin ESAVI/6619/2024 valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Perustelut

Päiväkodin henkilöstömitoitus ja ryhmät

Kotkan kaupungin Pihkoon päiväkodissa on lapsia yhteensä 47. Päiväkodissa on kasvatusvastuullista henkilökuntaa yhteensä yhdeksän sekä yksi varhaiskasvatuksen ohjaaja. Päiväkodissa on kolme ryhmää: Karhut, Ketut ja Siilit. Jokaisessa ryhmässä on varhaiskasvatuslain 26 § henkilöstön kelpoisuusvaatimukset täyttävä varhaiskasvatuksen opettaja (3). Päiväkodissa on yhteensä kuusi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, joista viidellä on 28 § mukainen kelpoisuus varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työtehtävään. Lisäksi Karhut ryhmässä on yksi varhaiskasvatuksen ohjaaja.

Pihkoon päiväkodin toteutuneet henkilöstön ja lasten väliset suhdeluvut ryhmässä ajalla 8.1.-19.1.2024 näkyvät alla olevassa taulukossa. Selvitysten perusteella voidaan todeta, että Pihkoon päiväkodissa lasten ja henkilökunnan välinen suhdeluku on ollut tarkasteluajankohtana kaikkina päivinä varhaiskasvatuslain mukainen.

Henkilöstön ja lasten välinen suhdeluku 8.1.-19.1.2024 klo 12:

Ryhmän nimi	Ryhmän lapsimäärän suhdeluvun vaihteluväli	Ryhmän enimmäiskoon ylityspäivien määrä
Karhut	1-4,33	0
Siilit	3,25-6,17	0
Ketut	4-6,5	0

Henkilöstön vaihtuvuus

Kotkan kaupungilta saadun selvityksen mukaan syksyn 2023 aikana Karhut-ryhmän vakituisella henkilöstöllä on ollut paljon poissaoloja. Ryhmään on poissaolojen ajaksi pyritty saamaan kelpoisuusehdot täyttäviä sijaisia. Haasteena on ollut ajoittain paitsi sijaisten saatavuus, myös pysyvyys. Tämä on lisännyt vaihtelevuutta ryhmän henkilöstössä.

Selvityksen mukaan tammikuussa 2024 Karhut ryhmän henkilöstön poissaolot jatkuivat ja koko ryhmän vakituinen henkilöstö oli poissa. Pysyvyyden ja jatkuvuuden turvaamiseksi ryhmän pedagogista arkea lähdettiin rakentamaan kokonaan uudelta pohjalta. Tammikuun alussa ryhmään saatiin sijaiseksi kelpoisuusehdot täyttävä varhaiskasvatuksen opettaja (vakinaistettu 1.3.2024) ja lisäksi kaksi

varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. Tammi-helmikuussa ryhmässä työskenteli resurssilastenhoitaja maanantaisin ja perjantaisin, muina viikonpäivinä lisäresurssi järjestyi talon sisäisin järjestelyin. 28.2.2024 alkaen Karhut -ryhmään on saatu varhaiskasvatuksen ohjaaja ajalle 1.3.- 31.5.2024. Karhut-ryhmän huoltajille on alkuvuonna viikoittain tiedotettu, ketkä ovat kyseisellä viikolla töissä. Muissa ryhmissä tilanne on ollut normaali.

Turvallisuus, lasten valvonnan periaatteet ja varhaiskasvatuslain 10 §:n toteutuminen

Aluehallintovirastoon tulleen ilmoituksen mukaan päiväkodissa on sattunut vaaratilanteita ja karkaamistapaus. Kotkan kaupungilta saadun selvityksen mukaan Pihkoon päiväkodin henkilöstölle tai päiväkodin johtajalle ei ole tuotu tietoon kyseisiä tapauksia eikä ajankohtaa tai tilanteita ole tarkemmin yksilöity, joten asiaa ei ole pystytty selvittämään.

Kotkan kaupungin selvityksen mukaan pihavalvontaa ja pihasääntöjä suunnitellaan ja päivitetään yhteisissä kehittämispäivissä kaksi kertaa vuodessa ja lisäksi tarvittaessa talon viikkopalaverissa. Henkilöstöä on ohjeistettu ja piha-alueen turvallisuutta arvioidaan päivittäin; kiinteistönhoitaja ja päiväkodin henkilökunta tarkastavat pihan ennen lasten päästämistä pihalle.

Päiväkodin pelastus- ja turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. Palotarkastukset tehdään säännöllisesti. Pelastussuunnitelma on päivitetty viimeksi marraskuussa 2023 ja henkilökunta on käynyt läpi suunnitelman.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja -kuraattori kiertävät säännöllisesti ryhmissä konsultoimassa ja tukemassa ryhmien pedagogiikkaa. Päiväkodissa on laadittu lokakuussa 2023 suunnitelma tukemaan lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Selvityksen mukaan Pihkoon päiväkodin Karhut ryhmä toimii määräaikaisesti pienennettynä ryhmänä 31.5.2024 asti. Ryhmään ei lisätä lapsia kevään aikana vaan paikkaluku pysyy samana, 16 yli 3-vuotiaasta lasta. Ryhmään palkataan määräaikaisesti ryhmäohjaaja ajalle 4.3.2024 – 31.5.2024. Näillä toimenpiteillä varmistetaan Karhut ryhmän kaikkien lasten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä pysyvät aikuiset arjessa.

Varhaiskasvatuslain 23 § Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Selvityksen mukaan syksyllä 2023 vasukeskustelut toteutuivat suunnitelmallisesti lukuun ottamatta Karhut -ryhmää. Sovitut vasukeskustelut jouduttiin perumaan ryhmän opettajan poissaolojen vuoksi. Tammikuussa 2024 ryhmän vakituisen henkilöstön poissaolojen jatkuessa ryhmään saatiin ensin määräaikaisesti ja 1.3. 2024 alkaen vakinaistettua kelpoinen varhaiskasvatuksen opettaja, joka aloitti ryhmän vasukeskustelut helmikuussa 2024. Varhaiskasvatuksen sekä päiväkodin apulaisjohtaja ovat olleet mukana tuen tarpeiden osalta vasujen laadinnassa ja vasukeskusteluissa. Kaikki Karhut -ryhmän vasukeskustelut pyritään pitämään maaliskuun 2024 loppuun mennessä.

Asian arviointi

Varhaiskasvatuksesta säädetään varhaiskasvatuslaissa (540/2018). Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuslain 34 §:n mukaan varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Varhaiskasvatuksen tavoitteiden 3 §:n momentin 5 mukaan tulee turvata mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä.

Varhaiskasvatuslain 10 §:n mukaan varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Varhaiskasvatuslain 35 §:n ja valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksesta 1 §:n mukaan päiväkodin henkilöstön mitoitusta tarkastellaan päiväkotikohtaisesti. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee huolehtia riittävästä sijaisjärjestelmästä, jonka avulla pystytään huolehtimaan siitä, että lain edellyttämä henkilöstömitoitus pystytään nopeasti saavuttamaan myös vaikeasti ennakoitavissa tilanteissa.

Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin varhaiskasvatuslain 20 §:n mukaisesti.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 20 §:n mukaan viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan.

Aluehallintovirasto muistuttaa vanhempien kanssa käytävän yhteistyön merkityksestä sekä avoimesta ja asianmukaisesta tiedottamisesta erityisesti syksyn 2023 kaltaisessa tilanteessa, jossa vakituista kasvatusvastuullista henkilöstöä on samanaikaisesti poissa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta varhaiskasvatuslain 24 §:n mukaisesti. Varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja edistää lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä.

Sovellettavat säännökset ja määräykset

Hallintolaki (434/2003)
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018)
Varhaiskasvatuslaki (540/2018)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei saa varhaiskasvatuslain (540/2018) 63 §:n perusteella hakea muutosta valittamalla.

Lisätiedot

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa ylitarkastaja Laura Pisto, puh. 0295016779.

Johtaja Marja-Liisa Keski-Rauska

Ylitarkastaja Laura Pisto

Päätös

Tiedoksi Kotkan kaupunki, varhaiskasvatusjohtaja

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ESAVI/6619/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
ESAVI/6619/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pisto Laura 17.05.2024 10:16

Ratkaisija Keski-Rauska Marja-Liisa 17.05.2024 10:24

D/2394/12.00.00/2024**67 § Opetussuunnitelmien täydentäminen, poissaoloja koskeva toimintamalli ja opiskeluhoolto**

Kasko 12.6.2024 § 67

Valmistelija: Tukipalvelujen suunnittelija Anne Suolanen p. 040 7076981
Yhdyspintatyönsuunnittelija Nina Kaukoranta p. 040 8482344

Tiivistelmä: Perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelman perusteita on päivitetty. Muutosten takia sekä perusopetuksen että lukion paikallista opetussuunnitelmaa on täydennettävä. Tässä vaiheessa muutoksia on tehty perusopetuksen opetussuunnitelmaan oppilaan poissaoloja koskevan luvun lisäyksenä ja opiskeluhooltoja koskevan luvun osalta. Lukion opetussuunnitelmaan on korjattu opiskeluhooltoja koskeva luku.

Vaikutusten arviointi: Opetussuunnitelmien lähtökohtana on oppijan etu, joten näillä suunnitelmissa on lapsivaikutuksia. Opetussuunnitelmiin kirjattu varmistaa lasten ja nuorten oppimista, terveyttä, turvallisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta. Suunnitelmissa ei tällä hetkellä ole taloudellisia vaikutuksia.

Esittelyteksti: Poissaolojen ennaltaehkäisyä ja puuttumista koskevat toimenpiteet ovat olleet jo kirjattuna opiskeluhooltosuunnitelmiin. Opetushallitus määrää, että tämä toimintamalli on kirjattu nyt myös omana lukunaan paikalliseen opetussuunnitelmaan. Keskeistä toimintamallissa on kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen sekä poissaolojen ennaltaehkäiseminen ja poissaolojen systemaattinen seuranta ja puuttuminen. Lisäksi yhteistyö opiskelijoiden, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa on tärkeää. Nämä on huomioitu erityisesti opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu: 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollopalveluista; 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi; 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa; 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma sekä 5) toimenpiteet opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa on erikseen kuvattu perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoolto.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen lukion opetussuunnitelman. Sen sisältö on sama kuin opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman osalta on kerrottu. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu lukioiden sekä aikuisten perusopetuksessa ja aikuisten lukiokoulutuksessa toteutettava opiskeluhoolto.

Liitteet:

Toimintamalli oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi

Perusopetuksen opetussuunnitelma Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelma Opiskeluhoolto

Esittelijä:

vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

5.6 TOIMINTAMALLI OPPILAIKEN POISSAOLOJEN EHKÄISEMISEKSI JA SUUNNITELMALLISEKSI SEURAA- MISEKSI SEKÄ NIIHIN PUUTTUMISEKSI

Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen sekä poissaolojen ennaltaehkäise- minen

Poissaolot ovat riskitekijä oppimiselle ja hyvinvoinnille. Poissaolojen ehkäiseminen tarkoittaa kouluyhteisössä toteutettavaa kaikkiin oppilaisiin kohdentuvaa kouluun kiinnittymistä tukevaa toimintaa ja sen tulee olla ensisijainen keino. Kouluun kiinnittymisen ja koululäsnäolon vahvistamisessa merkityksellisiä tekijöitä ovat hyvä opettaja-oppilassuhde, myönteiset vertaissuhteet, onnistumiset koulutehtävissä ja kotoa saatava tuki koulunkäynnille. Keskeistä on oppilaiden kohtaaminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Kouluun kiinnittymistä tukevat turvallinen ilmapiiri, jatkuva ryhmäytyminen ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta. Yhteisölliselle opiskeluhollolle lukuvuositain asetettavat tavoitteet tukevat hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vahvistavat kouluun sitouttavaa toimintakulttuuria.

Kotkassa keskeisiä kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteiden tukemisessa on koulun toimintakulttuuri. Koulun omat toimet ovat ensisijaisia ja koulussa on toimittava siten, että jokaisella voi olla tunne kuulumisesta joukkoon. Sen lisäksi opiskeluholloin ohjausryhmä asettaa yhdessä opetustoimenjohtajan kanssa yhteisöllisen opiskeluholloin kuntakohtaisen teeman kahdelle lukuvuodelle kerrallaan. Teemaksi valitaan sellaisia aiheita, jotka tukevat kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita ja näin myös ennaltaehkäisevät poissaoloja. Valittujen teemojen toteuttamisessa voidaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi nuorisotoimen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Poissaolojen suunnitelmallinen seuranta ja kerätyn tiedon käyttö lukuvuoden aikana

Poissaolojen seuraaminen suunnitelmallisesti on osa koulun arjen työtä. Se kytkeytyy turvallisuuteen riskitekijöiden ja suojaavien tekijöiden tunnistamisena, sekä systemaattiseen koulun kehittämistyöhön. Se antaa koululle mahdollisuuden resurssitarpeiden tunnistamiseen ja tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen sekä toimenpiteiden tehokkuuden arviointiin. Siten lisätään myös huoltajien osaamista koulunkäyntiä tukevien ja poissaoloja ennakointien tekijöiden tunnistamisessa.

Kotkassa poissaolot merkitään Wilma -järjestelmään viipymättä. Opettajalla on velvollisuus seurata valvontaoppilaidensa poissaoloja. Koulun rehtorilla on mahdollisuus saada koulunsa poissaolotiedot kootusti Pri-muksesta. Seurannan tulee olla systemaattista ja jatkuvaa oikeellisen tilannekuvan vahvistamiseksi. Tämän lisäksi poissaoloihin on kiinnitettävä erityistä huomiota vähintään 2 kertaa lukukaudessa. Se voi rytmittyä esimerkiksi koulun loma-aikoihin. Nämä seuranta koskevat määräajat on tärkeä kirjata opiskeluholloin vuosikelloon. Rehtorit kokoavat vastuuopettajilta saadun tiedot, seuraavat tilannetta ja tuovat tiedon koulun

opiskeluhoitoryhmään tarvittavien toimenpiteiden käynnistämiseksi. Tärkeä on muistaa, että koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä ei saa käsitellä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Mikäli sellaiseen on tarvetta, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Koulut ilmoittavat lukuvuosittain poissaoloja koskevia tietoja opiskeluhoitoon lukuvuosiarviointissa, jonka opiskeluhoitoon ohjausryhmä kokoaa.

Poissaoloihin suunnitelmallinen puuttuminen, työnjako ja vastuut

Kymenlaaksoon on luotu perusopetukseen yhtenäinen poissaolojen puuttumismalli, joka otettiin käyttöön elokuusta 2023. Kymenlaakson kuntien mallia noudatetaan erityisesti silloin, kun kyseessä on luvaton poissaolo, epäselvä sairauspoissaolo tai muu huolestuttava poissaolo. Keskeistä mallissa on poissaolojen ennaltaehkäisy ja huolen puheeksi ottaminen varhaisessa vaiheessa. Tämä koskee kaikkia poissaoloja.

Poissaoloihin tulee puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja heti huolen herätessä. Vastuuopettajan tehtävä on käynnistää asian selvittely ja tarvittaessa koota monialainen asiantuntijaryhmä tuen tarpeen arvioimiseksi. Toimenpiteitä on tärkeä kohdentaa yksilökohtaiseen harkintaan perustuvalla ja joustavalla tavalla myös opillisesti. Opettajat huolehtivat oppimisessa tarvittavan pedagogisen tuen oikea-aikaisuudesta ja vahvuudesta. Vastuuopettajan on tärkeä kiinnittää huomiota eri poissaolojen muotoon. Jos oppilas ei sairauden vuoksi voi osallistua kouluopetukseen, hänen opetuksensa voidaan järjestää antamalla hänelle ohjausta, oppimateriaalia ja oppimista tukevaa arviointipalautetta kotiin tai muuhun paikkaan. Yhteistyö huoltajan kanssa on tällaisessa tilanteessa erityisen tärkeää. Osaamisen selville saamiseksi oppilaille tulee järjestää erilaisia näyttötilanteita, jotka on suunniteltava ja järjestettävä monipuolisesti siten, että hän pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Poissaolot voivat myös näkyä esimerkiksi koulukieltäytymisenä, pinnaamisena tai lintsamisena. Se voi olla myös huoltajälähtöinen poissaolo (esimerkiksi haastava elämäntilanne tai huoltajien omat hyvinvoinnin haasteet) tai koululähtöinen poissaolo (koulu tekee päätöksen oppilaan opetuksen erityisjärjestelyistä).

Vastuuopettajan on tärkeä tunnistaa poissaoloille altistavia tekijöitä. Näitä ovat esimerkiksi trauma tai läheisen vakava sairastuminen tai kuolema, muutokset perhetilanteissa, sijoittaminen oman kodin ulkopuolelle, kouluvaihdokset, nivelvaiheet, kouluun liittyvien ihmissuhteiden muutokset sekä katkokset arkirutiiniin oppilaan sairastumisen tai loman vuoksi. Yhteyden pitäminen oppilaaseen poissaoloaikana vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja helpottaa kouluun paluuta.

Uudistetussa koulupoissaoloihin puuttumisen mallissa huomiota kiinnitetään poissaolojen tuntimääriin ja poissaoloihin puututaan portaittain etenevän ohjeistuksen mukaisesti. Yhtenäinen käytäntö kohtelee oppilaita tasavertaisesti ja on myös huoltajien näkökulmasta systemaattinen riippumatta siitä, missä Kymenlaakson peruskoulussa oppilas opiskelee. Huoltajan ja perheen kanssa tehtävä yhteistyö on keskeisessä roolissa poissaoloihin puuttuttaessa. Sen lisäksi on tärkeä suunnitella kouluun palaamista poissaolon jälkeen ja paluuta tulee tukea pienin askelin. Suunnitelma kouluun palaamisesta sisältää muun muassa ratkaisut

oppilaan ryhmää, oppitunteja, ajankohtaa, siirtymiä ja muita käytännönjärjestelyjä (esimerkiksi ruokailu, välitunnit). Tärkeää on myös kuulla oppilasta, mitä hän haluaa itse kertoa poissaolostaan, miten hänet kohdataan ja miten toimitaan psyykkisten tai fyysisten oireiden ilmetessä. Myös läsnä- ja poissaolojen tiivistäytystä seurannasta ja huoltajille viestimisestä sovitaan.

Yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa

Huoltajilla on tärkeä tehtävä kouluun kiinnittymisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Huoltajien kiinnostus lapsen koulusta ja koulunkäynnistä sekä puhuminen koulusta myönteisesti, kannustaa lasta opiskelemaan. Tämä vahvistaa osaltaan kouluun kiinnittymistä. Kodeille on tärkeä välittää sellainen viesti, että poissaoloihin puuttuminen on kodille tuen antamista, ei moittimista tai paheksuntaa. Huoltajien mukanaolo koulun arjessa ja vanhempaintoiminta rakentavat osaltaan välittävää ja turvallista kouluyhteisöä. Kouluissa on tärkeä pohtia, miten huoltajat voivat vahvemmin osallistua oppilaiden hyvinvointia tukevan työn suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Osallistuminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen tarjoaa tähän valmiin mallin.

Koulussa viihtymisestä ja poissaoloista on keskusteltava esimerkiksi arviointikeskusteluissa. Usein ongelmallisia poissaoloja koskevat ensihavainnot tehdään kotona. Huoltajien kanssa on tärkeä luoda sellainen vuorovaikutus, että koulunkäyntiin liittyvistä ongelmista on luontevaa olla yhteydessä kouluun jo varhaisessa vaiheessa. Kynnystä yhteydenotolle ei pidä olla. Huoltajien kanssa tulee käydä läpi käytössä oleva poissaolojen toimintamalli ja tarkentaa, mitä erilaiset toimenpiteet konkreettisesti tarkoittavat. Pelkkä mallin esittely ei riitä.

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Osallistumisvelvollisuus koskee kaikkea perusopetukseen kuuluvaa opetusta sekä koulun työsuunnitelman mukaista muuta toimintaa. Huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuudensa. Mikäli jossakin tilanteessa on perustellusti syytä epäillä huoltajien tekemän poissaoloilmoituksen totuudenmukaisuutta, on koululla oikeus edellyttää oppilaalta tai hänen huoltajiltaan lääkärintodistuksen esittämistä. Jos huoltaja laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden täyttämistä, oppivelvollisen asuinkunta voi tehdä hänestä tutkintapyyynnön poliisille. Tästä syystä oppilaan poissaoloja koskevat kirjaukset on tehtävä viipymättä ja tarkasti. Kotikassa huoltajan velvollisuutta oppilaan oppivelvollisuuden laiminlyömistä arvioi opetustoimenjohtaja, joka tekee myös tutkintapyyynnön poliisille. Opetustoimi ei arvioi, onko asiassa tapahtunut rikosta, vaan pyytää poliisia tutkimaan asiaa. Poliisi päättää tutkinnan perusteella asian viemisestä syyttäjälle, joka päättää asian viemisestä käräjäoikeuteen.

Käytössä olevassa Kymenlaakson perusopetuksen yhtenäisessä poissaolojen puuttumismallissa tiivis yhteistyö alkaa huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa jo poissaolojen ennaltaehkäisevänä toimintana, kun sujuvaa yhteistyötä vahvistetaan kodin ja koulun välillä. Huolen herätessä ja poissaolojen pitkeytyessä

yhteistyö tiivistyy. On tärkeä selvittää mitä oppilaalle kuuluu, mikä koulussa sujuu ja vaatii harjoittelua, onko koulussa jotain, jolla voisi olla merkitystä oppilaan koulunkäyntikyvylle. Tärkeä on myös sanoittaa koulun ja huoltajan huolta. Vastuuopettajan velvollisuus on ohjata oppilasta opiskeluhoitopalveluihin ja huoltajia tukea kannustaa käyttämään opiskeluhoitopalveluja. Erityisesti silloin, kun oppilaan poissaolot pitkittyvät, on tärkeä kutsua mukaan laajempia verkostoja.

Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävät poissaolojen ehkäisemisessä, seurannassa sekä poissaoloihin puuttumisessa

Lukuvuoden aikana suunnitellusti kokoontuvat koulujen opiskeluhoitoryhmät varmistavat, että Kymenlaakson yhteinen poissaolojen puuttumismalli on oppilaiden, huoltajien ja koulujen henkilöstön tiedossa. Koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä päätetään, miten tiedottaminen ja seuranta toteutetaan.

Yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun toteuttaminen on kaikkien kouluyhteisössä toimivien vastuulla. Opiskeluhoitoryhmät asettavat lukuvuosittain tavoitteet yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun toteuttamiselle ja koordinoivat niihin liittyviä toimenpiteitä. Opetustoimi asettaa kuntakohtaisen tavoitteen yhteisölliselle opiskeluhoitopalvelulle ainakin kahdeksi lukuvuodeksi kerrallaan. Koulujen tarkennetut suunnitelmat kuvataan opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitopalvelusuunnitelman osana olevassa koulukohtaisessa mallissa.

Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä

Opiskeluhoitopalvelun kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat ja lääkärit ovat lain mukaan osa koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää ja ovat näin mukana koulujen toimissa poissaolojen ehkäisemiseksi, niihin puuttumiseksi ja poissaolojen syiden selvittämiseksi. Opiskeluhoitopalvelujen tiivis yhteistyö opettajan kanssa on usein välttämätöntä poissaolojen vähentämiseksi ja niiden lisääntymisen ehkäisemiseksi. Opiskelijan suostumuksella opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset voivat tarjota tukipalveluja myös poissaoloihin liittyen. Syiden selvittämisessä tarvitaan usein monialaista yhteistyötä.

Selkeä ja perusteltu tapa monialaisen yhteistyön käynnistämiseen on koota monialainen asiantuntijaryhmä. Se kootaan tapauskohtaisesti silloin, kun oppilaan opiskeluhoitoasian hoitamiseen tarvitaan koulussa laajempaa opiskeluhoitopalvelujen sekä opetushenkilöstön välistä yhteistyötä. Runsaasti poissaolevien oppilaiden tuen järjestämiseksi ja tilanteen kehittymisen seuraamiseksi ryhmän perustaminen on usein tarpeen. Ryhmän kokoamiseen pyydetään suostumus oppilaalta tai huoltajalta, riippuen oppilaan itsenäisestä päätöksyvyydestä. Oppilas ja huoltaja myös viime kädessä päättävät siitä, keitä kaikkia ryhmässä voi olla mukana.

Opiskeluhoitopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhoitopalvelujen kanssa oppilaan runsaista poissaoloista

Jos koulun tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että oppilaan oppimisvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoollon psykologi-, kuraattori- ja kouluterveydenhuollon palveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon palveluihin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Työntekijä, joka ammatillisessa tehtävässään on saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, voi salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhoollon palveluiden työntekijään. Oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta, jollei se ole vastoin oppilaan etua. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Terveystarkastajan työaika kouluterveydenhuollossa on järjestetty siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveystarkastajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys kouluterveydenhuoltoon. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä oppilaalle myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas on ohjattava saamaan muita opiskeluhoollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Oppilas, jolla on runsaasti poissaoloja, on tärkeä ohjata opiskeluhoitopalveluihin poissaolojen syiden tarkempaa selvittelyä varten. Mikäli poissaolot johtuvat sairaudesta, tulee oppilasta ohjata ensisijaisesti terveystarkastajalle. Jos poissaolojen syy on epämääräinen, voidaan oppilas ohjata kuraattorille. Opiskeluhoitopalvelujen käyttö on kuitenkin oppilaalle vapaaehtoista. Oppilaan tuen tarpeen arvioimiseksi voidaan oppilaan suostumuksella koota, missä vaiheessa tahansa, monialainen asiantuntijaryhmä, jolloin poissaolojen syiden tarkemmasta selvittelyyn ja tarvittavien toimenpiteiden suunnitteluun liittyvästä työnjaosta voidaan yhdessä sopia. Koulun henkilöstön on tärkeä tukea oppilaan oikeutta saada opiskeluhoitopalveluita ja kannustaa palveluihin hakeutumista.

Jatkuva seuranta ja kehittäminen

Poissaoloja tulee seurata säännöllisesti ja suunnitelmallisesti, jotta muutokset oppilaan voinnissa tai mahdollinen tuen tarve voidaan huomata mahdollisimman varhain. Opettaja seuraa säännöllisesti oppilaan poissaoloja ja yhteydessä huoltajaan. Tärkeää on myös opiskeluhuollon konsultointi mahdollisimman varhain. On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Myös luvalliset poissaolot voivat lisääntyessään olla ongelmallisia ja niiden pitkittyessä oppilas saattaa tarvita vahvaa tukea saadakseen uudelleen kiinni säännöllisestä koulunkäynnistä.

Koulukohtainen opiskeluhuoltoryhmä seuraa toimintamallin toteutumista ja tekee koottujen tietojen perusteella tarvittavia toimenpiteitä. Opetuksen järjestäjän tulee seurata poissaoloja suunnitelmallisesti. Apuna käytetään koulutason tietoja. Opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa koulutuksenjärjestäjätasolla toimintamallin toteutumista ja vie tarvittaessa alueelliseen lape- ryhmään ehdotuksia sen kehittämiseksi vastaamaan paremmin arjen tarpeita.

Toimintamallin hengen mukaisesti on edelleen tärkeää vahvistaa kouluun kiinnittymistä ja varhaisen tuen tarjoamista. Työtä tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti.

8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetuksen järjestäjä laatii opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu: 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista; 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi; 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa; 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisi-suunnitelma sekä 5) toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Opetuksen järjestäjä on valmistellut kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukaisen opiskeluhoitosuunnitelman. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhoito esiopetuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja perusopetuksessa.

Koulukohtaiset opiskeluhoitoryhmät täsmentävät opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa koulukohtaisilla tiedoilla opetustoimen yhteisesti määrittämällä tavalla. Koulukohtainen koonti ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa julkaistaan koulun kotisivuilla.

LUKIOKOULUTUS, AIKUISTEN PERUSOPETUS JA LUKIOKOULUTUS 1.8.2024 alkaen

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot määrätyistä asiakokonaisuuksista. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Koulutuksen järjestäjä on valmistellut kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukaisen opiskeluhooltosuunnitelman. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhoolto nuorten lukiokoulutuksessa, aikuisten perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Lisäksi oppilaitoskohtaiset opiskeluhooltoryhmät täsmentävät koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaa oppilaitoskohtaisilla tiedoilla opetustoimen yhteisesti määrittelemällä tavalla. Oppilaitoskohtainen koonti ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaa julkaistaan oppilaitoksen kotisivuilla.

D/2398/12.00.01/2024**68 § Käpylän koulun oppilaaksiottoalue 1.8.2024 lukien**

Kasko 12.6.2024 § 68

Valmistelija: Tukipalveluiden suunnittelija Anne Suolanen, p. 040 707 6981

Esittelyteksti: Alakoulujen oppilaaksiottoalueiden rajat on vahvistettu kouluverkko selvityksen käsittelyn yhteydessä. Yksittäisten koulujen osalta on Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan päätöksillä tehty oppilaaksiottoalueiden rajoihin tarkennuksia (Otsolan ja Tavastilan koulujen välinen raja, Korkeakosken ja Kyminkartanon koulun välinen raja).

Hakalan koulu ja Rauhalan koulu yhdistyvät hallinnollisesti 1.8.2024 alkaen. Yhdistymiseen liittyy uudisrakennushanke, jonka kautta koulujen toiminta siirretään yhteisiin tiloihin. Uudisrakennus otetaan käyttöön 1.8.2024 lukien osana Kotkan perusopetuksen palveluverkkoa. Käpylän koulussa on koulun toiminnan alkaessa opetusta vuosiluokille 1–6.

Hakalan koulussa ja Rauhalan koulussa peruskoulun jo aloittaneet oppilaat siirtyvät Käpylän kouluun ja lukuvuonna 2024–2025 peruskoulun aloittavat oppilaat aloittavat koulunkäynnin Käpylän koulussa.

Käpylän koulun oppilaaksiottoalue muodostuu Hakalan koulun ja Rauhalan koulun oppilaaksiottoalueista. Kaikille alueen alakouluikäisille oppilaille osoitetaan 1.8.2024 lukien asuinosoitteen mukaiseksi lähikouluksi Käpylän koulu.

7.–9. luokkien osalta muutoksella ei ole vaikutusta oppilaiden lähikouluun, koska sekä Hakalan että Rauhalan koulujen oppilaaksiottoalueiden yläkouluikäiset oppilaat ovat kuuluneet Karhulan koulun oppilaaksiottoalueeseen. Jatkossa Karhulan koulun oppilaaksiottoalue muodostuu Käpylän ja Tavastilan koulujen oppilaaksiottoalueista.

Nykyiset Hakalan koulun ja Rauhalan koulun oppilaaksiottoalueiden rajat ovat tarkasteltavissa julkisessa tietoverkossa Etelä-Kymenlaakson karttapalvelusta osoitteesta <https://karttapalvelu.kotka.fi/?setlanguage=fi> (valitse Aineistot > Aluejaot > Alakoulualueet (Kotka)).

Esittelijä: Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta vahvistaa Käpylän koulun oppilaaksiottoalueen esityksen mukaisesti otettavaksi käyttöön lukuvuoden 2024–2025 alusta lukien.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Oikaisuvaatimusohje

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

D/2396/12.00.01/2024

69 § Tilavuokra ja sen periminen peruskoulun oppilaille järjestettävän kuntoutuksen tai terapian yhteydessä

Kasko 12.6.2024 § 69

Valmistelija: vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala, puh. 040 643 3207

Tiivistelmä: Koulun tiloissa oppilaille järjestettävä kuntoutus ja terapia eivät ole koulun toimintaa. Järjestäjänä toimivat yksityiset yritykset yleensä hyvinvointialueen tai KELA:n maksusitoumusten kautta. Kotkan kaupunki perii tilojensa ulkopuolisesta käytöstä tilavuokraa joitain poikkeuksia lukuun ottamatta. Hyvinvointilautakunta on 17.11.2015 päättänyt koulujen tiloista perittävistä vuokrista, joissa ei oteta huomioon em. toiminnan käyttämiä pienempiä tiloja. Tilanne vaatii tarkistusta.

Talousvaikutukset ym.

1. Päätöksen talousarviovaikutukset, menokohta/tulokohta

Tulokohta, arvio 8000 e

2. Miten päätös suhtautuu talouden tasapainotusohjelmaan

Varmistaa tilavuokrien tilanteen oletettavana tulona.

Esittelyteksti: Kotkan kaupungin toimitilahallinto on tehnyt keskitetyn vuokrasopimuksen hyvinvointialueen kanssa koulun tilojen käytöstä. Sopimus koskee kouluterveydenhoitajien, koulukuraattorien ja koulupsykologien käyttämiä, usein heidän käyttöönsä erikseen suunniteltujen ja osoitettujen tilojen lisäksi ”jyvityksen” kautta mm. koulu sosiaalityötilojen käyttöä.

Riippumatta siitä kohdistuuko toiminta koulun oppilaisiin, ei hyvinvointialuetta ole vapautettu tilavuokrista, vaan se on katsottu ulkopuoliseksi toimijaksi, jolta Kotkan kaupunki perii tilavuokraa. Vastaava keskitetty sopimus on tehty Kotkan seudun musiikkiopiston kanssa, eikä tilavuokran maksamaisesta ole vapautettu esim. sillä perusteella, että osallistujat ovat koulun oppilaita, tai että osallistujina on lapsia ja nuoria. Tilavuokrista on vapautettu kaupunginvaltuuston päätöksellä urheiluseurat juniorien harjoitusvuorojen osalta.

Keskistettyjä sopimuksia ja liikuntasalien iltakäyttöä lukuun ottamatta luvan koulun tilojen ulkopuoliseen käyttöön myöntää koulun rehtori käyttäjän anomuksesta. Tähän ratkaisuvallan antaa opetustoimen toimintasääntö. Vuosien varrella rehtorit ovat päätöksissään päättäneet olla perimättä tilavuokraa mm. vanhempainyhdistyksiltä sekä yleishyödyllisiltä yhdistyksiltä esim. pihatapahtumien osalta.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Hyvinvointialueen kanssa tehdyn keskitetyn sopimuksen ulkopuolelle on jäänyt koulun tiloissa järjestettävä kuntoutus ja terapia, vaikka toimintaa järjestetäänkin usein alihankinnan luonteisena hyvinvointialueen maksusitoumusten kautta. Samalla on muodostunut epäselvä tilanne suhtautumisessa kuntoutusyrityksiltä suoraan perittäviin tilavuokriin.

Kuntoutusta tai terapiaa järjestetään useiden Kotkan opetustoimen alaisten koulujen tiloissa koulujen oppilaille välittömästi koulupäivän yhteydessä, joissain tilanteissa sen aikanakin. Toiminta ei ole koulun järjestämää, tilaamaa tai pyytämää, eikä yksittäinen koulu tai opetustoimi ole vastuussa toiminnasta millään tasolla.

Erityinen tilanne on Mussalon koulussa, jossa opiskelee kehitysvammaisia oppilaita. Heidän normaaliin viikkorytmiinsä kuuluu erilaista fysioterapiaa tai muuta kuntoutusta, joka toteutetaan koulupäivien aikana tai yhteydessä koulun tiloissa. Kouluun on varattu ja sisutettu myös erityinen fysioterapiatila, mutta toimintaa järjestetään myös muissa liikenevissä tiloissa.

Toiminnan mahdollinen järjestäminen aivan muualla joko irrallaan oppilaan koulupäivästä tai sen aikana voisi aiheuttaa paitsi aikataulullisesti suuria haasteita myös muutoksille herkkien oppilaiden rauhattomuutta tai oireilua, joka vaikuttaisi koko koulupäivän sujumiseen negatiivisesti.

Mussalon koulun rehtorin mukaan kuntoutusta ja vastaavaa toimintaa järjestetään koulun tiloissa oppilaiden lukuvuoden aikana 35 – 40 tuntia viikossa. Kuntoutusta järjestävät yksityiset pienyrittäjät (1 – 2 työntekijää) joko hyvinvointialueen tai KELA:n maksusitoumusten kautta.

Koska fysioterapiatilaa lukuun ottamatta kuntoutukseen käytettävät tilat ovat hyvin pieniä, ei tilavuokrien määrittelyyn tai perimiseen ole mahdollista sujuvasti tai kohtuullisesti käyttää opetustoimen tilavuokrataulukkoa, joka koskee ainoastaan luokkatiloja, saleja, ruokailutiloja ja piha-aluetta.

Yhteydenottojen ja kirjelmien perusteella pienyrittäjät, valtakunnallisesti toimivat yhtiöt ja heidän etujärjestönsä katsovat kuntoutustoiminnan toteuttamismahdollisuuksien vaarantuvan, mikäli tilavuokraa peritään. Kotkan kaupungin kannalta on kuitenkin huomattava, että mikäli jokin yrittäjäryhmä vapautettaisiin tilavuokrien maksamisesta kokonaan, se voitaisiin perustellusti nähdä tiettyjen yrittäjien tai tietyn toimialan suosimisena sekä jopa epäsuorana yritystukena; kyseessä on kuitenkin liiketoiminta riskeineen, ei yleishyödyllinen yhdistystoiminta. Tilavuokrista kokonaan vapauttaminen olisi arvovalintoihin perustuva, yleisestä Kotkan kaupungin linjasta poikkeava päätös, joka vaatisi oletettavasti valtuustotason päätösprosessia.

Liitteet: Opetustoimen tilavuokrat 1.1.2016 alkaen

Esittelijä: vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala, puh. 040 643 3207

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää kohtuullistaa koulujen tiloissa oppilaille koulupäivän yhteydessä järjestettävän kuntoutus- ja terapiatoiminnan tilavuokria vastaamaan tilojen kokoa ja toiminnan erityisluonnetta oppilaiden kokonaistilanteen kannalta, siten, että tilavuokra on 25 % luokkatilojen vuokrasta.

Asian käsittely: Jäsen Riikka Kinnunen esitti asian palauttamista uudelleen käsittelyyn.

Valmistelussa tulisi tehdä lapsiasiaainvaikutusten arviointi ja pyytää asialle lakimiehen kommentti.

Jäsen Minni Kuisma kannatti jäsen Riikka Kinnusen tekemää esitystä.

Päätös: Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia uudelleen valmisteltavaksi.

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

OPETUSTOIMEN TILAVUOKRAT 1.1.2016 alkaen

Vuokrattava tila	Hinta 2016 veroton	Vuokrahinta sis. alv 10%	Vuokrahinta sis. alv 24%
Luokka	20,00 €/h	22,00 €/h	24,80 €/h
Erikoisluokat	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
Jakelukeitin	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
Ruokasali	25,00 €/h	27,50 €/h	31,00 €/h
Auditorio	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
Liikuntasali pieni	25,00 €/h	27,50 €/h	31,00 €/h
Liikuntasali iso	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
Lyseon juhlasali	65,00 €/h	71,50 €/h	80,60 €/h
käytävä/aula	15,00 €/h	16,50 €/h	18,60 €/h
piha-alue	25,00 €/pv	27,50 €/pv	31,00 €/pv
VUOSIVUOKRAT			
Isot liikuntasalit	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
1 h/vko/lukuvuosi	360,00 €/lv	396,00 €/lv	446,40 €/lv
2	700,00 €/lv	770,00 €/lv	868,00 €/lv
3	980,00 €/lv	1 078,00 €/lv	1 215,20 €/lv
4	1290,00 €/lv	1 419,00 €/lv	1 599,60 €/lv
5	1510,00 €/lv	1 661,00 €/lv	1 872,40 €/lv
6	1820,00 €/lv	2 002,00 €/lv	2 256,80 €/lv
Pienet liikuntasalit	25,00 €/h	27,50 €/h	31,00 €/h
1 h/vko/lukuvuosi	240,00 €/lv	264,00 €/lv	297,60 €/lv
2	480,00 €/lv	528,00 €/lv	595,20 €/lv
3	670,00 €/lv	737,00 €/lv	830,80 €/lv
4	890,00 €/lv	979,00 €/lv	1 103,60 €/lv
5	1030,00 €/lv	1 133,00 €/lv	1 277,20 €/lv
6	1 240,00 €/lv	1 364,00 €/lv	1 537,60 €/lv
Luokat	20,00 €/h	22,00 €/h	24,80 €/h
1 h/vko/lukuvuosi	190,00 €/lv	209,00 €/lv	235,60 €/lv
2	380,00 €/lv	418,00 €/lv	471,20 €/lv
3	570,00 €/lv	627,00 €/lv	706,80 €/lv
4	670,00 €/lv	737,00 €/lv	830,80 €/lv
5	860,00 €/lv	946,00 €/lv	1 066,40 €/lv
6	1020,00 €/lv	1 122,00 €/lv	1 264,80 €/lv
Erikoisluokat	35,00 €/h	38,50 €/h	43,40 €/h
1 h/vko/lukuvuosi	360,00 €/lv	396,00 €/lv	446,40 €/lv
2	700,00 €/lv	770,00 €/lv	868,00 €/lv
3	980,00 €/lv	1 078,00 €/lv	1 215,20 €/lv
4	1290,00 €/lv	1 419,00 €/lv	1 599,60 €/lv
5	1510,00 €/lv	1 661,00 €/lv	1 872,40 €/lv
6	1820,00 €/lv	2 002,00 €/lv	2 256,80 €/lv

Arvonlisävero määräytyy käyttötarkoituksen mukaan.

- * Sunnuntai- ja pyhäpäivien tuntiveloituksia korotetaan 100 %:lla.
- * Useamman tilan (esim. koko koulun) tai pitempiaikaisen sekä muun poikkeuksellisen vuokrauksen osalta maksuista sovitaan koulun kanssa erikseen.
- * Mikäli tilat on siivottava normaalista poikkeavasti tai tilat on käytön jälkeen sellaisessa kunnossa, että siitä aiheutuu ylimääräisiä siivouskuluja, laskutetaan ylimääräiset kustannukset.
- * Mikäli normaaleista työvuoroista poikkeavaa henkilökunnan apua tarvitaan, laskutetaan ylimääräiset palkkausmenot.
- * Kiinteistön tai kaluston vahingoittumisesta peritään todelliset kustannukset.
- * Keittiötiloja vuokrattaessa on asiasta sovittava Kymijoen Ravintopalveluiden kanssa.
- * Kertavarauksissa peruutukset on tehtävä viimeistään viikkoa ennen, muutoin varaus laskutetaan taksan mukaisesti.
- * Taksat astuvat voimaan 1.1.2016, vuosivuokrien osalta 1.8.2016

D/1007/01.01.01.01/2024**70 § Oikaisuvaatimus vs. opetustoimenjohtajan päätöksestä § 458 / 14.3.2024**

Kasko 12.6.2024 § 70

Valmistelija: Lakimies Tanja Lecklin, p. 040 486 5766
Tukipalvelujen suunnittelija Anne Suolanen, p. 040 707 6981

Esittelyteksti: Vs. opetustoimenjohtaja on 14.3.2024 päätöksellään § 458 päättänyt valita FM Paavo Kriktilän lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024. Valinta on tehty rehtorin esityksen mukaisesti perusteluihin pohjautuen, ja valinnassa on kokonaisharkinnan perusteella päädytty tehtävän kannalta parhaat edellytykset omaavaan henkilöön. Virassa noudatetaan neljän (4) kuukauden koeaikaa. Viran sijoituspaikka virkasuhteen alkaessa on Karhulan lukio. Määräaikaisuuden perusteena ovat virkajärjestelyt sekä opetustuntikertymä. Valinta tehtiin ehdolla, että valitun on 30 päivän kuluessa valintapäätöksestä tiedon toimitettava hyväksyttävä selvitys terveydentilastaan sekä esitettävä nähtäväksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukainen ote.

Päätös on asetettu siitä ilmenevän merkinnän mukaisesti nähtäville 19.3.2024.

Vs. opetustoimenjohtaja on 24.4.2024 päätöksellään § 663 vahvistanut edellä tarkoitetun päätöksen, koska FM Kriktilä on toimittanut häneltä vaaditut selvitykset.

Päätös on asetettu siitä ilmenevän merkinnän mukaisesti nähtäville 26.4.2024.

Kim Sjöström on tehnyt asiassa oikaisuvaatimuksen 28.5.2024 eli oikaisuvaatimukselle asetetun määräajan jälkeen. Hän on häneltä tiedusteltaessa ilmoittanut, että hänellä on oikeus tehdä kunnan jäsenenä oikaisuvaatimus määräajan jälkeen, koska päätöstä ei hänen mukaansa ole asetettu nähtäville eikä hänellä siten ole ollut mahdollisuutta hakea oikaisua. Lisäksi hän on perustellut asiaa sillä, että hän on asiassa asianosainen eikä hänelle ole annettu päätöstä tiedoksi.

Päätökset on niistä ilmenevästi asetettu nähtäville 19.3.2024 ja 26.4.2024. Oikaisuvaatimus alkuperäisestä valintapäätöksestä olisi siten tullut tehdä 9.4.2024 ja vahvistamista koskevasta päätöksestä 17.5.2024. Kunnan jäsenenä tehty oikaisuvaatimus on siten saapunut myöhässä ja tulee kuntalain 138 §:n, 144 §:ssä olevan viittaussäännöksen sekä hallintolain 9 luvun 49 c §:n 2 momentin nojalla jättää tutkimatta.

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Sjöström on hakenut 26.1.2024 haettavaksi julistettua lukion lehtorin virkaa, jossa opetettavina aineina ovat historia, filosofia ja yhteiskuntaoppi. Tuossa asiassa hän on tehnyt päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen ja valittanut hallinto-oikeuteen. Hän ei ole hakenut viran järjestelyyn perustuvaa määräaikaista päätoimista tuntiopettajan paikkaa.

Kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen. Lain esitöissä (HE 268/2014) viitataan hallintolain määritelmiin. Hallintolain esitöissä (HE 72/2002) puolestaan todetaan, että Hallintolain mukaisissa hallintoasioissa asianosaisasema määräytyisi hallintomenettelylain tavoin ensisijaisesti vireillepanon yhteydessä. Asianosaisasema olisi siten sillä, joka omista nimissään toimittaa viranomaiselle hakemuksen, ilmoituksen tai muun asiakirjan itseään koskevan asian vireille panemiseksi. Esimerkiksi jotain taloudellista etuutta tai hallintolupaa viranomaiselta hakeva henkilö olisi hallintolaissa tarkoitettu asianosainen. Vastaavassa asemassa olisivat viranhakuun osallistuvat henkilöt samoin kuin hallintosopimuksen osapuolet.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 4 §:n mukaan Virkasuhteeseen voidaan 1 momentista poiketen ottaa ilman hakumenettelyä, kun kysymyksessä on sijaiseksi tai avoinna olevaan virkasuhteeseen ottaminen määräajaksi. Tässä tapauksessa kysymys on ollut avoinna olevaan virkasuhteeseen ottamisesta määräajaksi eikä tehtävä ole ollut julkisesti haettavana. Sjöström ei ole hakenut määräaikaista päätoimisen tuntiopettajan paikkaa eikä hän siten ei ole ollut asianosaisasemassa valittaessa määräaikaista päätoimista tuntiopettajaa. Näin ollen päätöstä ei ole tullut toimittaa hänelle erikseen tiedoksi, vaan hän on saanut päätöksen tiedokseen, kun se on edellä kerrotuin tavoin päätöksestä ilmenevästi asetettu julkisesti nähtäville. Sjöströmin asema asianosaisena asiassa, joka koskee 26.1.2024 haettavaksi julistettua lukion lehtorin virkaa, ei muodosta Sjöströmille asianosaisasemaa nyt oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa asiassa.

Edellä esitetyin perustein tulee oikaisuvaatimus jättää kuntalain 138 §:n, 144 §:ssä olevan viittaussäännöksen sekä hallintolain 9 luvun 49 c §:n 2 momentin nojalla jättää tutkimatta

Liitteet:

Vs. opetustoimenjohtajan päätös § 458, 14.3.2024
Vs. opetustoimenjohtajan päätös § 663, 24.4.2024
Kunnan jäsenen oikaisuvaatimus, 24.5.2024
Täydennetty oikaisuvaatimus, 3.6.2024
Oikaisuvaatimukseen dnr 1007 /2024, 3.6.2024

Esittelijä:

Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Toimeenpano: Ote: Kim Sjöström

Valitusosoitus (Itä-Suomen hallinto-oikeus)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä		

Opetustoimenjohtaja
Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot
Opetustoimen vastuualue

14.3.2024 / 458 §

D/1007/01.01.01.01/2024

Lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhde, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024, ensimmäinen sijoituspaikka Karhulan lukio

Valmistelija Tukipalveluiden suunnittelija Anne Suolanen
p. 040 707 6981, anne.suolanen@kotka.fi

Päätösperustelut Karhulan lukion rehtori Kristiina Juvonen esittää 12.3.2024 saapuneessa esityksessään lukion päätoimisen tuntiopettajan, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, virkasuhteen täyttämistä määräajaksi 8.4.-31.12.2024 Karhulan lukioon. Määräaikaisuuden perusteena on historian ja yhteiskuntaopin opetusjärjestelyt ja vakituisen lukion lehtorin virkasuhteen täyttämiseen liittyvä prosessi sekä opetustuntikertymä.

Karhulan lukion rehtori Kristiina Juvonen esittää virkasuhteeseen FM Paavo Kriktilää .

FM Paavo Kriktilä on haastateltu lukion lehtorin, opetettavina aineina historia, filosofia ja yhteiskuntaoppi, virkahaun yhteydessä. Hänellä on kelpoisuus historian ja yhteiskuntaopin opettamiseen. Hänellä on historian opintoja 78ov, ja yhteiskuntaopin opintoja 39ov. Hän on erittäin kokenut ja ansioitunut yrittäjyyskasvattaja ja kehittäjä. Hänellä on monipuolinen ja laaja työkokemus. Hänellä on laajat yhteistyöverkostot eri oppilaitoksiin sekä työelämään.

Toimivallan peruste Opetustoimen toimintasääntö 2021, 5 § Opetustoimenjohtajan yleiset tehtävät, 10. "valita alaisensa viranhaltijat ja työntekijät, päättää heidän virka- ja tehtävänimikkeidensä muuttamisesta, vahvistaa heidän kelpoisuusehtonsa sekä määrätä tehtäväkohtaisesta palkkauksesta, ellei hallintosäännössä ole muuta määrätty."

Päätös Valitaan FM Paavo Kriktilä lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024.

Valinta on tehty rehtorin esityksen mukaisesti perusteluihin pohjautuen, ja valinnassa on kokonaisharkinnan perusteella päädytty tehtävän kannalta parhaat edellytykset omaavaan henkilöön.

Virassa noudatetaan neljän (4) kuukauden koeaikaa.

Viran sijoituspaikka virkasuhteen alkaessa on Karhulan lukio.

Määräaikaisuuden perusteena ovat virkajärjestelyt sekä opetustuntikertymä.

Valinta tehdään ehdolla, että valitun on 30 päivän kuluessa valintapäätöksestä tiedon toimitettava hyväksyttävä selvitys terveydentilastaan sekä esitettävä nähtäväksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukainen ote. Vaaditut todistukset toimitetaan osoitteella Kotkan opetustoimi, tukipalveluiden suunnittelija Anne Suolanen, PL 205, 48101 Kotka (käyntiosoite: Laivurinkatu 4, 48100 Kotka) tai sähköpostitse osoitteella anne.suolanen@kotka.fi.

Vs.

Opetustoimenjohtaja

Oksala Reijo

Päätös on julkaistu päätöksenteon julkaisussa (<http://hallijulkaisu.kotka.fi/>) 19.3.2024

Toimeenpano / ote Valittu
Karhulan lukio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä

Oksala Reijo, opetustoimenjohtaja

Opetustoimenjohtaja
Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot
Opetustoimen vastuualue

14.3.2024 / 458 §

MUUTOKSENHAKUOHJE

Liitetään viranhaltijan päätökseen

Kuntalainmukainen oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä asiasta kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan oikaisua, miten päätöstä halutaan oikaistavaksi ja millä perusteella oikaisua vaaditaan. Oikaisuvaatimus on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä sähköpostilla, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä, virastoajan puitteissa.

Muutoksenhakuviranomainen

Viranomainen, jolle muutoksenhaku tehdään ja sen yhteystiedot:

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta
PL 205 (Kustaankatu 2)
48101 KOTKA
kirjaamo@kotka.fi

Opetustoimenjohtaja

Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot

Opetustoimen vastuualue

14.3.2024

/ 458 §

Tiedoksianto asianosaiselle

Asianosaiset: Valittu

☒ Annettu tiedoksi sähköisesti, pvm: 18.3.2024

Vastaanottajat: Valittu

☐ Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljetettavaksi.

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Tiedoksi saantitodistuksella

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Luovutettu asianosaiselle

Paikka:

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Muulla tavoin, miten

Pvm:

Vastaanottajat:

Vastaanottajan allekirjoitus

Opetustoimenjohtaja

Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot

Opetustoimen vastuualue

24.4.2024

/ 663 §

D/1007/01.01.01.01/2024

Valinnan vahvistaminen, lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhde Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024, ensimmäinen sijoituspaikka Karhulan lukio**Valmistelija**

Tukipalveluiden suunnittelija Anne Suolanen
puh. 040 707 6981

Päätöspäätöselut

FM Paavo Kriktilä valittiin opetustoimenjohtajan päätöksellä § 458 / 14.3.2024 lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024.

Valinta tehtiin ehdolla, että valitun on 30 päivän kuluessa valintapäätöksestä tiedon saatuaan toimitettava luotettava todistus terveydentilastaan sekä esitettävä nähtäväksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukainen ote uhalla, että valintapäätös muutoin itsestään raukeaa.

FM Paavo Kriktilä on esittänyt rikostaustaotteen (päivätty 18.3.2024) ja todistuksen terveydentilastaan (päivätty 16.4.2024). Molemmat asiakirjat ovat sisällöltään asianmukaisia.

Esitetään, että FM Paavo Kriktilän valinta lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024 vahvistetaan, koska valinnan ehdot on täytetty.

Toimivallan peruste

Opetustoimen toimintasääntö 2024, 5 § Opetustoimenjohtajan yleiset tehtävät, 11. "valita alaisensa viranhaltijat ja työntekijät, päättää heidän virka- ja tehtävänimikkeidensä muuttamisesta, vahvistaa heidän kelpoisuusehtonsa sekä määrätä tehtäväkohtaisesta palkkauksesta, ellei hallintosäännössä ole muuta määrättyä sekä lisäksi palkata opettajien viransijaiset rehtorin tai hänen varahenkilönsä ollessa estyneitä"

Päätös

Vahvistetaan FM Paavo Kriktilän valinta lukion päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen Kotkan opetustoimessa, opetettavina aineina historia ja yhteiskuntaoppi, määräajaksi 8.4.-31.12.2024.

Virkasuhteessa noudatetaan neljän (4) kuukauden koeaikaa.

Viran sijoituspaikka virkasuhteen alkaessa on Karhulan lukio.

Määräaikaaisuuden perusteena ovat virkajärjestelyt sekä opetustuntikertymä.

Vt.

Opetustoimenjohtaja

Oksala Reijo

Päätös on julkaistu päätöksenteon julkaisussa (<http://hallijulkaisu.kotka.fi/>) 26.4.2024

Toimeenpano / ote

Valittu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä

Oksala Reijo, opetustoimenjohtaja

Opetustoimenjohtaja
Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot
Opetustoimen vastuualue

24.4.2024 / 663 §

MUUTOKSENHAKUOHJE

Liitetään viranhaltijan päätökseen

Kuntalainmukainen oikaisuvaatimusohe

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä asiasta kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista**. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan oikaisua, miten päätöstä halutaan oikaistavaksi ja millä perusteella oikaisua vaaditaan. Oikaisuvaatimus on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä sähköpostilla, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä, virastoajan puitteissa.

Muutoksenhakuviranomainen

Viranomaisen, jolle muutoksenhaku tehdään ja sen yhteystiedot:

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta
PL 205 (Kustaankatu 2)
48101 KOTKA
kirjaamo@kotka.fi

Opetustoimenjohtaja

Kaupunginjohtajan alaiset toiminnot

Opetustoimen vastuualue

24.4.2024

/ 663 §

Tiedoksianto asianosaiselle

Asianosaiset: Valittu

☒ Annettu tiedoksi sähköisesti, pvm: 25.4.2024

Vastaanottajat: Valittu

☐ Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljetettavaksi.

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Tiedoksi saantitodistuksella

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Luovutettu asianosaiselle

Paikka:

Pvm:

Vastaanottajat:

☐ Muulla tavoin, miten

Pvm:

Vastaanottajat:

Vastaanottajan allekirjoitus

D/379/01.01.01.01/2024

71 § Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle lukion lehtorin virantäyttöä koskevassa asiassa

Kasko 12.6.2024 § 71

Valmistelija: Lakimies Tanja Lecklin, p. 040 486 5766
Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala, p. 040 643 3207
Tukipalvelujen suunnittelija Anne Suolanen, p. 040 707 6981

Esittelyteksti: Vs. opetustoimenjohtaja päätti 14.3.2024, § 457, valita lukion lehtorin virkaan, opetettavina aineina historia, filosofia ja yhteiskuntaoppi, 1.8.2024 lukien toistaiseksi FM Niilo Jurvasen ja hänen kieltäytymisensä varalta FM Paavo Kriktilän määrääjäksi 1.8.2024–31.7.2025.

Asiasta tehtiin oikaisuvaatimus 2.4.2024, jota täydennettiin 5.4.2024. Oikaisuvaatimus tehtiin saman henkilön toimesta sekä asianosaisena, että kuntalaisena. Oikaisuvaatimuksessa vaadittiin opetustoimenjohtajan päätöksen kumoamista ja asian palauttamista uuteen valmisteluun sekä viran julistamista uudelleen haettavaksi pienemmällä määrällä opetettavia aineita.

Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta käsitteli 10.4.2024 Kim Sjöströmin asianosaisena tekemän oikaisuvaatimuksen ja päätti 10.4.2024 § 43 hylätä opetustoimenjohtajan 14.3.2024 tekemästä päätöksestä § 457 tehdyn, lukion lehtorin, opetettavina aineina historia, filosofia ja yhteiskuntaoppi, virkasuhteen täyttämistä koskevan oikaisuvaatimuksen perusteettomana.

Kim Sjöströmin kuntalaisena tekemän oikaisuvaatimuksen, jossa huomioitiin myös 5.4.2024 tullut täydennys, käsiteltiin kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnassa 15.5.2024. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päätti 15.5.2024 § 55 hylätä opetustoimenjohtajan 14.3.2024 tekemästä päätöksestä § 457 tehdyn, lukion lehtorin, opetettavina aineina historia, filosofia ja yhteiskuntaoppi, virkasuhteen täyttämistä koskevan oikaisuvaatimuksen perusteettomana.

Kim Sjöström on valittanut Itä-Suomen hallinto-oikeuteen kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan päätöksestä 10.4.2024 § 43 ja viitannut valituksessaan myös kunnan jäsenenä tekemäänsä oikaisuvaatimukseen.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on kehottanut Kotkan kaupunginhallitusta ja kasvatuksen ja koulutuksen antamaan asiassa lausunnon liittyen kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnan päätöksestä 10.4.2024 § 43 tehtyyn valitukseen.

Esitettyihin vaatimuksiin ja perusteluihin on vastattu liitteenä olevassa lausunnossa lukion lehtorin virantäyttöä koskevassa asiassa.

Liitteet: Lausunto lukion lehtorin virantäyttöä koskevassa asiassa liitteineen

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Esittelijä: Vt. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala

Ehdotus: Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta päättää antaa asiassa liitteen mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös: Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Toimeenpano: Kaupunginhallitus

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

72 § Muut asiat

Kasko 12.6.2024 § 72

Jäsen Minni Kuisma kysyi Yhteisöotalo Messissä toimineen pienryhmän siirrosta tietoa. Vs. opetustoimenjohtaja Reijo Oksala pyytää rehtori Anu Tiilikaiselta päätöksen tehdystä siirrosta ja laittaa päätöksen tiedoksi lautakunnan jäsenille.

Ei oikaisuvaatimusohjetta (KuntaL 136 §)

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Muutoksenhakukielto**

Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: § 57 – 67, § 69, § 71, § 72

Seuraavista päätöksistä ei julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 146 §:n nojalla saa hakea muutosta kuntalain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla, koska kyse on markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista

Pykälät: xx, xxx

Koska seuraavista päätöksistä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan oikaisuvaatimus, niistä ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät: § 68

Seuraaviin päätöksiin ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin tai muun lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet

Oikaisuvaatimusohjeet

Asiat § 68

Oikaisuvaatimusviranomainen ja oikaisuvaatimus-oikeus Yllä mainittuihin päätöksiin voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksena **kasvatuksen ja koulutuksen lautakunnalle**.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen maksu Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusaika Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa, katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi **18.6.2024**.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto, sisältö ja liitteet

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- muutosvaatimuksen perusteet.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin sen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, ellei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimus on sen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittaja, myös allekirjoittajan nimi, asuin- tai postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa. Jos oikaisuvaatimusta koskevia ilmoituksia tai päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava kaupunginhallitukselle virka-aikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot

Kotkan kaupunki
Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta
Kustaankatu 2, 48100 Kotka
(PL 205, 48101 Kotka)
Puhelin: 05 234 50 (kirjaamo)
Sähköposti: kirjaamo@kotka.fi
Virka-aika: ma—pe klo 8.00—12.00 ja 13.00 - 16.00
Erikseen ilmoitettavana kesäaikana:
ma—pe klo 8.00—12.00 ja 13.00 - 15.00

VALITUSOSOITUS

Asiat

§ 70

Valitusviranomainen ja valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Itä-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valituksen saa tehdä

- asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy Tuomioistuinlaitoksen sivustolta.

[Oikeudenkäyntimaksut hallinto-oikeudessa - Tuomioistuinlaitos \(oikeus.fi\)](https://www.oikeus.fi/fi/ajantasainen-tieto-oikeudenkayntimaksuista)

Lain 9 §:n mukaan maksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Valitusperusteet

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusaika

Valitus on jätettävä hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon. Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi **18.6.2024**

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksen muoto, sisältö ja liitteet

Valitus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on **ilmoitettava**:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan;
- valittajan nimi ja kotikunta;
- postiosoite, puhelinnumero tai sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valitukseen on **liitettävä**:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Valituksen toimittaminen

Valitus on valittajan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet> .

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus lähetetään aina omalla vastuulla.

Valitusviranomaisen yhteystiedot

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin Katu 64
70100 KUOPIO

(PL 1744, 70101 KUOPIO)

Puh. 029 564 2500

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 564 2501

Virka-aika: arkisin klo 8.00—16.15